

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο ΠΡΟΣΦΑΤΟΣ ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ - ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΩΝ
ΟΠΟΙΩΝ ΕΠΕΛΗΦΘΗ - ΚΡΙΣΕΙΣ.



Σπουδαστές:

Αρβανίτη Ε. Βασιλική
Φεσσάρα Ι. Καλλιόπη

Επιβλέπων Καθηγητής:

Αναγνωστόπουλος Ν. Άλκης
Καθηγητής Τ.Ε.Ι. - Δικηγόρος

ΠΑΤΡΑ 2001

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ :

Η συγγραφή της πτυχιακής έχει ως στόχο την καταγραφή των αρμοδιοτήτων του νεότευκτου θεσμού Συνηγόρου του Πολίτη και την παρουσίαση της τριετής δράσης του στον χώρο της ελληνικής κοινωνίας.

Οι πρώτες ευχαριστίες απευθύνονται στους υπαλλήλους του γραφείου του Συνηγόρου του Πολίτη και ιδιαίτερως στην κυρία Τζαβάρα Ρόη, η οποία βοήθησε στην συλλογή και επεξήγηση μέρους του υλικού που καταγράφεται.

Επιπλέον, πρέπει να ευχαριστήσουμε τον κ. Αναγνωστόπουλο Αλκιβιάδη καθηγητή της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας στο Τμήμα Διοίκηση Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι Πατρών, του οποίου η συμβολή, οι κρίσεις – παρατηρήσεις του και η γενικότερη επίβλεψη στο έργο μας ήταν καθοριστική και εποικοδομητική.

Τέλος, ευχαριστήσουμε την Διοίκηση του Τ.Ε.Ι Πατρών για την υλικοτεχνική υποδομή – βοήθεια (βιβλιοθήκη, εργαστήρια υπολογιστών) που μας παρείχαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδες

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΣΤΑΣΗ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

1.1	Σύσταση του Συνηγόρου του Πολίτη.....	1
1.2	Αποστολή του Συνηγόρου του Πολίτη.....	2
1.3	Αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη.....	3
1.4	Οργανωτική Δομή της Αρχής.....	4
1.5	Επικοινωνία Πολίτη με την Αρχή.....	6
1.5.1	Επικοινωνία με Πολίτες Εκτός Αττικής.....	7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

2.1	Αρμοδιότητες του Κύκλου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.....	9
2.2	Παρουσίαση Υποθέσεων ανά Κατηγορία - Νομοθετικές και Οργανωτικές Προτάσεις.....	10
2.2.1	Δικαίωμα στην Ιθαγένεια.....	10
2.2.2	Δικαίωμα στην Παιδεία.....	12
2.2.3	Δικαίωμα Δικαστικής Προστασίας.....	12
2.2.4	Δικαίωμα Εργασίας και Ελευθερία Άσκησης Επαγγέλματος.....	13
2.2.5	Προσωπική Ελευθερία.....	14
2.2.6	Δικαίωμα Αναφοράς.....	16
2.2.7	Ελευθερία Τύπου.....	16
2.2.8	Δικαίωμα Ιδιοκτησίας - Πνευματική Ιδιοκτησία.....	17
2.3	Στατιστικά Στοιχεία του Κύκλου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.....	18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΚΥΚΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

3.1	Αρμοδιότητες του Κύκλου Κοινωνικής Προστασίας.....	22
3.2	Παρουσίαση Υποθέσεων ανά Κατηγορία - Νομοθετικές και Οργανωτικές Προτάσεις.....	22
3.2.1	Υγεία.....	23
3.2.2	Δημόσια Υγιεινή.....	25
3.2.3	Κοινωνική Ασφάλιση.....	27
3.2.4	Πρόνοια.....	29
3.3	Στατιστικά Στοιχεία του Κύκλου Κοινωνικής Προστασίας.....	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

4.1	Αρμοδιότητες του Κύκλου Ποιότητας Ζωής.....	33
4.2	Παρουσίαση Υποθέσεων ανά Κατηγορία - Νομοθετικές και Οργανωτικές Προτάσεις.....	33
4.2.1	Υποθέσεις που Επιλύθηκαν Υπέρ Πολιτών	34
4.2.2	Γενικού Ενδιαφέροντος Υποθέσεις.....	35
4.3	Στατιστικά Στοιχεία του Κύκλου Ποιότητας Ζωής.....	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΚΥΚΛΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ - ΠΟΛΙΤΗ

5.1	Αρμοδιότητες του Κύκλου Σχέσεων Κράτους – Πολίτη.....	41
5.2	Παρουσίαση Υποθέσεων ανά Κατηγορία - Νομοθετικές και Οργανωτικές Προτάσεις.....	41
5.2.1	Φορολογικά.....	41
5.2.2	Εκπαιδευτικά - ΔΙΚΑΤΣΑ.....	43
5.2.3	ΕΥΔΑΠ.....	43
5.2.4	ΟΤΕ.....	45
5.2.5	ΕΛΤΑ.....	46
5.2.6	ΟΤΑ.....	47
5.2.7	Κακοδιοίκηση.....	47
5.3	Στατιστικά Στοιχεία του Κύκλου Σχέσεων Κράτους-Πολίτη.....	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΔΙΕΘΝΩΣ

6.1	Θέματα και Διαδικασία Υποβολής Καταγγελίας.....	52
6.2	Όροι Άσκησης των Καθηκόντων του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή.....	54
6.3	Θεσμικά Όργανα και Υπηρεσίες.....	56
6.4	Επαφή με τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή.....	57
6.5	Εφαρμογή του Θεσμού στην Κύπρο.....	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....60

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παγίωση της δημοκρατίας σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αποτελεί αφορμή για εφησυχασμό. Και αυτό γιατί, η δημοκρατία, αποτελεί αδιαμφισβήτητα κεκτημένο για την ελληνική κοινωνία, η ποιότητα της οποίας αφήνει μεγάλα περιθώρια βελτίωσης. Αυτό δημιουργεί την ανάγκη ύπαρξης θεσμών λογοδοσίας εύκολα προσιτούς στον πολίτη. Τέτοιους θεσμούς λογοδοσίας αλλά και ελέγχου είναι ο Συνήγορος του Πολίτη, ανεξάρτητη διοικητική αρχή, στόχος της οποίας είναι η προστασία των πολιτών, η τήρηση της νομιμότητας και η καταπολέμηση της κακοδιοίκησης. Η δημιουργία του θεσμού έγινε πραγματικότητα για την Ελλάδα την 1η Οκτωβρίου του 1998.

Δύο είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του θεσμού. Η εξωδικαστική του φύση, η οποία αποσκοπεί στο να παρέχει στον πολίτη την δυνατότητα επίλυσης ενός προβλήματος, χωρίς το σημαντικό κόστος σε χρόνο και χρήμα που αναγκαστικά συνεπάγεται η προσφυγή στη δικαιοσύνη. Το δεύτερο χαρακτηριστικό του θεσμού είναι η διαμεσολαβητική του φύση. Διαμορφώνει προτάσεις προς τη διοίκηση για την θεραπεία των βαθύτερων αιτιών που οδηγούν στις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των πολιτών.

Το έργο του Συνηγόρου του Πολίτη κατανέμεται και οργανώνεται σε 4 κύκλους δραστηριότητας:

- Κύκλος δικαιωμάτων του ανθρώπου.
- Κύκλος κοινωνικής προστασίας.
- Κύκλος ποιότητας ζωής.
- Κύκλος σχέσεων κράτους πολίτη.

Κάθε κατηγορία χωρίζεται σε υποκατηγορίες θεμάτων όπου παρατίθενται στη συνέχεια μαζί με στατιστικά στοιχεία και υποθέσεις των ετών 1998-2000.

Από τα τρία αυτά χρόνια ύπαρξης του Συνηγόρου του Πολίτη στην Ελλάδα συμπεραίνουμε ότι η παρουσία του ήταν και είναι εξαιρετικά σημαντική. Ταυτόχρονα όμως εξακολουθεί να υπάρχει η ανάγκη επέκτασης της δραστηριότητάς του σε όλο τον ελλαδικό χώρο. Βέβαια, για το διάστημα των τριών αυτών ετών η λειτουργία του μπορεί να αξιολογηθεί ως πολύ καλή. Βέβαια υπάρχουν κάποιες περιοχές που χρήζουν προσοχής όπως η στελέχωση του θεσμού έτσι ώστε να ανταποκρίνεται ισάξια στην αυξητική τάση της υποβολής αιτημάτων των πολιτών, καθώς επίσης θα πρέπει να δοθεί προσοχή στην επικοινωνιακή πολιτική της Αρχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΣΥΣΤΑΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

1.1 Σύσταση του Συνηγόρου του Πολίτη.

Με τον Ν.2477/97 (βλ. παραρτήματα) καθιερώθηκε και στην Ελλάδα μια Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή, ο Συνήγορος του Πολίτη, η σύσταση της οποίας αποτελεί την ολοκλήρωση μιας μακροχρόνιας αναζήτησης πρόσφορων τρόπων για την βελτίωση της διοίκησης και των σχέσεών της με τον πολίτη. Για διάφορους λόγους, οι προηγούμενες προσπάθειες απέβησαν ατελέσφορες. Βέβαια η συνταγματική του κατοχύρωση θα συμβάλει ιδιαίτερα στο κύρος του και θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο τη θεσμική του ανεξαρτησία. Ο θεσμός είναι γνωστός σε παγκόσμια κλίμακα ως Ombudsman, θεσμός που υπάρχει σε 85 χώρες σε όλο τον κόσμο και 27 Ευρωπαϊκές χώρες. Για να φτάσει στο τελικό στάδιο την 1η Οκτωβρίου του 1998 ώστε να δέχεται τις πρώτες αναφορές πολιτών, διαμεσολάβησαν τρία στάδια για την ενεργοποίηση της Αρχής.

Κατά το πρώτο στάδιο ορίστηκε ο πρώτος Συνήγορος του Πολίτη, για την οποία θέση επιλέχθηκε ο κύριος Νικηφόρος Διαμαντούρος ο οποίος ανέλαβε τα καθήκοντά του την 1η Μαΐου του 1998.

Κατά το δεύτερο στάδιο, τον Ιούλιο του ίδιου χρόνου έγινε η στελέχωση της Αρχής με την επιλογή των Βοηθών Συνηγόρων, η στελέχωση του επιστημονικού προσωπικού καθώς και η ολοκλήρωση της διαμόρφωσης των χώρων που στεγάζουν τις υπηρεσίες της Αρχής, οι οποίοι διαμορφώθηκαν ειδικά ώστε να επιτρέπουν την πρόσβαση σε άτομα με ειδικές ανάγκες, όπως επίσης να προάγουν έναν νέο τρόπο οργάνωσης δημόσιας υπηρεσίας βασισμένη στην καλύτερη δυνατή εκμετάλλευση των σύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων, με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας, την διαφάνεια του ελέγχου και την εύκολη πρόσβαση στα αρχεία του Συνηγόρου τόσο από τους ίδιους τους ειδικούς και βοηθούς επιστήμονες όσο και από ερευνητές. Το στάδιο αυτό ολοκληρώθηκε με την εξασφάλιση της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής.

Τέλος, στο τρίτο στάδιο, στις 24 Σεπτεμβρίου έγινε η επίσημη έναρξη της λειτουργίας της Αρχής, παρουσία του προέδρου της Βουλής των Ελλήνων κ. Α. Κακλαμάνη, του πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη, του υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Α. Παπαδόπουλο, μελών της Κυβερνήσεως, εκπροσώπων της αντιπολίτευσης και των άλλων πολιτικών κομμάτων, άλλων ανεξάρτητων διοικητικών αρχών κ.λ.π.

Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικό όργανο ή άλλη διοικητική αρχή. Επικουρείτε από τέσσερις Βοηθούς Συνηγόρους οι οποίοι έχουν προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Και ο συνήγορος του πολίτη και οι βοηθοί συνήγοροι, δεν διώκονται και δεν εξετάζονται για κάποια πράξη που εξετέλεσαν ή για γνώμη που διατύπωσαν. Δίωξη επιτρέπεται ύστερα από παραβίαση του απορρήτου, συκοφαντική δυσφήμιση ή εξύβριση. Η θητεία τους είναι πενταετής και δεν επιτρέπεται η επανεκλογή του ίδιου προσώπου ως συνήγορος του πολίτη. Για όποιον λόγο και αν έχουμε πρόωρη λήξη της θητείας του συνηγόρου αυτό ταυτόχρονα σημαίνει και λήξη της θητείας των βοηθών συνηγόρων.

1.2 Αποστολή του Συνηγόρου του Πολίτη.

Σύμφωνα με τον Ν.2477/97 ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας.

Υπό ευρύτερη έννοια μπορούμε να πούμε ότι ο Συνήγορος του Πολίτη είναι ένας μηχανισμός ελέγχου, λογοδοσίας και διαφάνειας που σκοπό έχει τη δίκαιη επανόρθωση πράξεων κακοδιοίκησης, την αποφυγή της επανάληψής τους, την μείωση των δικαστικών προσφυγών και την ελάφρυνση του δικαστικού συστήματος καθώς επίσης και την βελτίωση της λειτουργίας της διοίκησης σε ότι αφορά τον πολίτη μέσω της προαγωγής πρακτικών <<καλής επίλυσης>> των διαφορών.

Ο Συνήγορος, πέρα από το νόμο, έχει τη δυνατότητα να προσφύγει και σε άλλες συμπληρωματικές αρχές. Μια τέτοια αρχή επίλυσης διαφορών είναι η έννοια equity (επιείκεια) η οποία βασίζεται περισσότερο στην ηθική παρά στη νομική πτυχή του σκεπτικού, βάση του οποίου λαμβάνεται μια διοικητική απόφαση.

Οι πολίτες θα πρέπει να αντιμετωπίζονται από τον Συνήγορο κατά τρόπο προσήκοντα, δίκαιο και αμερόληπτο. Αυτό σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να υπάρχει καθυστέρηση στη λήψη αποφάσεων, να αντιμετωπίζονται με ευαισθησία σε ότι αφορά την ικανότητα τους να κατανοήσουν σύνθετους κανόνες, να υπάρχει διάθεση εξυπηρέτησης, σεβασμός της αρχής της αναλογικότητας την αποφυγή, δηλαδή, κυρώσεων μεγαλύτερων από ότι χρειάζεται προκειμένου να διασφαλιστεί η υπακοή προς τους κανόνες. Ακόμα θα πρέπει να γίνεται πληροφόρηση των πολιτών σχετικά με το πως μπορούν να προσβάλουν μια απόφαση καθώς επίσης και έγκαιρη πληροφόρηση των πολιτών σε αλλαγές κανόνων που μπορούν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα δικαιώματά τους. Τέλος θα πρέπει να αποφεύγονται προκαταλήψεις που έχουν ως αιτία το χρώμα, το φύλλο, την οικογενειακή κατάσταση κ.τ.λ. ενός ατόμου και διασφάλιση της διαφάνειας όταν η παροχή υπηρεσιών βασίζεται σε κάποιο σύστημα προτεραιότητας.

1.3 Αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ανεξάρτητη διοικητική αρχή, έχει στόχο την προστασία των πολιτών, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας. Ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων.

Στις αρμοδιότητες του Συνηγόρου δεν υπάγονται τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι στρατιωτικές υπηρεσίες, οι δικαστικές αρχές, οι πράξεις των υπουργών και υφυπουργών που ανάγονται στη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές ως προς την κύρια λειτουργία τους, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και τέλος οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών όσον αφορά την εξωτερική πολιτική και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας.

Οι υπηρεσίες που υπάγονται στις αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη είναι οι υπηρεσίες του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμίδας, οι υπηρεσίες των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Πρέπει να σημειώσουμε ότι δεν είναι αρμόδιος και δεν αναλαμβάνει υποθέσεις οι οποίες αφορούν την κρατική ασφάλεια και την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των

δημοσίων υπηρεσιών. Ακόμα, δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον **δικαστικής αρχής**.

Συγκεκριμένα, ο Συνήγορος του Πολίτη ερευνά περιπτώσεις κατά τις οποίες όργανο (συλλογικό ή ατομικό) δημόσιας υπηρεσίας ενεργεί ή παραλείπει νόμιμη οφειλόμενη ενέργεια κατά παράβαση των αρχών της διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά κατάχρηση εξουσίας, όταν προσβάλλει με πράξη ή παράλειψη νόμιμο δικαίωμα ή συμφέρον, όταν αρνείται να εκπληρώσει υποχρέωση προερχόμενη από διάταξη νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη και τέλος όταν αρνείται να εκπληρώσει υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

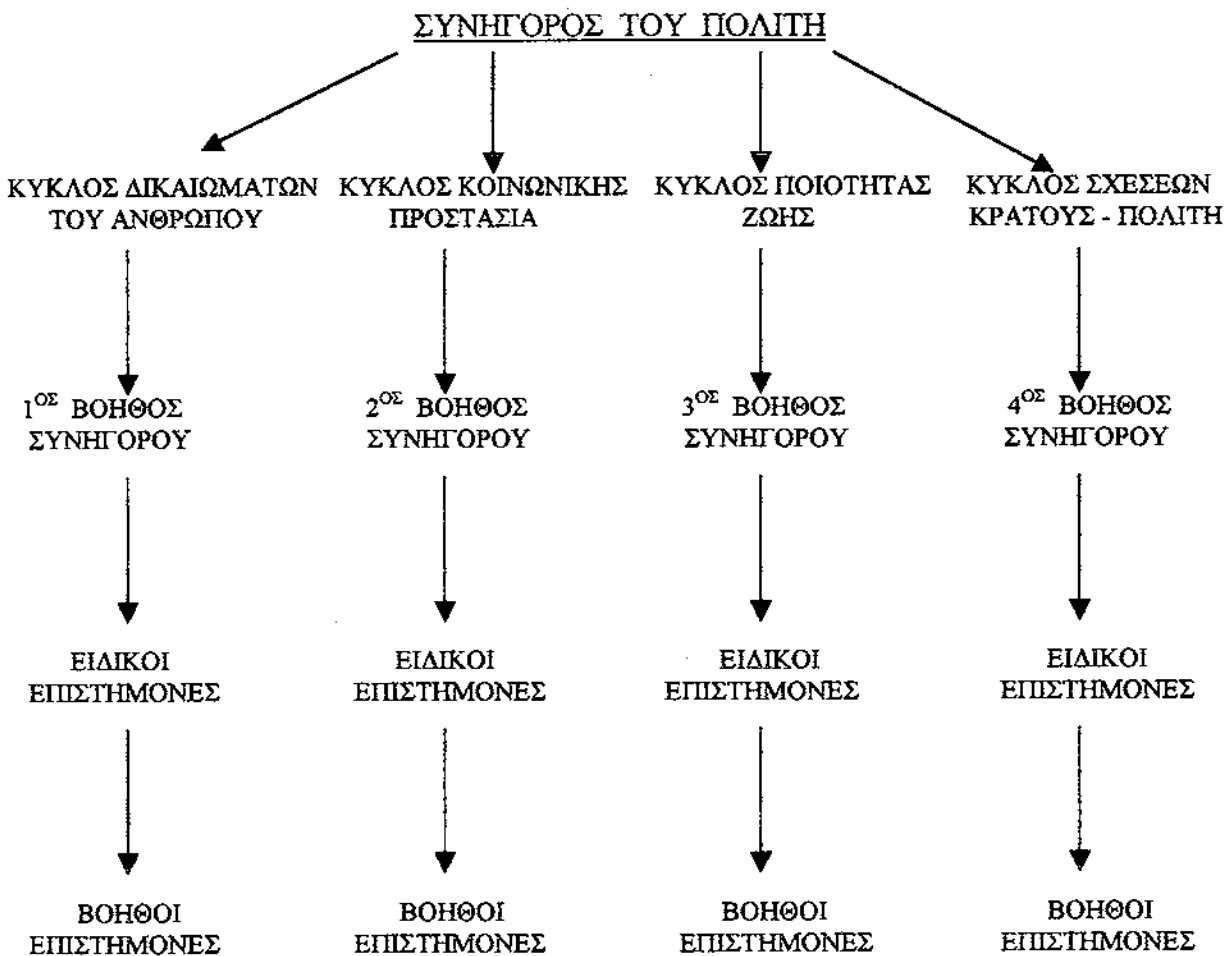
Τέλος, στις αρμοδιότητες του Συνηγόρου συμπεριλαμβάνεται και ο συντονισμός, η εποπτεία και η κατεύθυνση των Βοηθών Συνηγόρου και της Γραμματείας. Μπορεί να εξουσιοδοτεί έναν ή περισσότερους από τους Βοηθούς Συνηγόρου να υπογράφουν έγγραφα ή να προβαίνουν σε άλλες ενέργειες της αρμοδιότητάς του. Ακόμα, συντάσσει ετήσια έκθεση του έργου της Αρχής, παρουσιάζοντας υποθέσεις τις οποίες έχει διεκπεραιώσει, προτάσεις για τη βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών και νομοθετικές ρυθμίσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Στα επόμενα κεφάλαια γίνεται αναφορά τέτοιων υποθέσεων και νομοθετικών ρυθμίσεων που έχει προτείνει ο Συνήγορος. Η έκθεση αυτή υποβάλλεται στον Πρωθυπουργό και τον Πρόεδρο της Βουλής, συζητείται σε ειδική συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής και δημοσιεύονται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου.

1.4 Οργανωτική Δομή της Αρχής.

Όπως αναφέραμε και παραπάνω το έργο της Αρχής οργανώνεται σε τέσσερις κύκλους δραστηριότητας. Στον κύκλο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στον κύκλο Κοινωνικής Προστασίας, με θέματα που αφορούν την κοινωνική ασφάλιση, την υγεία, την πρόνοια και θέματα προστασίας ηλικιωμένων, ανέργων, ατόμων με ειδικές ανάγκες και παιδιών, τον κύκλο Ποιότητας Ζωής, με θέματα που αφορούν το περιβάλλον, την πολεοδομία, την χωροταξία, τα δημόσια έργα κ.τ.λ. Τέλος, στον κύκλο Σχέσεων Κράτους - Πολίτη με θέματα που αφορούν μεταφορές, επικοινωνία, ενέργεια, φορολογία, τελωνεία, παιδεία, ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών κ.τ.λ. Ο τελευταίος μάλιστα είναι και αυτός ο οποίος συγκεντρώνει και τις μεγαλύτερες σε όγκο αναφορές.

Κάθε κύκλος βρίσκεται στην αρμοδιότητα ενός Βοηθού Συνηγόρου. Οι κύκλοι δραστηριότητας συνεργάζονται μεταξύ τους

στις υποθέσεις που αφορούν περισσότερες από έναν κύκλους. Οι τέσσερις Βοηθεί Συνήγοροι επικουρούν τον Συνήγορο στο έργο του, προϊστανται του κύκλου που εποπτεύουν και συντονίζουν τις εργασίες του. Συνεργάζονται, κατευθύνουν και αξιολογούν τους ειδικούς επιστήμονες και βοηθούς επιστήμονες του κύκλου τους. (σχήμα 1)



Σχήμα 1.: Οργανόγραμμα του Θεσμού του Συνηγόρου του Πολίτη.

Οι ειδικοί επιστήμονες διεξάγουν τις έρευνες που τους ανατίθενται, καθώς και κάθε άλλη εργασία που τους αναθέτει ο Συνήγορος και ο Βοηθός Συνήγορος του κύκλου. Οι βοηθεί επιστήμονες επικουρούν και συνεργάζονται με τους ειδικούς επιστήμονες για την καλύτερη εκτέλεση του έργου του κύκλου

δραστηριότητάς τους και εκτελούν κάθε εργασία που τους ανατίθεται από τον Συνήγορο, τον Βοηθό Συνήγορο του κύκλου τους ή τους ειδικούς επιστήμονες με τους οποίους συνεργάζονται. (σχήμα1)

Με στόχο την ευρύτερη και πολύπλευρη κάλυψη κάθε υπόθεσης, την ορθότερη αντιμετώπιση των ασαφών περιοχών και προκειμένου να διασφαλιστεί η ευελιξία στη διεκπεραίωση των υποθέσεων και στη λειτουργία του θεσμού, η οργάνωση όλων των κύκλων στηρίχθηκαν σε ομάδες εργασίας, στις οποίες περιλαμβάνονται ένας αποσπασμένος διοικητικός υπάλληλος, ένας νομικός και ένας επιστήμονας σχετικής ειδίκευσης τόσο στο επίπεδο του ειδικού επιστημονικού προσωπικού όσο και στο επίπεδο της συνεργασίας του ειδικού επιστήμονα με το βοηθητικό επιστημονικό προσωπικό.

1.5 Επικοινωνία Πολίτη με την Αρχή.

Ο πολίτης που θέλει να προσφύγει στο Συνήγορο του Πολίτη πρέπει να υποβάλει ανυπόγραφη αναφορά μέσα σε 6 μήνες αφότου έλαβε γνώση των ενεργειών ή παραλήψεων της Διοίκησης, για τις οποίες προσφεύγει στην Αρχή. Η αναφορά του πολίτη γράφεται σε απλό χαρτί ή σε ειδικό έντυπο (βλ. παραρτήματα) το οποίο δίδεται από την Αρχή στους ενδιαφερόμενους με επιφύλαξη της έλλειψης οποιουδήποτε στοιχείου που αναφέρεται, εφόσον αυτό δεν αποτελεί εμπόδιο στην εξέταση της αναφοράς. Ακόμα, οι γραπτές αναφορές μπορούν να αποστέλλονται με απλό ταχυδρομείο. Αίτηση μπορεί να υποβάλει οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων που συναλλάσσεται με το ελληνικό δημόσιο, εντός ή εκτός της επικράτειας.

Αναφορές οι οποίες δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα του Συνηγόρου ή που είναι αόριστες, αβάσιμες ή που επαναλαμβάνονται χωρίς νεότερα στοιχεία, τίθενται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου Βοηθού Συνηγόρου. Παράλληλα γίνεται ενημέρωση του ενδιαφερόμενου εγγράφως ή ακόμα υπόδειξη άλλου αρμόδιου οργάνου σε περίπτωση αναρμοδιότητας της Αρχής.

Η Αρχή, εκτός από τις γραπτές αναφορές, δέχεται καθημερινά και μεγάλο αριθμό προφορικών ερωτημάτων, μέσω του γραφείου εξυπηρέτησης πολιτών. Πέρα από τα τηλεφωνικά ερωτήματα, γίνονται και αυτοπροσώπως, στα γραφεία εξυπηρέτησης του πολίτη. Οι ειδικοί επιστήμονες και οι βοηθοί επιστήμονες όλων των κύκλων αναλαμβάνουν εκ περιτροπής την πληροφόρηση και την εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με ειδικό πρόγραμμα το οποίο καταρτίζεται σε μηνιαία βάση. Συχνά, αναλαμβάνουν καθήκοντα στην

εξυπηρέτηση των πολιτών τόσο οι τέσσερις (4) Βοηθοί Συνήγοροι όσο και ο Συνήγορος του Πολίτη.

Το Γραφείο Εξυπηρέτησης των Πολιτών, που αναφέραμε παραπάνω, όσον αφορά το συνήγορο του πολίτη, στόχο έχει :

- Παροχή πληροφοριών σχετικών με την λειτουργία του θεσμού, την εξέλιξη των αναφορών των πολιτών, καθώς και όπου αυτό είναι δυνατόν, η παροχή πληροφόρησης για υποθέσεις που δεν εμπíπτουν στις αρμοδιότητες της Αρχής.
- Η παροχή βοήθειας στη σύνταξη των αναφορών, ώστε τα αιτήματα των πολιτών να είναι διατυπωμένα με σαφήνεια, τόσο για την διευκόλυνση των επιστημόνων που τα χειρίζονται όσο και για την ταχεία εξυπηρέτηση των ίδιων των πολιτών.

Με τους διάφορους αυτούς τρόπους επικοινωνίας, ο Συνήγορος του Πολίτη, διασφαλίζει μια άμεση προσωπική και φιλική επαφή με τον πολίτη. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι τα γραφεία εξυπηρέτησης πολιτών που λειτουργούν μέχρι στιγμής στην Ελλάδα είναι μόνο δύο (2) ένα στην Αθήνα και ένα στη Θεσσαλονίκη. Υπάρχουν όμως και κατά τόπους κέντρα εξυπηρέτησης πολιτών που ασχολούνται αποκλειστικά και μόνο με τοπικά προβλήματα που εκπίπτουν στις αρμοδιότητες του Δήμου.

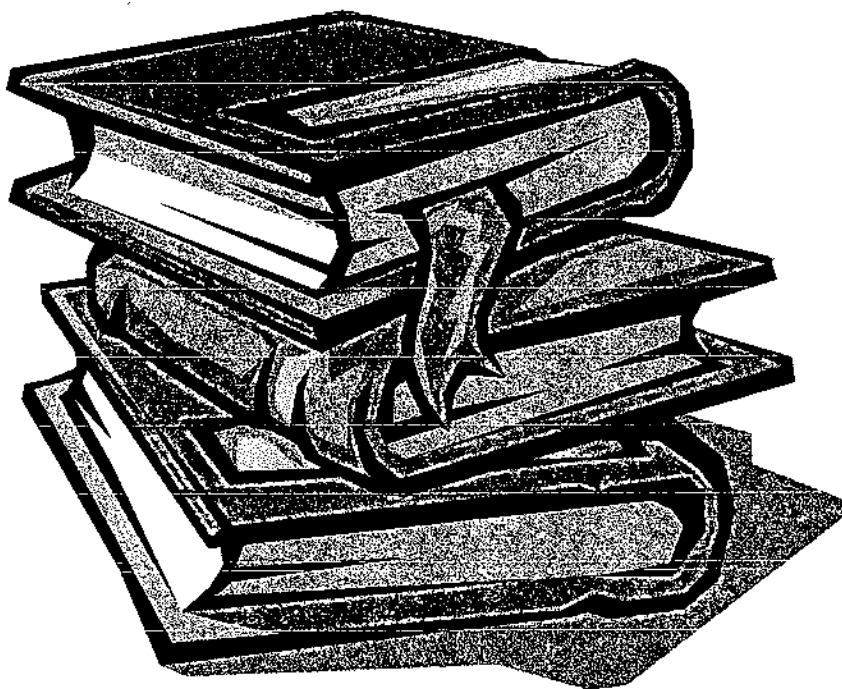
1.5.1 Επικοινωνία με Πολίτες εκτός Αττικής.

Τα θέματα και όγκος των υποθέσεων που αντιμετωπίζονται από την Αρχή, αφορούν το σύνολο της χώρας πράγμα που καθιστά επιτακτική την ανάγκη αποκέντρωσης του θεσμού με τη σύσταση περιφερειακών γραφείων. Αυτό θα βοηθήσει στην αποσυμφόρηση του ήδη βεβαρημένου κεντρικού οργάνου και θα οδηγήσει στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιφέρεια, αφού τα όργανα του Συνηγόρου του Πολίτη θα έχουν άμεση αντίληψη της πραγματικής κατάστασης και των δυνατοτήτων επίλυσης των υποθέσεων.

Είδη έχουν αρχίσει οι πρώτες προσπάθειες αποκέντρωσης του θεσμού. Έως ότου όμως γίνει πλήρης αποκέντρωση, η Αρχή αποστέλλει κλιμάκια σε πόλεις της περιφέρειας για την βελτίωση της επικοινωνιακής δυνατότητας του θεσμού με τους πολίτες και αρμόδια όργανα της περιοχής καθώς επίσης προσπαθεί να αποφύγει την εντύπωση ότι ο θεσμός είναι « αθηνοκεντρικός ».

Κατά τη διάρκεια της αποστολής των κλιμακίων αυτών προγραμματίζονται οι επαφές των οργάνων με τους πολίτες και

αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες και εκπροσώπους διαφόρων μη κυβερνητικών φορέων. Διοργανώνονται ημερίδες καθώς και συνεντεύξεις τύπου με στόχο την ενημέρωση σχετικά με την αποστολή, τις αρμοδιότητες και τους στόχους του θεσμού. Ακόμα, μέσω των προσωπικών επαφών των στελεχών του κλιμακίου με πολίτες και εκπροσώπους τοπικών φορέων, γίνεται ενημέρωση της Αρχής για τα υφιστάμενα τοπικά προβλήματα και αντίληψη των υπάρχουσών αναγκών και των προβλημάτων κακοδιοίκησης.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

2.1 Αρμοδιότητες του Κύκλου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Ο Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου επιλαμβάνεται υποθέσεων των οποίων το αντικείμενο συνδέεται με την άσκηση ατομικών, πολιτικών ή κοινωνικών δικαιωμάτων. Οι υποθέσεις που ερευνώνται από τον κύκλο καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της δημόσιας διοίκησης. Προσβολές της προσωπικής ελευθερίας στο πλαίσιο της δράσης των αστυνομικών αρχών, αδικαιολόγητες διακρίσεις με βάση την ιθαγένεια ή την εθνική καταγωγή, στο πεδίο της παροχής διοικητικών υπηρεσιών ή στο χώρο του αθλητισμού, παραβιάσεις της αρχής της αξιοκρατίας στο πλαίσιο διαδικασιών επιλογής προσωπικού από δημόσιους φορείς ή εισαγωγής σε εκπαιδευτικούς οργανισμούς, περιπτώσεις ματαίωσης του δικαιώματος αναφοράς ή του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας με την άρνηση δημόσιων αρχών να απαντήσουν σε αιτήματα πολιτών ή να εφαρμόσουν αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις.

Ωστόσο, δεν επιτρέπουν στον Κύκλο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου να ερευνά περιπτώσεις προσβολής δικαιωμάτων του ανθρώπου από την διοίκηση, οσοδήποτε σοβαρές και αν είναι αυτές, εφόσον επέρχονται στο πλαίσιο ορισμένων λειτουργιών του κράτους, όπως η κρατική ασφάλεια ή η άσκηση εξωτερικής πολιτικής.

Ιδιαιτερότητα του Κύκλου αποτελεί η ελαστικότητα κατά την εκτίμηση λόγων αρμοδιότητας ή περιορισμένης αρμοδιότητας του Συνηγόρου του Πολίτη, όποτε κρίνεται ότι μια διαμεσολάβηση, χωρίς την έννοια της ευθείας συστάσεως, θα μπορούσε να βοηθήσει τη διοίκηση στην επίλυση κρίσιμων προβλημάτων. Για παράδειγμα, Έλληνας πολίτης ο οποίος εκτίει ποινή σε φυλακή της Αιγύπτου ζήτησε από τον Συνήγορο να μεσολαβήσει για την εφαρμογή της διμερούς «Συμφωνίας για τη Μεταφορά των Καταδίκων μεταξύ των Κυβερνήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Αραβικής δημοκρατίας της Αιγύπτου», η οποία προβλέπει τη μεταφορά κρατουμένων από το κράτος της καταδίκης στο κράτος της ιθαγένειας. Παρόλο που η ουσία του θέματος ανάγεται στην πολιτική ευθύνη του κυβερνήσεως, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης να διερευνήσει κατά πόσο το ελληνικό κράτος, για ανθρωπιστικούς λόγους, θα μπορούσε να καταβάλει τα

οφειλόμενα στις αρμόδιες αιγυπτιακές αρχές. Να σημειώσουμε ότι οι αιγυπτιακές αρχές αρνήθηκαν την μεταφορά του κρατουμένου επειδή όπως υποστήριζαν ο κατάδικος δεν είχε εξοφλήσει χρηματικές καταδίκες πάσης φύσεως που είχαν επιβληθεί εις βάρος του.

2.2. Παρουσίαση Υποθέσεων ανά Κατηγορία - Νομοθετικές και Οργανωτικές Προτάσεις.

Για να γίνει κατανοητός ο Κύκλος των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου θα πρέπει να κάνουμε μια αναφορά σε υποθέσεις που ανέλαβε ο Συνήγορος κατά την διάρκεια του 1998-1999. Πέρα από την παρουσίαση των υποθέσεων, θα δούμε τις νομοθετικές και οργανωτικές προτάσεις του Συνηγόρου αντιστοίχως με την υπόθεση την οποία ερευνά. Πιο συγκεκριμένα, ο Κύκλος επιλαμβάνεται θέματα τα οποία αφορούν το δικαίωμα στην ιθαγένεια, την παιδεία, την εργασία και την ελεύθερη άσκηση επαγγέλματος, το δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας, το δικαίωμα της αναφοράς και της δικαστικής προστασίας, καθώς της προσωπικής ελευθερίας και της ελευθερίας του Τύπου.

2.2.1 Δικαίωμα στην ιθαγένεια.

Η ιθαγένεια είναι ο δημόσιος δεσμός που συνδέει ένα πρόσωπο με την πολιτεία, στο λαό της οποίας ανήκει. Το αν διαθέτει κανείς ορισμένη ιθαγένεια είναι προϋπόθεση για να απολαμβάνει μια σειρά ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Συνήγορος του Πολίτη σε αυτήν την κατηγορία αφορούν κυρίως περιπτώσεις απλής αναγνώρισης της ήδη κερκτημένης ελληνικής ιθαγένειας, έκδοση πιστοποιητικών συνδεόμενων με την ελληνική ιθαγένεια, ελάχιστες περιπτώσεις προστασίας ανιθαγενών και τέλος αναφορές πολιτογράφησης αλλογενών αλλοδαπών. Χαρακτηριστικό είναι το ακόλουθο παράδειγμα.

— Το 1987, Γαλλίδα υπήκοος νυμφευμένη με Έλληνα, υπέβαλε αίτηση πολιτογράφησης στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών. Από τότε και μέχρι το 1998 κάθε φορά που η ενδιαφερόμενη οχλούσε την αρμόδια αρχή, λάμβανε σταθερά την ίδια απάντηση, ότι δηλαδή για την υπόθεσή της διενεργείται η απαιτούμενη νομική έρευνα. Επίσης, κατά διαστήματα της ζητούσαν και άλλα δικαιολογητικά, χωρίς αυτά να απαιτούνται από το νόμο, όπως για παράδειγμα βεβαίωση του συγκεκριμένου θρησκευτικού

τύπου του γάμου του οποίου είχε τελέσει. Ύστερα από αίτηση της, ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στο Τμήμα Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών και στη συνέχεια, στη Διεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, προκαλώντας την επανενεργοποίηση της έρευνας, η οποία είχε αδικαιολόγητα αδρανήσει. Έτσι, η αρμόδια αστυνομική αρχή κάλεσε την ενδιαφερόμενη να παράσχει κάποιες περαιτέρω πληροφορίες και απέστειλε το πόρισμα της έρευνάς της στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Από την όλη έρευνα των υποθέσεων αυτής της κατηγορίας προέκυψε ότι η ιδιαίτερα ασαφής μνεία στο «ήθος» και την «προσωπικότητα» του αιτούντος αφήνει, στις αστυνομικές ιδίως αρχές, υπερβολικά ευρέα περιθώρια ερμηνείας των σχετικών προϋποθέσεων πολιτογράφησης. Έτσι πολλές φορές το ήθος θεωρείται συνώνυμο της προσήλωσης στα εθνικά ιδεώδη, καθώς επίσης και η συμμετοχή του αιτούντος σε εθνικές εκδηλώσεις και παρελάσεις. Ακόμα και ο χρόνος στον οποίο είναι υποχρεωμένες οι δημόσιες αρχές να απαντήσουν σε αιτήματα πολιτογράφησης δεν είναι ξεκάθαρος. Δηλαδή, η παρέλευση δέκα και πλέον ετών από την υποβολή του αιτήματος μπορεί να χαρακτηριστεί εύλογος χρόνος.

Έτσι λοιπόν, εν όψει αυτών, προτείνονται, από πλευρά της Αρχής:

- ♦ Η καθιέρωση ενός ανώτατου εύλογου χρονικού ορίου λ.χ. 18 μηνών, εντός του οποίου θα πρέπει να δοθεί απάντηση σε σχετικά αιτήματα πολιτών.
- ♦ Η καθιέρωση όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένων κριτηρίων εξειδίκευσης της έννοιας του ήθους.

Τα κριτήρια δε αυτά καθώς και ο γενικότερος προσανατολισμός των εφεξής νομοθετικών παρεμβάσεων σε ζητήματα ιθαγένειας, σκόπιμο είναι να παρακολουθούν τις γενικότερες διεθνείς και ευρωπαϊκές εξελίξεις του δικαίου της ιθαγένειας και να απομακρυνθούν σταδιακά από τη λεγόμενη αρχή του αίματος, στρεφόμενα κυρίως στο πραγματικό γεγονός της συμμετοχής και της ενσωμάτωσης του αλλοδαπού στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας.

Θα πρέπει να προσθέσουμε ότι στην κατηγορία αυτή ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επελήφθη θέματα μόνο πολιτογράφησης αλλά ακόμα και θέματα τα οποία αφορούσαν την συμμετοχή αλλοδαπών στην αθλητική ζωή του τόπου μόνιμης εγκατάστασής τους, έκδοση πιστοποιητικών συνδεόμενων με την ελληνική ιθαγένεια καθώς και θέματα που αφορούν την προστασία των ανιθαγενών.

2.2.2 Δικαίωμα στην Παιδεία.

Η παιδεία αποτελεί ταυτοχρόνως δικαίωμα του πολίτη και καθήκον του κράτους, αφού η άσκηση του δικαιώματος προϋποθέτει κρατική δράση η οποία εξασφαλίζει αφ' ενός την παροχή δημόσιας εκπαίδευσης και αφ' ετέρου την αναγκαία εποπτεία στην περίπτωση που η εκπαίδευση παρέχεται από φορείς εκτός κεντρικής κρατικής διοίκησης.

Δύο μη επιλεγέντες υποψήφιοι για το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κοινωνικός Αποκλεισμός και Μειονότητες: Διεπιστημονική Προσέγγιση» του τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, ζήτησαν με αίτησή τους τη διευκρίνιση των προϋποθέσεων και των κριτηρίων επιλογής των υποψηφίων που εφαρμόστηκαν, δεδομένου ότι οι όροι ήταν εξ αρχής ασαφείς. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο νόμος και οι σχετικές υπουργικές αποφάσεις προβλέπουν μεν υποχρέωση των αρμόδιων πανεπιστημιακών οργάνων να προβούν στην έκδοση εσωτερικού κανονισμού, ταυτόχρονα όμως διατηρούν το δικαίωμα έναρξης της λειτουργίας των προγραμμάτων και πριν την έκδοση του κανονισμού, σε μεταβατική περίοδο, απροσδιόριστης όμως διάρκειας, κατά την οποία όλα τα σχετικά θέματα ρυθμίζονται από τα πανεπιστημιακά όργανα, χωρίς αυτά να δεσμεύονται από ειδικές διατάξεις. Αυτή όμως η διαδικασία, προκαλεί ρευστότητα και ασάφεια σχετικά με τις διαδικασίες επιλογής.

Με αφορμή των αναφορών που θίγουν διαδικασίες επιλογής και για την αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών, ο Συνήγορος του Πολίτη **προτείνει** την τροποποίηση των σχετικών διατάξεων ή τουλάχιστον η μέριμνα, για μελλοντικές περιπτώσεις, ίδρυσης παρόμοιων προγραμμάτων, ώστε η έναρξη λειτουργίας να καθίσταται δυνατή μόνον μετά την ολοκλήρωση του κανονιστικού πλαισίου που τα διέπει.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επελήφθη επίσης αναφορών που θίγουν την άλλη όψη του δικαιώματος πρόσβασης σε βαθμίδες της εκπαίδευσης, δηλαδή τις συνταγματικώς επιβεβλημένες «ευμενείς διακρίσεις» υπέρ ομάδων πολιτών που δικαιούνται εξαιρετικής νομοθετικής προστασίας π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες.

2.2.3 Δικαίωμα Δικαστικής Προστασίας.

Η άρνηση της διοίκησης να εκτελεί δικαστικές αποφάσεις φαλκιδεύει το συνταγματικό δικαίωμα δικαστικής προστασίας, διότι καθιστά αναποτελεσματική την άσκηση του. Τα φαινόμενα

κακοδιοίκησης που απαριθμεί ο Συνήγορος του Πολίτη τον οδήγησαν στην απόφαση να επιληφθεί σχετικών περιπτώσεων, ακόμα και όταν το αντικείμενο εκφεύγει από τις αρμοδιότητές του.

Σε περίπτωση που συντρέχει υπηρεσιακή κατάσταση και άρνηση εκτέλεσης δικαστικής απόφασης, η άρνηση συμμόρφωσης της διοίκησης προς τη δικαστική απόφαση φέρεται αυτοτελώς ενώπιον του Συνηγόρου του Πολίτη αφού το ουσιαστικό ζήτημα της υπηρεσιακής κατάστασης έχει ήδη επιλυθεί από το αρμόδιο δικαστήριο.

Για παράδειγμα, γιατρός του ΕΣΥ έθεσε ζήτημα μη εκτέλεσης απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών που ακυρώνει απόφαση του διοικητικού συμβουλίου νοσοκομείου της Αθήνας, με την οποία είχε ανακληθεί προηγούμενη απόφαση του ίδιου οργάνου που είχε ορίσει τον ενδιαφερόμενο ως προϊστάμενο του βιοχημικού τμήματος του νοσοκομείου. Η διοίκηση εξακολουθούσε να εφαρμόζει την ακυρωθείσα πράξη της.

Η ουσία του θέματος αφορά ναί μεν υπηρεσιακή κατάσταση προσωπικού δημόσιας υπηρεσίας και ως εκ τούτου δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη. Παρόλα αυτά, ο Συνήγορος επιλήφθηκε της αναφοράς, χωρίς να θίγει την ουσία της, και κάλεσε τη διοίκηση να εφαρμόσει την αυτοτελή υποχρέωσή της να εκτελεί τις αποφάσεις των δικαστηρίων. Η διοίκηση απάντησε ότι σε εκτέλεση της εν λόγω δικαστικής απόφασης επαναφέρει «τυπικά» τον ενδιαφερόμενο στη θέση του προϊσταμένου. Ο Συνήγορος κάλεσε τη διοίκηση να συμμορφωθεί πλήρως προς την εν λόγω απόφαση, αναθέτοντας στον ενδιαφερόμενο και τα ουσιαστικά καθήκοντα που απορρέουν από τη θέση. Άλλωστε, η άρνηση συμμόρφωσης θίγει αυτοτελώς το δικαίωμα δικαστικής προστασίας, θεμελιώνοντας διοικητικές ή ακόμα και ποινικές κυρώσεις, ανεξάρτητα από το περιεχόμενο της δικαστικής απόφασης.

2.2.4 Δικαίωμα Εργασίας και Ελευθερία Άσκησης Επαγγέλματος.

Για την χορήγηση της άδειας άσκησης επαγγέλματος, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, αρμόδιοι είναι συνήθως φορείς συλλογικής εκπροσώπησης επαγγελματιών του εκάστοτε επαγγελματικού κλάδου, οι οποίοι είναι οργανωμένοι με τη μορφή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Από τη μέχρι τώρα εμπειρία του Συνηγόρου, οι φορείς αυτοί συχνά διακατέχονται από πνεύμα προστατευτισμού και όσες φορές καλούνται από το νόμο να συμπράξουν στην είσοδο νέων μελών στον οικείο επαγγελματικό κλάδο, δε δίσταζαν να εφαρμόζουν συντεχνιακά κριτήρια. Από την

άλλη πλευρά, ορισμένα αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δεν τηρούν πάντα αξιοκρατικές διαδικασίες επιλογής έναντι των πολιτών που διεκδικούν θέση εργασίας στον δημόσιο τομέα.

Για παράδειγμα, δικηγορικός σύλλογος πόλης της Ηπείρου, αρνήθηκε να εγγράψει απόφοιτο νομικής σχολής στο βιβλίο ασκουμένων του, λόγω υπέρβασης του ορίου ηλικίας που προβλέπεται στον Κώδικα Περί Δικηγόρων. Με απόφαση όμως του Συμβουλίου της Επικρατείας, η παραπάνω διάταξη είχε κριθεί αντισυνταγματική και επομένως μη εφαρμοστέα. Ο Συνήγορος του Πολίτη κάλεσε εγγράφως τον πρόεδρο του συλλόγου να εγγράψει τον ενδιαφερόμενο, εφόσον οι δικηγορικοί σύλλογοι υποχρεούνται να μην εφαρμόζουν την παραπάνω ρύθμιση που προβλέπει όριο ηλικίας για την εν λόγω εγγραφή. Τέλος, από την πλευρά του Συνηγόρου **προτείνεται** η νομοθετική κατάργηση της διάταξης ώστε να μην μπορούν οι σύλλογοι να την επικαλούνται.

2.2.5 Προσωπική Ελευθερία.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος, κατοχυρώνεται η προσωπική ελευθερία όλων όσων βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια. Η εγγύηση της προσωπικής ελευθερίας διασφαλίζει στον καθένα την δυνατότητα να δρα και να κυκλοφορεί χωρίς περιορισμούς, παρά μόνον όταν και όπως ο νόμος ορίζει.

Μια από τις πιο ουσιώδεις πτυχές της προσωπικής ελευθερίας είναι η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής Ελλήνων πολιτών και αλλοδαπών, καθώς και η συναφής δυνατότητα εισόδου στη χώρα και εξόδου από αυτή. Οι αλλοδαποί που διαμένουν στη Ελλάδα αντιμετωπίζουν σειρά προβλημάτων όσον αφορά την ανανέωση την νόμιμης παραμονής τους. Η πολυπλοκότητα και η δυσκινησία στη διαδικασία χορήγησης αδειών παραμονής μακράς διάρκειας και εργασίας, έχουν οδηγήσει στην σιωπηρή αντικατάστασή τους από άδειες βραχείας παραμονής, για ένα, δύο και ακόμα περισσότερα χρόνια, οι οποίες εκδίδονται ουσιαστικώς παράνομα. Η «επιείκεια» αυτή των αστυνομικών αρχών, εγκυμονεί αναπόφευκτα κινδύνους ~~αυθαιρεσίας και αδικαιολόγητες διακρίσεις, αφού η διάρκεια~~ παραμονής του αλλοδαπού, εξαρτάται από την περισσότερο ή λιγότερο καλή προαίρεση των εκάστοτε φυσικών προσώπων που στελεχώνουν την οικεία αστυνομική αρχή.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση ερευνήτριας διεθνούς κύρους, με ιθαγένεια ΗΠΑ, η οποία την τελευταία δεκαετία ήταν μόνιμα εγκατεστημένη σε νησί του Αιγαίου και ως πρόσφατα ανανέωνε, χωρίς να αντιμετωπίζει πρόβλημα, την αρχική της άδεια

βραχείας διάρκειας. Σε άτυπη επαφή της με τις αστυνομικές αρχές αντιλήφθηκε ότι δεν θα της χορηγούνταν εκ νέου παράταση παραμονής και έτσι προσέφυγε στον Συνήγορο του Πολίτη. Αγνοώντας μάλιστα και την ύπαρξη σύντομης προθεσμίας για την υποβολή αιτήματος ανανέωσης, πληροφορήθηκε και την τυπική απόρριψη του αιτήματός της ως εκπρόθεσμου. Ο Συνήγορος του Πολίτη, ύστερα από επανειλημμένες επαφές με τις τοπικές αστυνομικές αρχές και το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, προκειμένου να αποφευχθεί η βίαιη αποβολή της από τη χώρα αλλά και για να εξασφαλιστεί η μελλοντική της επάνοδος, υποδείχθηκε στην ενδιαφερόμενη να επιστρέψει για σύντομο χρονικό διάστημα στη χώρα προέλευσής της, έως τουλάχιστον τη μεταβολή του υφιστάμενου καθεστώτος αδειών παραμονής αλλοδαπών.

Με αφορμή την παραπάνω περίπτωση και στο πλαίσιο της επικείμενης μεταρρύθμισης του σχετικού νομοθετικού πλαισίου, ο Συνήγορος του Πολίτη διατύπωσε προς το Υπουργείο Δημοσίας Τάξης καθώς και στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και στο Υπουργείο Εξωτερικών, τα οποία είναι συναρμόδια, τις εξής προτάσεις:

- ♦ Να μην εξαρτώνται οι άδειες αυτές από την ύπαρξη προέγκρισης εργασίας και να χορηγούνται με σχετικά ευέλικτες διαδικασίες ή και αμέσως.
- ♦ Να καθιερωθούν σαφείς και διαφανείς διαδικασίες και κριτήρια για την χορήγηση και ανανέωση των αδειών παραμονής, που αφ' ενός θα περιορίζουν όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά τη σχεδόν απεριόριστη ευχέρεια των αστυνομικών αρχών να κρίνουν ελεύθερα στα σχετικά ζητήματα, αφ' ετέρου θα εξασφαλίζουν πλήρως τα δικαιώματα των αλλοδαπών, τα οποία κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα και σε ειδικές συμβάσεις.
- ♦ Στο πλαίσιο της καθιέρωσης ειδικότερων κριτηρίων, θα πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη η τυχόν ύπαρξη κάποιου ιδιαίτερου δεσμού (π.χ. συγγένειας, επιστημονικού ενδιαφέροντος, προηγούμενων τακτικών οικονομικών συναλλαγών κ.λπ.) με τη ελληνική κοινωνία.

- ♦ Να ληφθεί υπόψη η ύπαρξη μεγάλου αριθμού αλλοδαπών που είναι εγκατεστημένοι εδώ και αρκετά χρόνια στη χώρα και έχουν ενσωματωθεί στην κοινωνική και οικονομική ζωή του τόπου διαμονής τους.
- ♦ Να συνοδεύεται η μνεία της ιδιαίτερης αυτής κατηγορίας με την καθιέρωση συστήματος αδειών μέσης και μακράς διάρκειας (λ.χ. 1 έως 5 έτη).

2.2.6 Δικαίωμα Αναφοράς.

Το δικαίωμα της αναφοράς, υποχρεώνει τις δημόσιες αρχές σε σύντομη ενέργεια κατά τις κείμενες διατάξεις και σε αιτιολογημένη απάντηση προς τους πολίτες. Ο Ν.1943/91 ορίζει συγκεκριμένες σύντομες προθεσμίες για διεκπεραίωση των υποθέσεων και οριστική απάντηση, για χορήγηση πληροφοριών και πιστοποιητικών και για τη διαβίβαση των αιτημάτων στις αρμόδιες υπηρεσίες. Ο Συνήγορος του Πολίτη αντιμετώπισε αρκετές περιπτώσεις μη συμμόρφωσης των υπηρεσιών στις παραπάνω υποχρεώσεις. Σε κάποιες περιπτώσεις, οι λόγοι καθυστέρησης οφείλονταν σε συγκεκριμένους λόγους όπως στην αρχή της μυστικότητας των ερευνών. Σε άλλες περιπτώσεις, η καθυστέρηση οφείλεται σε αδικαιολόγητη αδράνεια των αρμόδιων. Ακόμα, υπήρξαν περιπτώσεις όπου οι λόγοι αδράνειας οφείλονταν στην έλλειψη υποδομής του προσωπικού. Χαρακτηριστικό είναι το ακόλουθο παράδειγμα.

Ύστερα από σχετικό αίτημα πολίτη, δήμος υπέβαλε ερώτημα στην Διεύθυνση Διοίκησης και Αποκέντρωσης της Περιφέρειας της Αττικής, σχετικά με το εάν είναι νομικά δυνατή η αυτεπάγγελτη ανάκληση από το δήμο, της δημοτολογικής εγγραφής σε οικογενειακή μερίδα ή αν προϋποτίθεται η ύπαρξη δικαστικής απόφασης. Διαπιστώθηκε ότι η καθυστέρηση απάντησης στο ερώτημα οφειλόταν σε φόρτο εργασίας και στην έλλειψη προσωπικού και οργάνωσης, μετά από ενίσχυση των υπηρεσιών με νέες αρμοδιότητες χωρίς όμως την απαιτούμενη υποδομή. Με την παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη το ζήτημα επιλύθηκε, με αποτέλεσμα την τροποποίηση της οικογενειακής μερίδας, σύμφωνα με το αίτημα του ενδιαφερόμενου. Έτσι χρήσιμη θα ήταν μια προσπάθεια ευαισθητοποίησης μέσω εγκυκλίων προς τις δημόσιες υπηρεσίες. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει διαμορφώσει πρότυπο επιστολής προς τις δημόσιες υπηρεσίες με το οποίο εξηγούνται διεξοδικά οι σχετικές υποχρεώσεις τους.

2.2.7 Ελευθερία Τύπου.

Εκδότης ενός οικονομικού τετραμηνιαίου εντύπου ζήτησε να γίνει εξαίρεση του από τις διατάξεις που επιβάλλουν την καταβολή αγγελιόσημου στο ταμείο Συντάξεως Προσωπικού Εφημερίδων, για διαφημίσεις που καταχωρούνται σε αυτό, δεδομένου ότι το έντυπό

του δεν πληροί τις νομικές προϋποθέσεις ώστε να θεωρείται εφημερίδα ή περιοδικό.

Κατόπιν επικοινωνίας με τις αρμόδιες υπηρεσίες, ο Συνήγορος του Πολίτη παρότρυνε τον ενδιαφερόμενο να επαναυποβάλλει αίτηση στο Υπουργείο Τύπου για επιβεβαίωση του χαρακτήρα του εντύπου. Ταυτόχρονα υπέδειξε στο ταμείο να αποδεχθεί το αίτημά του. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου Συντάξεως Προσωπικού Εφημερίδων έκανε πράγματι δεκτό το αίτημα.

Από αυτό το παράδειγμα καταλαβαίνουμε ότι η διαμεσολάβηση της Αρχής μπορεί να επιφέρει άμεσα θετικά αποτελέσματα και σε σύντομο χρονικό διάστημα σε σχέση με άλλες διαδικασίες, οι οποίες αποδεικνύονται χρονοβόρες και πολλές φορές αναποτελεσματικές.

2.2.8 Δικαίωμα Ιδιοκτησίας - Πνευματικής Ιδιοκτησίας.

Το δικαίωμα της ιδιοκτησίας απασχόλησε τον Κύκλο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε περιορισμένο βαθμό και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις αφαίρεσης ιδιοκτησίας κατά τον εμφύλιο πόλεμο.

Δεκαπέντε πρώην ιδιοκτήτες - κληρονόμοι πρώην ιδιοκτητών σε κοινή αναφορά, προβάλλουν την διεκδίκηση συγκεκριμένων ακινήτων στο νομό Φλώρινας. Τα ακίνητα αυτά παρέμεναν δημουμένα βάση της ΣΤ' Συνταγματικής Πράξης της 20/01/45, με την οποία είχαν δημευθεί περιουσίες πολιτών που είχαν διαφύγει σε χώρες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης.

Ελλείπει της απαιτούμενης νομοθετικής ρύθμισης, ο Συνήγορος του Πολίτη αδυνατεί να επέμβει. Οφείλει όμως να επισημάνει την παράταση της εκκρεμότητας εν όψη των σχετικών έγγραφων διαβεβαιώσεων του Υπουργείου Οικονομίας ότι μελετάται νομοθετική ρύθμιση.

Με αφορμή την αναφορά των παλαιών ιδιοκτητών - κληρονόμων διαπιστώνεται η νομοθετική διαιώνιση μιας εμφυλιοπολεμικής-εκκρεμότητας-η-οποία-σχετίζεται-με-την-στέρωση-ιδιοκτησίας. Έτσι προτείνεται από τον Συνήγορο του Πολίτη η νομοθετική επέκταση της ρύθμισης του ΝΔ της 01/08/72. Σύμφωνα με αυτό το ΝΔ οι περιουσίες πολιτών επιστρέφονται εν μέρη στους παλαιούς ιδιοκτήτες εφόσον βρίσκονται σε χωριά και κωμοπόλεις μέχρι 5000 κατοίκων. Όσον αφορά τις αστικές περιοχές τα ακίνητα επίσης επιστρέφονται, για λόγους ισότητας, εφόσον βεβαίως εξακολουθούν να ανήκουν στο ελληνικό δημόσιο.

Σε σχέση με την πνευματική ιδιοκτησία είναι χαρακτηριστικό το ακόλουθο παράδειγμα. Ο Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ) σε κάθε παράταση για μία ή περισσότερες πενταετίες της έκδοσης διδακτικών βιβλίων αρνείται και την ελάχιστη αναπροσαρμογή της αποζημίωσης των συγγραφέων.

Σύμφωνα με το Ν. 1566/85 είχε προβλεφθεί η δυνατότητα να ρυθμιστούν τα δικαιώματα των συγγραφέων στις περιπτώσεις παράτασης της ισχύος των διδακτικών βιβλίων και της ανατύπωσής τους. Ο νομοθέτης όμως υπαναχώρησε και επανέφερε παλαιά ρύθμιση. Στηριζόμενος στο νομικό πλαίσιο της ρύθμισης αυτής, ο ΟΕΔΒ θεωρεί ως σιωπηρώς παρατεινόμενες όσες συμβάσεις δεν καταγγέλλονται από τους δικαιούχους. Σαν αποτέλεσμα του γεγονότος αυτού είναι να επανεκδίδει τα βιβλία καταβάλλοντας μόνο τα ποσά που προέβλεπαν οι παλαιές συμβάσεις, και όχι τα αντίστοιχά τους με τα σημερινά δεδομένα.

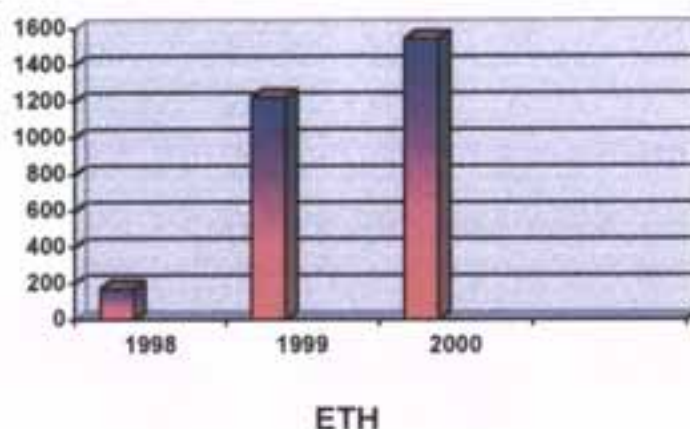
Κατόπιν επικοινωνίας του Συνηγόρου του Πολίτη με τον ΟΕΔΒ, έγινε σύσταση στο ενδιαφερόμενο να καταγγείλει την παλαιά σύμβαση και να καλέσει τη διοίκηση του Οργανισμού να αναπροσδιορίσει το ποσό της αποζημίωσης. Επίσης πρότεινε την επαναφορά σε ισχύ της ρύθμισης του Ν 1566/85, η οποία κατά την πρόσκαιρη ισχύ της είχε παράσχει την δυνατότητα αναπροσαρμογής.

2.3 Στατιστικά Στοιχεία του Κύκλου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Οι αναφορές πολιτών που υποβλήθηκαν καθ' οποιοδήποτε τρόπο στον Συνήγορο του Πολίτη και περιήλθαν στον Κύκλο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τα έτη 1998, 1999, και 2000 ανέρχονται στις 2.927. Συγκεκριμένα, το έτος 1998 έχουμε 172 αναφορές που αντιστοιχεί σε ποσοστό 12% του συνόλου των αναφορών που έλαβε η Αρχή το χρόνο αυτό. Το έτος 1999 έχουμε 1212 αναφορές που σε ποσοστό επί του συνόλου αντιστοιχεί σε 14,74%. Τέλος κατά το έτος 2000 έχουμε 1543 αναφορές οι οποίες με την σειρά τους αποτελούν το 12,04% του συνόλου των αναφορών για το χρόνο αυτό. Τα παραπάνω δεικνύονται αναλυτικά στο *γράφημα 2.1*.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2.1 ΡΟΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 1998 - 2000

ΑΝΑΦΟΡΕΣ



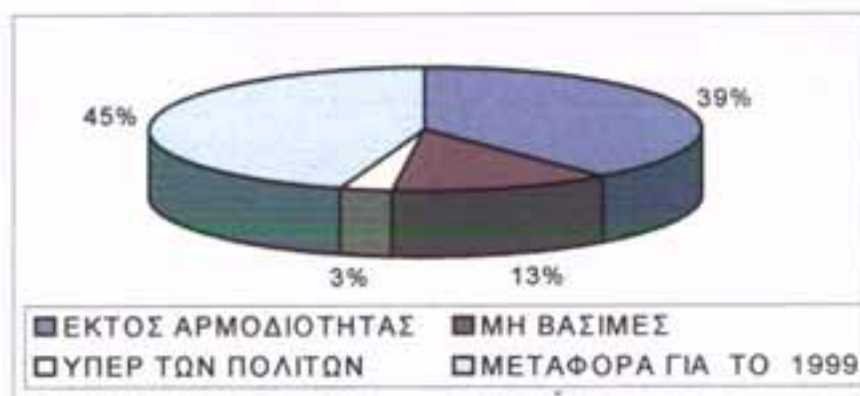
Κατά το πρώτο διάστημα λειτουργίας του Συνηγόρου του Πολίτη πιθανολογείται ότι άτομα υπαγόμενοι σε ομάδες ιδιαίτερως ευαίσθητες (μειονότητες, αλλοδαποί, πρόσφυγες, παλιννοστούντες κτλ.) δίσταζαν να προσφύγουν σε αυτόν. Πιθανόν ανέμεναν ασφαλής πληροφορίες ως προς την αποτελεσματικότητα και την εχεμύθεια των ενεργειών του. Ακόμη, πολλοί ήταν εκείνοι οι οποίοι δεν γνώριζαν και ίσως ακόμα να μη γνωρίζουν τις δραστηριότητες του Συνηγόρου του Πολίτη.

Την επόμενη χρονιά έχουμε αύξηση των αναφορών. Βέβαια, πρέπει να επισημάνουμε ότι οι 172 αναφορές του πρώτου χρόνου αναφέρονται στους τρεις τελευταίους μήνες του 1998. Όμως οι 1212 αναφορές που έχουμε για το χρόνο του 1999 αναφέρονται σε όλη την δωδεκάμηνη διάρκειά του. Εξετάζοντας όμως τον αριθμό των αναφορών του 2000, παρατηρούμε μία υπέρβαση κατά 331 σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Αυτό καταδεικνύει ότι η προαναφερθείσα διστακτικότητα των ατόμων ευαίσθητων ομάδων, υπαναχωρεί σταδιακά και ο θεσμός αρχίζει να αποκτά την ευρύτατη αποδοχή της κοινωνίας.

Πέρα όμως από όλα αυτά, πρέπει να τονιστεί ότι αρκετές αναφορές πολιτών έχουν παραβλεφθεί. Αυτό συμβαίνει γιατί κρίθηκαν από την Αρχή ότι είναι εκτός αρμοδιότητάς του. Έτσι το αποτέλεσμα είναι να τίθονται στο αρχείο. Για παράδειγμα κατά το έτος 1998 από τις 172 αναφορές οι 67 χαρακτηρίστηκαν εκτός αρμοδιότητας που αντιστοιχεί σε ποσοστό 39% επί του συνόλου των αναφορών. Επιπλέον 22 αναφορές, ποσοστό 13%, κρίθηκαν μη

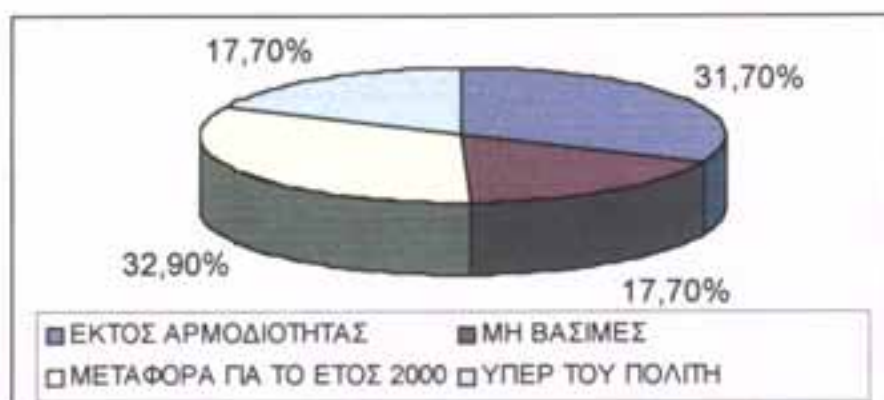
βάσιμες λόγω αναληθών στοιχείων ή λόγω του ότι διαπιστώθηκε νομιμότητα και ορθότητα των ενεργειών της διοίκησης. Πέντε αναφορές επιλύθηκαν υπέρ των πολιτών, ποσοστό 3%, και τέλος 78 αναφορές μεταφέρθηκαν για το επόμενο έτος, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 45% επί του συνόλου των αναφορών για το έτος 1998. Τα παραπάνω απεικονίζονται στο *γράφημα 2.2*.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2.2
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ
ΤΟ ΕΤΟΣ 1998



Το 1999, από τις 1212 αναφορές οι 384 τέθηκαν στο αρχείο της Αρχής λόγω αναρμοδιότητας που αντιστοιχεί σε ποσοστό 31,7% επί του συνόλου των αναφορών για το έτος 1999. Επιπλέον, το 17,7% του συνόλου των αναφορών είχαν θετική έκβαση, δηλαδή 215 αναφορές επιλύθηκαν υπέρ των πολιτών. Ο αριθμός των αναφορών που μεταφέρθηκαν για το επόμενο έτος έφτασε τις 399, ποσοστό 32,9%. Ο αριθμός των αναφορών που κρίθηκαν μη βάσιμες κατά το έτος 1999 ήταν 214, ποσοστό 17,7% επί του συνόλου των αναφορών. Τα παραπάνω διαφαίνονται αναλυτικά στο *γράφημα 2.3*. (Για το έτος 2000 δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία για τις αναφορές του Κύκλου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου).

ΓΡΑΦΗΜΑ 2.3
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ
ΤΟ ΕΤΟΣ 1999



Εν συγκρίσει των αναφορών οι οποίες μεταφέρθηκαν για το επόμενο έτος, διαπιστώνουμε ότι το 1998 οι αναφορές που δεν κατάφερε να ερευνήσει ο Συνήγορος του Πολίτη ξεπερνάνε κατά σε ποσοστό 12,1% το δεύτερο έτος. Η μείωση αυτή μπορεί να μην είναι ιδιαίτερα αξιόλογη, παρόλα αυτά διακρίνουμε την προσπάθεια της Αρχής για τη στελέχωσή της με άτομα ικανά και προσωπικό τέτοιο ώστε να μπορέσει να αντεπεξέλθει όσο το δυνατόν καλύτερα στους στόχους της και την καλύτερη εξυπηρέτηση και επίλυση των προβλημάτων των πολιτών. Άλλωστε αυτό μπορεί να φανεί και από το ότι κατά το έτος 1998 οι αναφορές που επιλύθηκαν υπέρ των πολιτών ήταν σε ποσοστό 3%, ενώ το επόμενο έτος έχουμε μια αύξηση των αναφορών που επιλύθηκαν της τάξεως του 14,7%.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΚΥΚΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

3.1 Αρμοδιότητες του Κύκλου Κοινωνικής Προστασίας.

Ο κύκλος της Κοινωνικής Προστασίας έχει αρμοδιότητα στα πεδία δράσης της διοίκησης που αφορούν την Κοινωνική Ασφάλιση, όπου μέσα σε αυτό το πεδίο υπάγονται θέματα σχετικά με τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα όπως επίσης και με τις καταβολές και βεβαιώσεις εισφορών.

Ένα άλλο πεδίο με το οποίο ασχολείται ο κύκλος αυτός είναι η Υγεία όπου υπάγονται θέματα που αφορούν τη νοσοκομειακή και εξωνοσοκομειακή περίθαλψη, παροχές ασθένειας σε χρήματα όπως επιδόματα σε νεφροπαθείς, τετραπληγικούς, καθώς και θέματα που αφορούν τα επαγγέλματα υγείας και γενικότερα τη λειτουργία του ΕΣΥ.

Η αρμοδιότητα του επίσης επεκτείνεται και στο πεδίο της Πρόνοιας όπου αυτό το πεδίο ασχολείται με διάφορα επιδόματα όπως ασθενείας, αναπηρίας, μητρότητας επίσης και με προνομιακές παροχές σε είδος όπως κοινωνικός τουρισμός, εργατική κατοικία.

Η προστασία ηλικιωμένων, παιδιών, ατόμων με ειδικές ανάγκες, ανέργων, με έμφαση στην ιδρυματική και εξωιδρυματική φροντίδα, την επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση είναι ένα ακόμα πεδίο που διοχετεύετε μέσα σε αυτό τον κύκλο.

Τελευταίο πεδίο που υπάγεται στο κύκλο της Κοινωνικής Προστασίας είναι η Δημόσια Υγιεινή.

3.2 Παρουσίαση Υποθέσεων ανά Κατηγορία – Νομοθετικές και Οργανωτικές Προτάσεις.

Οι υποθέσεις που εξετάστηκαν από τον κύκλο της Κοινωνικής Προστασίας καλύπτουν ένα σχετικά ευρύ φάσμα υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης, όπως ασφαλιστικά ταμεία, υπηρεσίες πρόνοιας, νομαρχιακές επιτροπές υγείας, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, νοσοκομεία και αρμόδια υπουργεία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κάποιες υποθέσεις του Κύκλου Κοινωνικής Προστασίας, λόγω της φύσης του, επιλύθηκαν με τηλεφωνική επικοινωνία, σε συνεννόηση με τις αρμόδιες υπηρεσίες, δηλαδή με απλή διαμεσολάβηση. Στις περισσότερες όμως περιπτώσεις, ο Συνήγορος του Πολίτη χρειάστηκε να επέμβει με

πολλαπλά τηλεφωνήματα και επιστολές προς την διοίκηση και τον πολίτη, για να ζητήσει την εφαρμογή του πορίσματός του.

Για να καταλάβουμε την λειτουργία και για να δούμε με ποιους τρόπους ο Συνήγορος του Πολίτη ελαχιστοποιεί τα φαινόμενα <<κακοδιοίκησης>> στον κύκλο Κοινωνικής Προστασίας θα εξετάσουμε μερικές υποθέσεις ξεχωριστά για κάθε πεδίο δράσης του.

3.2.1. Υγεία.

Στον πρόλογο του καταστατικού της διεθνούς οργάνωσης προστασίας της υγείας, η υγεία ορίζεται ως <<κατάσταση πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευημερίας και όχι μόνο ως απουσία ασθενειών και σωματικών ελαττωμάτων>>

Εκτός από τον ρόλο του διαμεσολαβητή για την διεκπεραίωση κάποιων υποθέσεων που αφορούν τους επιστήμονες που ασχολούνται με την ιατρική ασχολείται επίσης με την προστασία για τυχόν μεταδώσεις ασθενειών μέσα από τις υπηρεσίες που προσφέρουν τα νοσοκομεία.

Όσον αφορά τον πρώτο ρόλο του Συνήγορου του Πολίτη έχουμε την υπόθεση όπου ένας γιατρός, διευθυντής ΕΣΥ, όπου με την αναφορά του διαμαρτυρήθηκε για το γεγονός ότι παρέμενε σε κατάσταση <<δυσνητικής αργίας>> επί μια τριετία, λόγω μη σύγκλησης του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου Ιατρών του ΕΣΥ, για να επιληφθεί της εκκρεμούς σε βάρος του πειθαρχικής δίωξης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε επιστολή στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, με την οποία ζητούσε την άμεση παρέμβαση του, ώστε να συγκληθεί το Κεντρικό Πειθαρχικό Συμβούλιο Ιατρών ΕΣΥ και να επιληφθεί της εκκρεμούς σε βάρος του ιατρού πειθαρχικής δίωξης.

Τρεις ημέρες αργότερα, ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε επιστολή της Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας προς τον Πρόεδρο του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου Ιατρών ΕΣΥ, με την οποία ζητούσε, με αφορμή και την επιστολή του Συνηγόρου του Πολίτη, να μεριμνήσει για τη σύγκληση του Πειθαρχικού Συμβουλίου, ώστε να επιληφθεί της υπόθεσης και να αρθεί η διαπιστωθείσα καθυστέρηση.

Αποτέλεσμα των παραπάνω ενεργειών του Συνηγόρου του Πολίτη, ήταν η σύγκληση του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου Ιατρών ΕΣΥ, το πόρισμα του οποίου ήταν θετικό για τον ενδιαφερόμενο.

Βλέπουμε λοιπόν ότι για την άρση της συγκεκριμένης περίπτωσης κακοδιοίκησης η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη κρίθηκε αναγκαία.

Ο Συνήγορος του Πολίτη όπως προαναφέραμε ασχολείται με τυχόν μεταδώσεις ασθενειών μέσα από τους φορείς του νοσοκομείου , μια τέτοια υπόθεση κλήθηκε να φέρει εις πέρας.

Ένας πολίτης με αναφορά του καταγγέλλει ότι , ύστερα από μετάγγιση αίματος κατά τη διάρκεια προγραμματισμένης εγχείρησης σε δημόσιο νοσοκομείο της Αττικής , εμφάνισε οξεία ηπατίτιδα β , ενώ πριν από την εγχείρηση δεν ήταν φορέας του ιού της ηπατίτιδας β. Ο Συνήγορος του Πολίτη , αφού εξέτασε τα στοιχεία που προσκόμισε η ενδιαφερόμενη διεξήγαγε αυτοψία στο νοσοκομείο. Από την έρευνα αυτή διαπιστώθηκε ότι η συγκεκριμένη κυρία υποβλήθηκε σε εγχείρηση , κατά τη διάρκεια της οποίας χορηγήθηκαν σε αυτή δύο μονάδες αίματος. Η πρώτη προερχόταν από εθελοντή αιμοδότη , στο αίμα του οποίου δεν διαγνώστηκε , σύμφωνα με την καρτέλα που τηρεί το τμήμα αιμοδοσίας του νοσοκομείου , η ύπαρξη επιφανειακού αντιγόνου του ιού της ηπατίτιδας β (HbsAg). Η άλλη μονάδα αίματος προερχόταν από άτομο που χορήγησε αίμα για λογαριασμό συγγενικού του προσώπου , στην καρτέλα του οποίου έχει σημειωθεί αρνητική ένδειξη για την εξέταση της ύπαρξης επιφανειακού αντιγόνου και θετική ένδειξη στην εξέταση ανίχνευσης αντισώματος στο πυρηνικό αντιγόνο (HBcAb).

Ο Συνήγορος του Πολίτη θεώρησε ότι τα στοιχεία που του επιδείχθηκαν κατά την αυτοψία δεν ήταν ικανοποιητικά ως προς την απόδειξη ή όχι της μολυσματικότητας του αίματος που μεταγγίστηκε και για το λόγο αυτό ζητήθηκαν από τη διοίκηση του νοσοκομείου συμπληρωματικά στοιχεία , από τα οποία να προκύπτει ότι , μετά την ανεύρεση θετικού αντισώματος στο πυρηνικό , έγιναν οι απαραίτητες περαιτέρω εξετάσεις στον αιμοδότη , ώστε να αποκλειστεί η μολυσματικότητα του αίματός του.

Με αφορμή την αναφορά αυτή και με δεδομένο ότι , μετά τα πρόσφατα γεγονότα καταστροφής μολυσμένου ελληνικού αίματος σε ευρωπαϊκή χώρα , η κοινή γνώμη έχει ευαισθητοποιηθεί ιδιαίτερα σε θέματα που αφορούν τη δημόσια υγεία και ειδικά την ασφάλεια των μεταγγίσεων αίματος, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί σκόπιμο στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του , να επισημάνει ορισμένα καίρια σημεία και να προτείνει την υιοθέτηση συμπληρωματικών μέτρων για τη βελτίωση και την κάλυψη των κενών της ισχύουσας νομοθεσίας στον τομέα της αιμοδοσίας.

Είναι γνωστό ότι στην αιμοδοσία ισχύει η αρχή του ανεύθυνου του εθελοντή-δότη. Με βάση την αρχή αυτή , προκύπτει ευθύνη του δότη μόνον εφ' όσον προβαίνει στην αιμοδοσία γνωρίζοντας ότι είναι φορέας μολυσματικών νόσων. Για την πρόληψη των κρουσμάτων μετάγγισης μολυσμένου αίματος , προτείνονται :

- Η πληρέστερη και συστηματικότερη ενημέρωση των αιμοδοτών

σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου , οι οποίοι αυξάνουν τις πιθανότητες μολυσματικότητας του αίματος.

➤ Η ενυπόγραφη και υπεύθυνη απάντησή τους για την έλλειψη τέτοιων παραγόντων , ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη υπευθυνότητα των αιμοδοτών σε σχέση με τους κινδύνους που δυνητικά δημιουργεί η διαδικασία της αιμοδοσίας στη δημόσια υγεία.

➤ Η τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας και η υιοθέτηση μεθόδων εξέτασης του μεταγγιζόμενου αίματος , που να οδηγούν στην ακριβέστερη αξιολόγηση της ποιότητας του αίματος και στην ασφαλέστερη διάγνωση των περιπτώσεων που βρίσκονται μέσα στην περίοδο του <<ορολογικά σιωπηρού παραθύρου>>. Σε αυτό θα συμβάλει η εφαρμογή των προτάσεων και των συμπερασμάτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διαμόρφωση κοινής στρατηγικής περί καταλληλότητας αιμοδοτών και εργαστηριακού ελέγχου του αίματος.

➤ Τα ζητήματα που συνδέονται με την υγεία των πολιτών , να μη ρυθμίζονται με υπουργικές αποφάσεις , αλλά αποκλειστικά με νόμο , στον οποίο θα καθορίζονται η διαδικασία της αιμοδοσίας και ο τρόπος ελέγχου του αίματος.

➤ Επειδή παρατηρείται το φαινόμενο της μη ενιαίας πρακτικής κατά τον έλεγχο του προς μετάγγιση αίματος μεταξύ των τμημάτων αιμοδοσίας των νοσοκομείων της χώρας , κάποια από τα οποία εφαρμόζουν επί πλέον μέτρα , όπως ο έλεγχος του πυρηνικού αντισώματος της ηπατίτιδας β , προτείνεται η υιοθέτηση αυστηρότερων μέτρων ελέγχου της ενιαίας εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας.

➤ Ο σχεδιασμός μιας ευρύτερης πολιτικής γενικής πρόληψης με την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τους κινδύνους της μετάγγισης αίματος και τους τρόπους ελάττωσης των κινδύνων αυτών , μέσα από την εκπαίδευση , τον Τύπο , τα άλλα ΜΜΕ και τους υπόλοιπους κοινωνικούς φορείς , η οποία θα συμβάλει στην ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου.

3.2.2 Δημόσια Υγιεινή.

Η Δημόσια Υγιεινή είναι ένας κλάδος της υγιεινής όπου άλλη την θεωρούν κλάδο της Ιατρικής και κάποιοι άλλη ανεξάρτητη επιστήμη. Η Υγιεινή ασχολείται με ότι αφορά στην προφύλαξη και τη διατήρηση της υγείας του ανθρώπου , ερευνά τα αίτια και τις συνθήκες που επηρεάζουν την υγεία του ανθρώπου και προτείνει τα αναγκαία μέτρα για την αποτροπή των κινδύνων αυτών. Έργο της Υγιεινής είναι η μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ζουν οι άνθρωποι αλλά και των ιδιαίτερων συνθηκών

διαβίωσης συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων , ποίο συγκεκριμένα το αντικείμενο της Δημόσιας Υγιεινής είναι η προφύλαξη του πληθυσμού από κάθε κίνδυνο ασθένειας.

Στο έργο της Δημόσιας Υγιεινής έρχεται να συμβάλει και ο Συνήγορος του Πολίτη, ώστε να επέρχονται τα θετικά αποτελέσματα για την αντιμετώπιση των κινδύνων. Η δράση του Συνηγόρου του Πολίτη στον κλάδο αυτό φαίνεται μέσα από την υπόθεση που του ανατέθηκε από την ελληνική αντιπροσωπεία των Γιατρών του Κόσμου.

Με την αναφορά που υπέβαλαν στον Συνήγορο του Πολίτη διαμαρτυρόντουσαν για την πολύμηνη παραμονή στις όχθες του Γαλλικού ποταμού 1500 Ρομ (τσιγγάνων) , μεταξύ των οποίων και 400 παιδιών , κάτω από άθλιες συνθήκες διαβίωσης , οι οποίες εγκυμονούν κινδύνους τόσο για εξάπλωση επιδημιών εντός του οικισμού όσο και για τη δημόσια υγεία.

Με αφορμή την αναφορά αυτή και την ευρύτατη δημοσιότητα που έλαβε το θέμα από την προβολή του στον Τύπο και τα άλλα ΜΜΕ , ο Συνήγορος του Πολίτη επιλήφθηκε αυτεπαγγέλτως της υπόθεσης αυτής και προχώρησε σε περαιτέρω εξέτασή της. Από τα στοιχεία που συγκέντρωσε ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώθηκε ότι στις όχθες του Γαλλικού ποταμού της Θεσσαλονίκης έχουν εγκατασταθεί 1500 περίπου Ρομ , οι οποίοι διαβιούν σε έναν καταυλισμό χωρίς νερό , ηλεκτρικό ρεύμα , αποχέτευση και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Οι συνθήκες αυτές έχουν μετατρέψει την περιοχή σε εστία μόλυνσης , θέτουν σε κίνδυνο τόσο την υγεία του πληθυσμού των Ρομ όσο και τη δημόσια υγεία και τείνουν να αλλοιώσουν τη φυσική ομορφιά του ποταμού.

Ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε επιστολή στον Νομάρχη Θεσσαλονίκης , στην οποία , αφού επισήμανε ότι η υπάρχουσα κατάσταση συνιστά παράβαση της υγειονομικής διάταξης για την οργανωμένη εγκατάσταση νομάδων και κατάφωρη παραβίαση συνταγματικά κατοχυρωμένων ατομικών δικαιωμάτων , ζήτησε την άμεση εφαρμογή της απόφασης του Νομαρχιακού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης για τη μετεγκατάσταση των Ρομ στο στρατόπεδο Γκόνου της Θεσσαλονίκης , καθώς και τους λόγους της πολύμηνης καθυστέρησης στην υλοποίησή της.

Απαντώντας άμεσα στην επιστολή αυτή , ο Νομάρχης Θεσσαλονίκης απέστειλε τη με επιστολή του , με την οποία δεσμεύτηκε να υλοποιήσει το συντομότερο δυνατόν την απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου για τη μετεγκατάσταση του συγκεκριμένου πληθυσμού σε τμήμα του στρατοπέδου Γκόνου , παρά τις όποιες αντιδράσεις. Με την ίδια επιστολή ενημέρωσε τον Συνήγορο του Πολίτη για την εξέλιξη στην εκτέλεση του έργου ,

επισημαίνοντας ότι η καθυστέρηση που έχει παρατηρηθεί οφείλεται σε έκτακτες έρευνες του υπεδάφους για την ύπαρξη θαμμένων πυρομαχικών, ώστε η παραμονή των Ρομ να είναι απόλυτα ασφαλής. Στην ίδια επιστολή καταγράφονται οι εργασίες που έχει εκτελέσει η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση για την προσωρινή διαμονή των Ρομ στις όχθες του Γαλλικού ποταμού κάτω από συνθήκες στοιχειώδους υγιεινής και καθαριότητας.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, θεωρώντας ότι η παραπάνω επιστολή αποτελεί σαφή και συγκεκριμένη δέσμευση του νομάρχη για την εκτέλεση της απόφασης του Νομαρχιακού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης και την αποκατάσταση της νομιμότητας, την προστασία των θιγόμενων ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων πολιτών με ελληνική ιθαγένεια και την οριστική διευθέτηση του θέματος, θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί την πορεία των εργασιών και θα πιέσει περαιτέρω για τη συντομότερη επίλυση του προβλήματος και την ευαισθητοποίηση των αρμόδιων φορέων και των περιόικων υποδοχής.

3.2.3 Κοινωνική Ασφάλιση.

Η Κοινωνική Ασφάλιση είναι θεσμός που επιδιώκει την πρακτική εφαρμογή μεγάλου τομέα της κοινωνικής πολιτικής, του τομέα που αναφέρεται στη βελτίωση της θέσης των οικονομικά ασθενέστερων και στην ειρήνευση των αντιτιθέμενων κοινωνικών ομάδων. Ειδικότερα ο θεσμός αποβλέπει στην ικανοποίηση της δίκαιας αξίωσης των εργαζομένων να εξασφαλίσουν τα μέσα συντήρησης τους, όταν διάφορες αίτιες, φυσικές ή οικονομικές, εκμηδενίσουν το εισόδημά τους. Το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) όπως επίσης και ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) είναι οι δύο κυριότεροι ασφαλιστικοί οργανισμοί της χώρας.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έρχεται να βοηθήσει στο έργο των ασφαλιστικών οργανισμών μέσα από μια αναφορά που δέχτηκε από ένα ασφαλισμένο του ΟΓΑ για την καταβολή δαπανών εξωνοσοκομειακής περίθαλψης. Ο ασφαλισμένος του ΟΓΑ φέρει μόνιμη—κολοστομία—και—για—το—λόγο—αυτό—είναι—αναγκασμένος—να χρησιμοποιεί ειδικούς σάκους, τους οποίους προμηθεύεται από το ελεύθερο εμπόριο. Η δαπάνη αυτή καταβάλλεται αρχικά από τον ενδιαφερόμενο στον προμηθευτή και στη συνέχεια αποδίδεται από τον ΟΓΑ στον ασφαλισμένο.

Το αίτημα που υπέβαλε στον Συνήγορο του Πολίτη ήταν να επισπευσθεί η διαδικασία πληρωμής των αναφερόμενων αναλώσιμων υλικών, που εκκρεμούσαν επί τετράμηνο στον ΟΓΑ. Ο

Συνήγορος του Πολίτη επικοινωνήσε με τον υπάλληλο που χειρίζεται το συγκεκριμένο αντικείμενο στον ΟΓΑ και ζήτησε να επισπευσθεί ο χρόνος καταβολής της δαπάνης. Ο υπάλληλος δεσμεύτηκε για την επίσπευση της διαδικασίας καταβολής της δαπάνης και ταυτόχρονα ενημερώθηκε ο ασφαλισμένος για την εξέλιξη της υπόθεσής του τηλεφωνικά και με έγγραφο.

Το σύστημα που ακολουθεί ο ΟΓΑ για την εκκαθάριση δαπανών εξωνοσοκομειακής περίθαλψης ασφαλισμένων του είναι να αποστέλλονται τα δικαιολογητικά στον οργανισμό και στη συνέχεια να αποδίδεται η δαπάνη στο δικαιούχο. Η πρακτική αυτή που ακολουθείται παρουσιάζει το πλεονέκτημα ότι έχει συγκριτικά χαμηλότερο διοικητικό κόστος, δημιουργεί όμως μεγάλη ταλαιπωρία στην ιδιαίτερη ομάδα των ανθρώπων εκείνων που κάνουν χρήση των παροχών αυτών. Ο χρόνος που μεσολαβεί από την υποβολή της αίτησης για απόδοση δαπάνης έως την καταβολή αυτής φθάνει τους τέσσερις μήνες. Ο χρόνος αυτός είναι εξαιρετικά μεγάλος και λόγω της ιδιαιτερότητας που έχουν οι ασφαλισμένοι του ΟΓΑ, ιδιαίτερη επαγγελματική κατηγορία η οποία ως επί το πλείστον δεν διαθέτει υψηλά εισοδήματα, παρουσιάζει χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και δεν είναι εξοικειωμένη ως ομάδα πληθυσμού με το γραφειοκρατικό σύστημα. Σημειώνεται, επίσης, ότι χρήση των παροχών εξωνοσοκομειακής περίθαλψης κάνουν ασφαλισμένοι που είναι σοβαρά άρρωστοι, κυρίως καρκινοπαθείς, υπερήλικες. Η καθυστέρηση αυτή δημιουργεί προβληματισμό και σε πολλές περιπτώσεις αγανάκτηση στους συναλλασσόμενους πολίτες.

Για την αντιμετώπιση ανάλογων περιπτώσεων, ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει την άμεση έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης με βάση το άρθρο 14 του Ν.2458/97, σύμφωνα με το οποίο παρέχεται η δυνατότητα στους ασφαλισμένους και συνταξιούχους του ΟΓΑ, να εξυπηρετούνται και από τις υπηρεσίες περίθαλψης του ΙΚΑ. Η έκδοση της υπουργικής απόφασης έχει καθυστερήσει, πιθανόν λόγω των πρακτικών δυσκολιών, διαχειριστικών ή λογιστικών προβλημάτων που παρουσιάζει η εφαρμογή της συγκεκριμένης πρόβλεψης. Η επέκταση της χρήσης των υπηρεσιών περίθαλψης του ΙΚΑ και από τους ασφαλισμένους του ΟΓΑ, τουλάχιστον κατά το μέρος που άφορα την εξωνοσοκομειακή περίθαλψη, θα έχει σημαντικά θετικά αποτελέσματα για τους ακόλουθους λόγους :

- Θα μειώσει το χρόνο καθυστέρησης κατά την απόδοση δαπανών.
- Θα μειώσει τη γραφειοκρατία.

- Θα συμβάλει στη διοικητική αποκέντρωση και θα προσδώσει αμεσότητα στη λειτουργία παροχών εξωνοσοκομειακής περίθαλψης.

3.2.3 Πρόνοια.

Πρόνοια είναι το σύνολο των μέτρων, τα οποία λαμβάνονται από το κράτος ή από τους ελεγχόμενους από αυτό οργανισμούς, για την υλική και ηθική ενίσχυση ή την παροχή οποιασδήποτε άλλης μορφής αρωγής σε άτομα ή ομάδες, που, αναίτια, έφτασαν σε κατάσταση ανάγκης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έρχεται να πάρει μέρος και σε αυτό τον κλάδο έτσι ώστε να βοηθήσει τα όργανα του κράτους για να επέλθουν τα σωστά αποτελέσματα.

Με την αναφορά ενός πολίτη που πάσχει από παραπληγία, εξετάστηκε από υγειονομική επιτροπή της Περιφέρειας, ζητώντας επίδομα καυσίμων για αναπηρικό αυτοκίνητο. Η αίτησή της απορρίφθηκε από την αρμόδια επιτροπή, διότι στο πόρισμα της επιτροπής αναγράφηκε η διάγνωση <<σπαστική παραπληγία>>, η οποία από πλευράς συμπτωματολογίας και παρεμπόδισης κίνησης της ασθενούς είναι όμοια με την παραπληγία. Η σπαστική παραπληγία όμως, ως ασθένεια, δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο του Υπουργείου Υγείας όπου καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση επιδόματος καυσίμων.

Ύστερα από την αναφορά αυτή ο Συνήγορος του Πολίτη έκρινε ότι η ασθενής συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος ως προς το ποσοστό αναπηρίας και ότι η αναπηρία αυτή είναι μόνιμη. Κατόπιν τούτου, αποφάσισε να διαμεσολαβήσει στην υγειονομική επιτροπή. Η επιτροπή διαπίστωσε ότι στην ασθενή λόγω κενού της ρύθμισης δεν θα χορηγηθεί το επίδομα καυσίμων. Στην ουσία, όμως η σπαστική παραπληγία και η παραπληγία, όταν έχουν το ίδιο ποσοστό αναπηρίας, προκαλούν στον ασθενή ακριβώς το ίδιο εμπόδιο στο να διάγει φυσιολογικό βίο, άρα κανονικά δεν θα έπρεπε να εξαιρείται η σπαστική παραπληγία από τη ρύθμιση του νόμου. Ζητήθηκε, λοιπόν, από την επιτροπή να εκδώσει ξανά το πόρισμά της, χωρίς όμως να αναφέρεται η λέξη <<σπαστική>>, το οποίο και έγινε, οπότε η ασθενής αμέσως έλαβε το επίδομα καυσίμων, και με ευχαριστήρια επιστολή ενημέρωσε τον Συνήγορο του Πολίτη για την έκβαση του θέματος.

Από τις 61 αναφορές που εξετάστηκαν από την Αρχή, αυτές που επιλύθηκαν υπέρ του πολίτη ήταν 38, ποσοστό 10% επί του συνόλου των αναφορών του κύκλου, ενώ 23 αναφορές (ποσοστό 6%), κρίθηκαν μη βάσιμες διότι δεν προέκυψε παράλειψη ή εσφαλμένη ενέργεια από την πλευρά της διοίκησης. (Γράφημα 3.2).

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.2
ΡΟΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
1998



Για το έτος 1999, ο κύκλος εξέτασε συνολικά 2260 αναφορές στις οποίες περιλαμβάνονται οι αναφορές που εκκρεμούσαν από το 1998. Στο σύνολο των αναφορών που εξετάστηκαν, οι 398 κρίθηκαν εκτός αρμοδιότητας, ποσοστό 17,6% επί του συνόλου των αναφορών του κύκλου, 402 αναφορές κρίθηκαν μη βάσιμες, ποσοστό 17,8%, ενώ 800 αναφορές δεν ολοκληρώθηκαν και μεταφέρθηκαν για το επόμενο έτος, ποσοστό 35,4%. Από τις βάσιμες αναφορές, σε 660 έγιναν δεκτές οι προτάσεις και τα πορίσματα του Συνηγόρου του Πολίτη, ποσοστό 29,2%, ενώ σε 34 περιπτώσεις δεν ικανοποιήθηκε το βάσιμο αίτημα του πολίτη, με ευθύνη της διοίκησης και παρά την αντίθετη πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη. (Γράφημα 3.3).

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.3
ΡΟΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
1999



Ο Κύκλος Κοινωνικής Προστασία διαπίστωσε ότι τα κυριότερα προβλήματα διοικητικής δράσης, συνδέονται με φαινόμενα κακοδιοίκησης, στα οποία κυριαρχούν η καθυστέρηση στην έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων, η ελλιπής ή ανύπαρκτη πληροφόρηση των δικαιούχων και η απουσία ή η καθυστέρηση στην παροχή απάντησης προς τους πολίτες. Εκτός αυτών, η έρευνα των αναφορών απέδειξε ότι σε μεγάλο αριθμό περιπτώσεων, παραβιάζεται η αρχή την νομιμότητας, καθώς και η αρχή της χρηστής διοίκησης.

Το βασικό συμπέρασμα που προκύπτει από την εμπειρία του Συνηγόρου είναι ότι η διοίκηση πάσχει και έχει ανάγκη θεραπείας, ειδικότερα σε ότι αφορά κοινωνικά θέματα. Για το σκοπό αυτό απαιτείται:

➤ Η απλούστευση και η συστηματοποίηση της νομοθεσίας στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης, της υγείας και της πρόνοιας.

➤ Η αντικατάσταση, κατά το δυνατόν, της γραφειοκρατικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων της διοίκησης, με σκοπό την ποιοτική προσφορά υπηρεσιών στους πολίτες.

➤ Η αλλαγή της στάσης και της συμπεριφοράς των υπαλλήλων της διοίκησης απέναντι στα στελέχη της Αρχής.



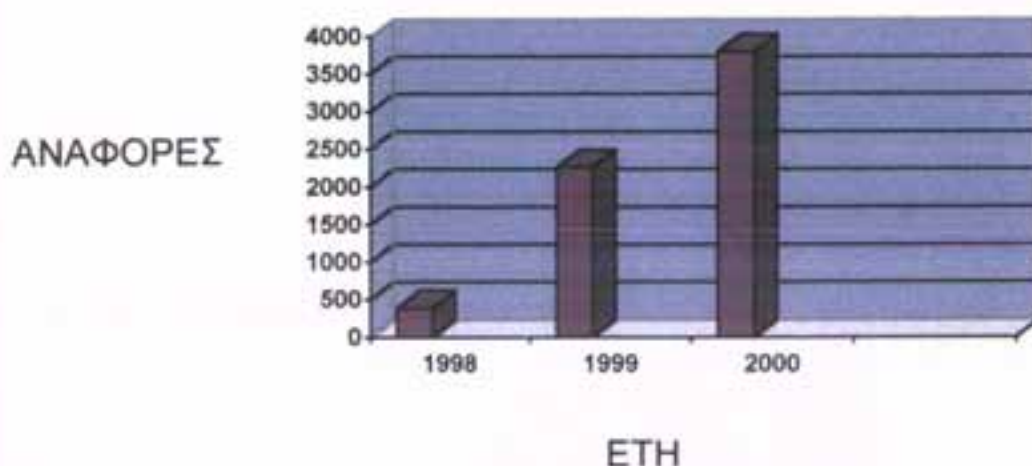
3.3 Στατιστικά Στοιχεία του Κύκλου Κοινωνικής Προστασίας.

Όπως αναφέραμε παραπάνω ο Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας είναι αρμόδιος για υποθέσεις που αφορούν θέματα κοινωνικής ασφάλισης, υγείας, πρόνοιας, δημόσιας υγιεινής, δικαιώματα των ασθενών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς επίσης και αιτήματα που αναφέρονται στη προστασία της μητρότητας και τέλος σε αιτήματα που αναφέρονται στην παιδική και την τρίτη ηλικίας.

Το διάστημα Οκτώβριος – Δεκέμβριος 1998, ο Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας διεκπεραίωσε 383 αναφορές, αριθμός που αντιστοιχεί στο 27% του συνόλου των αναφορών που υποβλήθηκαν στον Συνήγορο του Πολίτη. Για το έτος 1999, οι αναφορές που περιήλθαν στον κύκλο ανέρχονται στις 2260, ποσοστό 27,48% επί του συνόλου των αναφορών του έτους. Το 2000 έχουμε αύξηση των αναφορών του κύκλου της τάξεως του 68%. Δηλαδή, για το έτος 2000 οι αναφορές που αριθμεί ο Συνήγορος είναι 3799 ποσοστό 29,66% επί του συνόλου των αναφορών του έτους. (Γράφημα 3.1).

Από τις 383 αναφορές που κατατέθηκαν στο κύκλο το 1998, 53 κρίθηκαν εκτός αρμοδιότητας, ποσοστό 13,8%, 61 αναφορές επιλύθηκαν, ποσοστό 16%, ενώ 269 μεταφέρθηκαν για το έτος 1999, ποσοστό 70,2%.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.1
ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

4.1 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

Ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής εξετάζει υποθέσεις των οποίων το περιεχόμενο αφορά σε ζητήματα χωροταξίας, πολεοδομίας, δημόσιων έργων, λειτουργίας επιχειρήσεων, πολιτισμού, καθώς και στην εν γένει προστασία του περιβάλλοντος. Οι υποθέσεις που εξετάστηκαν από τον Κύκλο Ποιότητας Ζωής καλύπτουν ένα σχετικά ευρύ σύνολο υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης που στην πλειονότητά τους αφορούν σε αρμοδιότητες του ΥΠΕΧΩΔΕ, όπως για παράδειγμα οικοδομικές άδειες, αυθαίρετα κτίσματα, λειτουργία πολεοδομικών γραφείων κ.α.

Η μέχρι τώρα μελέτη των αναφορών κατέδειξε την αδράνεια, την ανοχή και σε αρκετές περιπτώσεις τη συνέργια της διοίκησης, που νομιμοποιεί έναν ατέρμονα κύκλο αυθαιρεσίας και η οποία στηρίζεται σε παγιωμένες πρακτικές που υποβοηθούνται από την έλλειψη σχεδιασμού, αποφασιστικότητας και πληροφόρησης. Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η άνιση και αυθαίρετη μεταχείριση των πολιτών και η παγίωση της πεποίθησης ότι η παρανομία επιβραβεύεται.

4.2 Παρουσίαση των Υποθέσεων ανά Κατηγορία – Νομοθετικές και Οργανωτικές Προτάσεις.

Οι αναφορές που δέχθηκε ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής χαρακτηρίζονται από μια έντονη αντιφατικότητα. Από τη μία καταγράφονται αιτήματα πολιτών που έχουν ως στόχο την διασφάλιση ικανοποιητικών συνθηκών διαβίωσης, καταγγέλλοντας την κατάφωρη υποβάθμιση του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος και την προσβολή έννομων δικαιωμάτων τους από πράξεις ή παραλήψεις της διοίκησης. Τα αιτήματα της άλλης πλευράς αφορούν την προσπάθεια πολιτών να εξασφαλίσουν την μεγαλύτερη δυνατή εκμετάλλευση της ακίνητης περιουσίας τους σε βάρος του κοινού συμφέροντος, στηριζόμενοι στην ευνοϊκή για αυτούς ασκούμενη πολιτική, τα κενά της νομοθεσίας και την νοοτροπία της διοίκησης, που εξαντλεί τα όρια της διακριτικής της ευχέρειας προς όφελος αυτών των περιπτώσεων, δημιουργώντας αντικρουόμενα έννομα

συμφέροντα και, κατά κανόνα σε βάρος των πολιτών που επέλεξαν την νόμιμη οδό.

4.2.1. Υποθέσεις που Επιλύθηκαν Υπέρ των Πολιτών.

Σε αυτό τον κλάδο εξετάζονται περιπτώσεις που είτε καθυστερεί η διαδικασία απαλλοτριώσεις είτε δεν έχουν καταβληθεί οι αποζημιώσεις, παρ' ότι έχει οριστεί τιμή μονάδας. Επίσης εξετάζει την εφαρμογή πολεοδομικών σχεδίων όπως και τροποποιήσεις αυτών.

Μια τέτοια υπόθεση αναλαμβάνει να φέρει εις πέρας ο Συνήγορος του Πολίτη. Το 1996 κατασκευαστική εταιρεία αγόρασε ένα οικόπεδο στη Βούλα, απέκτησε νόμιμη οικοδομική άδεια και ξεκίνησε την κατασκευή πολυκατοικίας. Παράλληλα, η εταιρεία προχώρησε σε προπωλήσεις διαμερισμάτων, δεσμευμένη με ποινικές ρήτρες ως προς το χρόνο παράδοσής τους. Το Μάρτιο του 1998 προσκυρώθηκε υποχρεωτικά στο παραπάνω οικόπεδο άλλο όμορο οικόπεδο <<μη άρτιο και μη οικοδομήσιμο>>. Όπως ήταν επόμενο, η κατασκευαστική εταιρεία ζήτησε αναθεώρηση της οικοδομικής άδειας για να εκμεταλλευτεί το συντελεστή δόμησης που προέκυπτε από την προσκύρωση. Η πολεοδομία ζήτησε βεβαίωση από την ΕΥΔΑΠ περί μη ύπαρξης ρέματος (βεβαίωση που είχε δοθεί στην πρώτη άδεια). Ωστόσο, η ΕΥΔΑΠ προέβαλε αργότερα περιουσιακές απαιτήσεις 74 τ.μ., τόσο επί του προσκυρώσιμου όσο και επί του αρχικού οικοπέδου (λόγω ύπαρξης εκεί προ δεκαετιών κοίτης ρέματος, το οποίο όμως είχε επικαλυφθεί από την ίδια και είχε διευθετηθεί με αγωγή ομβρίων). Με έγγραφο της ζήτησε από την πολεοδομία να μην εκδώσει την αναθεώρηση έως ότου ικανοποιηθούν οι αναδρομικές και νέες απαιτήσεις της. Όμως, η υποχρεωτική δικαστική διαδικασία ορισμού του τιμήματος της απαλλοτρίωσης απαιτεί τρία έτη, με αποτέλεσμα ο πολίτης να αναγκαστεί να αναστείλει τις κατασκευαστικές εργασίες στο σύνολο της οικοδομής από τον Αύγουστο του 1998. Υπό την ασφυκτική πίεση ποινικών ρητρών και τρεχουσών δανειακών απαιτήσεων, ο πολίτης πρότεινε να καταθέσει εγγυητική επιστολή που να καλύπτει το όποιο τίμημα επιδικάσει το δικαστήριο, αλλά να πάρει στο μεταξύ τη βεβαίωση της ΕΥΔΑΠ, για να προχωρήσει τις οικοδομικές εργασίες. (Σημειωτέον ότι με τον τρόπο αυτό καλύπτεται πλήρως η ΕΥΔΑΠ, διότι διατηρεί μέχρι τέλους το δικαίωμα υδροδότησης / αποχέτευσης).

Η ΕΥΔΑΠ, ύστερα από επανειλημμένες πολύμηνες προσπάθειες του Συνηγόρου του Πολίτη, δέχθηκε να δώσει την

έγκριση για την πολεοδομία, αφού πρώτα υπέγραψε προσύμφωνο πώλησης με τίμημα που όρισε η ίδια ως δίκαιο. Σημειωτέον ότι ο αγοραστής έχει πλέον αγοράσει την εν λόγω έκταση δύο φορές και έχει πληρώσει τους ανάλογους φόρους. Η υπόθεση, αν και επιλύθηκε θετικά για τον πολίτη, παρουσιάζει ενδιαφέρον, διότι οι κείμενες διατάξεις παρ' ολίγο να οδηγήσουν σε οικονομική καταστροφή έναν καθ' όλα νόμιμο επιχειρηματία, επειδή μια υποχρεωτική προσκύρωση - που επιβλήθηκε εκ των υστέρων και κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των οικοδομικών εργασιών - προβλέπει νομικές διαδικασίες ετών.

Ο Συνήγορος του Πολίτη με αφορμή αυτή την αναφορά προτείνει είτε στο τέλος της παραγράφου του άρθρου 6 του Ν. 1068/80 είτε σε διευκρινιστική εγκύκλιο της ΕΥΔΑΠ, η προσθήκη εδαφίου που θα ορίζει ότι, σε περίπτωση εκποίησης ρεμάτων τα οποία είναι όμορα σε οικοδομήσιμες ιδιοκτησίες, η τιμή εκποίησης να ορίζεται ύστερα από δικαστική απόφαση. Ενδιαμέσως, όμως, και εφ' όσον το ζητήσει ο ενδιαφερόμενος ιδιώτης, να προβλεφθεί η υποχρέωση της ΕΥΔΑΠ να εκδίδει σχετική βεβαίωση για την έκδοση οικοδομικής άδειας με την κατάθεση από τον ιδιώτη εγγυητικής επιστολής ύψους που θα ορίζεται από την ΕΥΔΑΠ.

4.2.2. Υποθέσεις Γενικότερου Ενδιαφέροντος.

Σε αυτή την κατηγορία αναφέρονται ενδεικτικά δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα αναφορών που έχουν ως θέμα τους τη μη λήψη μέτρων σχετικά με αυθαίρετες κατασκευές.

Ύστερα από αναφορά κατοίκου δήμου της μείζονος περιοχής Αθηνών, σχετικά με αυθαίρετες κατασκευές σε οικοδόμημα όμορο της ιδιοκτησίας της, προέκυψαν τα ακόλουθα. Με αυτοψία που έγινε το 1993 από την αρμόδια διεύθυνση πολεοδομίας διαπιστώθηκε η αυθαιρεσία της κατασκευής και έκτοτε, για διάστημα τριών ετών, ακολουθεί μια σειρά εγγράφων με τα οποία επαναβεβαιωνόταν η πρόθεση για κατεδάφιση του αυθαιρέτου, ενώ με τα δύο τελευταία έγγραφα δηλωνόταν η αδυναμία κατεδάφισης λόγω έλλειψης μέσων και ότι το αυθαίρετο κτίσμα έχει λάβει αριθμό προτεραιότητας κατεδάφισης 15. Περαιτέρω, νέες αυθαίρετες οικοδομικές εργασίες στο ίδιο ακίνητο διαπιστώθηκαν από νεότερη αυτοψία που διενεργήθηκε το 1996 από τη διεύθυνση πολεοδομίας του δήμου. Εκτός από τα παραπάνω, η αιτουμένη ανέφερε και εν γένει προβλήματα πρόσβασης σε έγγραφα της πολεοδομίας. Έκτοτε, η αυθαίρετη κατασκευή, η οποία τώρα χρησιμοποιείται κανονικά και

ως επαγγελματική στέγη, εξακολουθεί να έχει αριθμό προτεραιότητας κατεδάφισης 15.

Ο Συνήγορος του Πολίτη κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης απεστάλη επιστολή στον Νομάρχη Αθηνών και στην πολεοδομία, με την οποία ζητούνταν εξηγήσεις για τη μη κατεδάφιση της αυθαίρετης κατασκευής και για τα προβλήματα πρόσβασης σε έγγραφα της πολεοδομίας. Η θέση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών επί του θέματος είναι ότι, σύμφωνα με τη απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, η αυθαίρετη αυτή κατασκευή δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις εκείνες για τις οποίες έχει δοθεί προτεραιότητα κατεδάφισης. Η θέση, όμως, αυτή παραβλέπει τη διασφάλιση των ατομικών συμφερόντων και δικαιωμάτων των θιγόμενων πολιτών.

Από τη διερεύνηση της υπόθεσης προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα. Οι μοναδικές ενέργειες στις οποίες προέβη η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών σε διάστημα τριών ετών από την ημερομηνία λήψης της απόφασης αφορούσε τρεις μονάχα εργολαβίες κατεδάφισης αυθαίρετων, εν γένει, κατασκευών. Αξίζει να σημειωθεί ότι το κόστος των εργολαβιών αυτών ανήλθε στο ύψος των 84,417,969 δρχ. Το σημαντικό αυτό κόστος επιβολής του νόμου αναδεικνύει και το ουσιαστικό μέγεθος του προβλήματος των αυθαίρετων κατασκευών.

Μετά από αυτές τις διαπιστώσεις ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει η πρόβλεψη κονδυλίων στον προϋπολογισμό του κράτους για την προμήθεια εξοπλισμού, ο οποίος θα χρησιμοποιηθεί για την εφαρμογή των αποφάσεων κατεδάφισης, σε συνδυασμό με τη δημιουργία ενός δημόσιου φορέα με σκοπό τη διαχείριση πόρων για χρηματοδότηση των ΟΤΑ, προκειμένου να καθίσταται εφικτή η άμεση κατεδάφιση των αυθαίρετων κτισμάτων. Η μετέπειτα είσπραξη των εξόδων κατεδάφισης μέσω του εισπρακτικού μηχανισμού του Υπουργείου Οικονομικών, σε περίπτωση <<οικονομικής αδυναμίας>> του παραβάτη, αποτελεί έναν ευέλικτο και οικονομικό τρόπο αντιμετώπισης του φαινομένου των αυθαίρετων κατασκευών. Επίσης προτείνεται η υποχρεωτική πρόβλεψη στον προϋπολογισμό των νομαρχιών κονδυλίου για κατεδαφίσεις αυθαίρετων κτισμάτων.

Το οικονομικό κόστος εφαρμογής της νομοθεσίας στην περίπτωση των αυθαίρετων, λόγω του εξαιρετικά μεγάλου αριθμού αυθαίρετων κατασκευών, υπαγορεύει τη διεξαγωγή μελετών κόστους - οφέλους για τη διαπίστωση της πλέον οικονομικά επωφελούς επιλογής εφαρμογής της κατά περίπτωση. Η αδυναμία της διοίκησης να επιβάλλει τις κείμενες διατάξεις, επικαλούμενη την προσωρινή ανυπαρξία των υλικών μέσων και των οικονομικών πόρων, ουσιαστικά αποτελεί παρότρυνση των διοικούμενων για τέλεση παράνομων οικοδομικών δραστηριοτήτων. Δεδομένου δε ότι

μεσολαβεί μεγάλο διάστημα μεταξύ της χρονικής στιγμής τέλεσης του αδικήματος και της τιμωρίας (κατεδάφισης), είναι δυνατόν να δημιουργείται συνείδηση δικαίου στους τελέσαντες την παρανομία. Από την άλλη μεριά, υποβαθμίζεται ο ρόλος των πολεοδομικών γραφείων της χώρας, τα οποία μετατρέπονται σε μηχανισμούς διαπίστωσης παραβάσεων και επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Το σημείο β της απόφασης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών, το οποίο αναφέρεται στην προμήθεια εξοπλισμού για την αντιμετώπιση περιπτώσεων που δεν απαιτούν ιδιαίτερο εξοπλισμό, δεν έχει υλοποιηθεί, ενώ η έπ' αυτοφώρω διαδικασία της κατεδάφισης των υπό κατασκευή εντοπιζόμενων κατασκευών δεν εφαρμόστηκε.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει λάβει, εκτός από τις περιπτώσεις αυτές οι οποίες αναφέρονται στις αυθαίρετες κατασκευές, πληθώρα αναφορών σχετικά με το ιδιαίτερης σημασίας πρόβλημα της διατήρησης των παραδοσιακών οικισμών, που απ' ό,τι διαφαίνεται, έχει πάρει διαστάσεις μαστίγας σε όλη τη χώρα. Συγκεκριμένα καταγγέλλεται σειρά

- παράνομων πράξεων με την έκδοση οικοδομικών αδειών κατά παράβαση των υπαρχουσών διατάξεων από τις κατά τόπους πολεοδομίες
- παραλείψεων με τις οικοδομικές εργασίες και πολεοδομικές παρεμβάσεις δημόσιων φορέων χωρίς άδεια, με παράλληλη καταφανή παράβαση διατάξεων του νόμου
- ανακριβών πραγματογνωμοσυνών με την κάλυψη παράνομων κατασκευών και επεμβάσεων από αρμόδιους φορείς.

Αποτέλεσμα αυτών των πράξεων ή παραλείψεων είναι η συστηματική καταστροφή του αρχιτεκτονικού και πολεοδομικού χαρακτήρα των διατηρητέων οικισμών, με προφανείς πολιτιστικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Η πρακτική αυτή καταστρατηγεί συστηματικά τη βούληση του ΥΠΕΧΩΔΕ, ενώ αγνοεί και υποθάλπει την έκδοση αδειών κατά παράβαση ακόμη και του ΓΟΚ. Σε περιπτώσεις δε όπου τα εν λόγω έργα χρηματοδοτούνται από προγράμματα της Ε.Ε., δημιουργείται επί πλέον και θέμα αξιοπιστίας της χώρας, διότι με βάση τις υπάρχουσες συνθήκες(αρχή της εταιρικής), η Ευρωπαϊκή Ένωση συγχρηματοδοτεί επιλεγμένες δράσεις εντός του Κοινοτικού-Γιλλαισίου Στήριξης, τη νομιμότητα των οποίων οφείλει να διασφαλίζει το ελληνικό δημόσιο με αρμόδιο συντονιστικό φορέα το ΥΠΕΘΟ.

Εν τούτοις, οι κατά τόπους πολεοδομίες είναι ίσως ο τελευταίος, αλλά εμφανής, κρίκος μιας σειράς παραγόντων που δρουν για την άρση / κατάργηση των προστατευτικών διατάξεων. Οι παράγοντες αυτοί είναι διοικητικά κάθεται αλληλένδετοι, με αποτέλεσμα να αλληλοκαλύπτονται και να εκμηδενίζουν όποιες

πράξεις ή ενέργειες πολιτών. Η αλληλοκάλυψη αυτή διαφαίνεται και στον τρόπο με τον οποίο ορισμένες αρμόδιες υπηρεσίες έχουν αντιδράσει σε σχετικές επιστολές του Συνηγόρου του Πολίτη, απαντώντας κατά τρόπο ελλιπή, αποφεύγοντας να απαντήσουν ή κωφεύοντας.

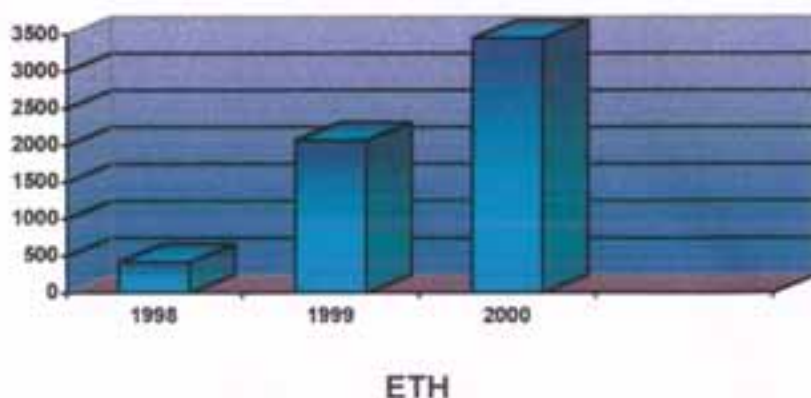
4.3 Στατιστικά Στοιχεία του Κύκλου Ποιότητας Ζωής.

Στις αρμοδιότητες του κύκλου Ποιότητας Ζωής εντάσσονται ζητήματα χωροταξίας, πολεοδομίας, δημοσίων έργων, πολιτισμού και περιβάλλοντος. Παράλληλα, ο κύκλος εξετάζει και θέματα που εστιάζονται σε ζητήματα διοικητικής διαφάνειας, πληροφόρησης και επικοινωνίας των πολιτών με τη διοίκηση.

Συνολικά στα τρία χρόνια λειτουργίας της Αρχής, οι αναφορές που έχουν περιέλθει στον κύκλο είναι 5939. Για το τρίμηνο του 1998 έχουν 417 αναφορές, το 1999 2068, ενώ το επόμενο έτος (2000) έχουμε αύξηση των αναφορών κατά 67%, δηλαδή 1386 αναφορές περισσότερες από το 1999. (Γράφημα 4.1)

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.1
ΡΟΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ
1998 - 2000

ΑΝΑΦΟΡΕΣ



Κατά το διάστημα Οκτώβριος – Δεκέμβριος 1998 ο κύκλος Ποιότητας Ζωής αριθμεί 417 αναφορές ποσοστό 29% επί του συνόλου των αναφορών που έλαβε η Αρχή. Από αυτές, το 27.1%, δηλαδή 113 αναφορές τέθηκαν στο αρχείο ως αναφορές που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη. Μη βάσιμες

κρίθηκαν μόνο 11 υποθέσεις ποσοστό 3.9% ενώ μεταφέρθηκαν για το 1999 277 αναφορές ποσοστό 66.4%. (Γράφημα 4.2)

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.2
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ
ΤΟ ΕΤΟΣ 1998



Κατά τη διάρκεια του 1999, ο κύκλος έλαβε 2068 αναφορές, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 25,15% του συνόλου των αναφορών που κατατέθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη. Από αυτές, αρχειοθετήθηκαν ως εκτός αρμοδιότητας οι 489 αναφορές (23,65%). Από τις υπόλοιπες 1579 αναφορές θεωρήθηκαν αβάσιμες οι 377 ποσοστό 18,2%, ενώ 851 αναφορές μεταφέρθηκαν για το έτος 2000, ποσοστό 41,15%. Από το σύνολο των αναφορών που διεκπεραιώθηκαν θετική έκβαση για τον πολίτη είχαν 351 υποθέσεις, 17% επί του συνόλου των αναφορών του κύκλου. (Γράφημα 4,3)

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.3
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ
ΤΟ ΕΤΟΣ 1999



Στα γενικότερα συμπεράσματα του κύκλου Ποιότητας Ζωής καταγράφεται η δυσχέρεια αναίρεσης ήδη παγιωμένων καταστάσεων παρανομίας, η διατήρηση των οποίων εξακολουθεί ακόμη και σε περίπτωση ύπαρξης δικαστικών αποφάσεων με αντίθετο περιεχόμενο. Γενικά, η συνεργασία με τις δημόσιες υπηρεσίες (πχ. ΥΠΕΧΩΔΕ, πολεοδομικά γραφεία δήμων και νομαρχιών, δασαρχεία) υπήρξε ιδιαίτερα προβληματική, με αποτέλεσμα την παρατήρηση στασιμότητας στην πρόοδο του χειρισμού των αναφορών.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΚΥΚΛΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ – ΠΟΛΙΤΗ

5.1 Αρμοδιότητες του Κύκλου Σχέσεων Κράτους-Πολίτη.

Ο Κύκλος Σχέσεων Κράτους Πολίτη είναι αρμόδιος για την επίλυση αιτημάτων των πολιτών με αντικείμενο θέματα γενικότερης κακοδιοίκησης και μη τήρησης της αρχής της νομιμότητας. Πιο συγκεκριμένα είναι αρμόδιος για θέματα πληροφόρησης και επικοινωνίας της διοίκησης, ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών, κακοδιοίκησης σε ΟΤΑ, ΔΕΚΟ, μεταφορών και επικοινωνιών, εργασίας, βιομηχανίας, ενέργειας, φορολογίας, τελωνείων, δημοσιονομικών θεμάτων, εμπορίου και κρατικών προμηθειών, γεωργίας, αγροτικής πολιτικής και παιδείας. Εξετάζει κυρίως υποθέσεις μη επαρκούς πληροφόρησης και κακής επικοινωνίας των πολιτών με τη διοίκηση, θέματα ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών, μη απάντησης ή καθυστέρησης απάντησης σε αιτήσεις πολιτών, παράλειψης οφειλόμενης ενέργειας και ανελαστικής εφαρμογής των νομοθετικών διατάξεων.

5.2 Παρουσίαση Υποθέσεων ανά Κατηγορία.

Σε αυτό το σημείο επιχειρείται μια ενδεικτική παρουσίαση υποθέσεων των φορέων που έχουν συγκεντρώσει τον μεγαλύτερο αριθμό αναφορών εις βάρος τους. Σκοπός είναι αφ' ενός η κατανόηση της λειτουργίας του Κύκλου, αφ' ετέρου η κατάδειξη του μεγέθους των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι πολίτες σε σχέση με τις υπηρεσίες των εν λόγω φορέων.

5.2.1 Φορολογικά.

Οι συναλλαγές των πολιτών με τις ΔΟΥ, σε περίπτωση που υπάρχει διαφορά μεταξύ τους ή έχει ξεκινήσει μια διαδικασία πληροφόρησης, σχετική με τις διαφορές αυτές, είναι κατά κανόνα προβληματικές. Αυτό οφείλεται κυρίως στην πολυνομία¹ η ύπαρξη πολυνομίας η οποία ρυθμίζει διαφορετικά την κάθε περίπτωση, έτσι ώστε ούτε ο δικαιούχος είναι σε θέση να γνωρίζει ποιος κανόνας

δικαίου διέπει τη συγκεκριμένη περίπτωση που τον αφορά αλλά ούτε και ο υπάλληλος της ΔΟΥ γνωρίζει ακριβώς τι είναι εφαρμοστέο στην κάθε περίπτωση.

Ακόμα, η πολύπλοκη και σύνθετη δομή που χαρακτηρίζει τις φορολογικές δηλώσεις καθιστά πιθανότατα τη διάπραξη λάθους κατά τη συμπλήρωσή τους από τον πολίτη. Η διαδικασία όμως διόρθωσης, με τροποποιητικές δηλώσεις ή με όποιο άλλο τρόπο προβλέπεται, είναι εξαιρετικά χρονοβόρα και αποβαίνει σε βάρος του πολίτη, με την έννοια ότι αν υπάρχουν επιστροφές φόρων αυτές παρακρατούνται ή το αρχικό οφειλόμενο ποσό προσαυξάνεται με τόκους υπερημερίας ή τέλος, δεν δίνεται φορολογική ενημερότητα, έως ότου αποδειχθεί ότι η διορθωτική δήλωση που είχε υποβάλει ο πολίτης ήταν σωστή.

Πέρα από τα παραπάνω, από την εμπειρία του ο Συνήγορος του Πολίτη, διαπίστωσε ότι οι ΔΟΥ καθυστερούν να απαντήσουν και να ρυθμίσουν απλά θέματα τα οποία ο πολίτης ζητά να επιλυθούν με αίτησή του, καθώς επίσης ότι ο πολίτης δεν ενημερώνεται επαρκώς για του τρόπους με του οποίους μπορεί να αντιδράσει κατά των πράξεων των ΔΟΥ, με βάση τις οποίες καλείται να πληρώσει οφειλή ή χρέος του. Για παράδειγμα, αρμόδια ΔΟΥ δεν δέχθηκε να εφαρμόσει ευνοϊκή για τον πολίτη απόφαση επιτροπής τριτοβάθμιου ελέγχου, που αφορά την απαλλαγή του κατά 50% των συνολικών προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής χρεών του προς αυτή. Ύστερα από παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, η Κεντρική Διεύθυνση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων δεσμεύτηκε να τακτοποιήσει το ζήτημα με έγγραφο της προς τη ΔΟΥ το οποίο και κοινοποιήθηκε στον πολίτη.

Ένα ακόμα χαρακτηριστικό παράδειγμα που αντιμετώπισε ο Συνήγορος του Πολίτη, το οποίο θίγει το θέμα της μη χορήγησης σε φορολογούμενο της έκπτωσης εφάπαξ καταβολής φόρου εισοδήματος, λόγω εκκαθάρισης της φορολογικής του δήλωσης μετά τον Οκτώβριο του σχετικού οικονομικού έτους, χωρίς υπαιτιότητα του ιδίου. Αν και ο πολίτης κατέθεσε εμπρόθεσμα τη δήλωσή του, το ΚΕΠΥΟ, λόγω φόρτου εργασίας, άργησε να του αποστείλει το εκκαθαριστικό, με αποτέλεσμα να χάσει το δικαίωμα έκπτωσης που προβλέπεται από το νόμο. Ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει, να ρυθμιστεί νομοθετικά, εφ' όσον έχει εκπληρώσει τις εκ του νόμου υποχρεώσεις του (εμπρόθεσμη υποβολή δήλωσης) και η όποια καθυστέρηση δεν οφείλεται σε υπαιτιότητά του.

5.2.2 Εκπαιδευτικά – ΔΙΚΑΤΣΑ

Οι αναφορές που αφορούσαν το ΔΙΚΑΤΣΑ επικεντρώνονται κατ' εξοχήν στην μακρόχρονη καθυστέρηση που παρατηρείται κατά την εξέταση των αιτήσεων για αναγνώριση τίτλων σπουδών σε εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής. Από τον πρώτο χρόνο της λειτουργίας του θεσμού διαπιστώθηκε, μέσω αλληλογραφίας αλλά και επίσκεψης στα γραφεία του ΔΙΚΑΤΣΑ, πρόβλημα καθυστέρησης στη διαδικασία αναγνώρισης. Η καθυστέρηση αυτή οφείλεται στον μεγάλο αριθμό αιτήσεων, στην έλλειψη προσωπικού, καθώς και σε μια σειρά από άλλους παράγοντες όπως στη δυσκολία επαφής με ιδρύματα του εξωτερικού για συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με τη φοίτηση αποφοίτων σε αυτά.

Οι αναφορές των πολιτών αναφέρονται κυρίως στην καθυστέρηση της επίλυσης των υποθέσεών τους, την ταλαιπωρία τους από τη διαδικασία που εφαρμόζουν οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΔΙΚΑΤΣΑ για την αναγνώριση των τίτλων σπουδών τους από εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού, την παντελή έλλειψη έγγραφης πληροφόρησής τους για την εξέλιξη της υπόθεσής τους, καθώς και την ανάγκη προσκόμισης από πλευράς τους πολλών συμπληρωματικών δικαιολογητικών.

Για παράδειγμα, ενδιαφερόμενος πολίτης υπέβαλε αίτηση στο ΔΙΚΑΤΣΑ για αναγνώριση ισοτιμίας δύο τίτλων σπουδών από την Αμερική. Σύμφωνα με τους υπεύθυνους του ΔΙΚΑΤΣΑ, ο φάκελος του ενδιαφερόμενου ήταν πλήρης και έτοιμος να εξεταστεί από την αρμόδια επιτροπή σε διάστημα τριών μηνών. Έκτοτε, η απάντηση στις συνεχείς ερωτήσεις του ενδιαφερόμενου σχετικά με την σύγκλιση της επιτροπής την προσδιορίζει διαρκώς στις δεκαπέντε μέρες. Ωστόσο, αυτή δεν συνέρχεται, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εγγραφεί στο Τεχνικό Επιμελητήριο και να χάνει επιδόματα από τον μεταπτυχιακό του τίτλο στην εταιρεία που εργάζεται.

Ύστερα από παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη προωθήθηκε στην επιτροπή προς αναγνώριση της ισοτιμίας. Την ίδια έκβαση είχαν όλες οι ανάλογες περιπτώσεις του τομέα αυτού μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη.

5.2.3 ΕΥΔΑΠ.

Ο μεγαλύτερος όγκος των υποθέσεων της κατηγορίας αυτής που έχουν περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη αφορά τη

χορήγηση εκπτώσεων λογαριασμών σε περίπτωση αφανούς διαρροής από οποιαδήποτε αιτία. Από τη διερεύνηση των υποθέσεων αυτών διαπιστώνεται, αφ' ενός η υπερβολική απασχόληση του καταναλωτή με την υποχρέωση υποβολής πολλαπλών αιτήσεων για μείωση του οφειλόμενου ποσού και αφ' ετέρου, η καλλιέργεια κλίματος ανασφάλειας και αναξιοπιστίας μεταξύ εταιρείας και καταναλωτή ως προς το τελικό αποτέλεσμα του έργου της τριμελούς επιτροπής.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα των ανωτέρω, πολίτης ζήτησε από την ΕΥΔΑΠ τη μείωση λογαριασμού επικαλούμενος διαρροή στο εσωτερικό δίκτυο της οικίας του, χωρίς υπαιτιότητά του. Επικαλέστηκε, επίσης, το χαμηλό ύψος των εισοδημάτων του, αφού τυγχάνει συνταξιούχος του ΙΚΑ και αδυνατεί να αντιμετωπίσει οικονομικά την εν λόγω δαπάνη. Η τριμελής επιτροπή για την χορήγηση εκπτώσεων δεν προέβη, καταρχήν, σε μείωση του οφειλόμενου ποσού, παρά μόνο αποφάσισε την πληρωμή του ποσού σε δύο δόσεις. Ύστερα από νέα όχληση του καταναλωτή, η προαναφερθείσα επιτροπή επανεξέτασε το θέμα και μείωσε το ποσό.

Ακολούθησε μακρά αλληλογραφία μεταξύ καταναλωτή και ΕΥΔΑΠ για την περαιτέρω μείωση του ποσού στο ύψος προηγούμενων καταναλώσεων αντίστοιχων χρονικών περιόδων, πλην όμως χωρίς αποτέλεσμα, αφού η ΕΥΔΑΠ επέμενε στις σχετικές απόψεις της. Ο καταναλωτής κατέβαλε μέρος του ποσού έναντι του λογαριασμού, οπότε η εταιρεία διέκοψε την υδροπαροχή και ο καταναλωτής αναγκάστηκε να την παραβιάσει και να χρεωθεί επιπλέον με προσαυξήσεις δαπάνης παραβίασης της σφραγισμένης υδροπαροχής.

Σε επιτόπια επίσκεψη του Συνηγόρου του Πολίτη στην ΕΥΔΑΠ, συζητήθηκε διεξοδικά το θέμα των διογκωμένων λογαριασμών κατανάλωσης ύδατος λόγο αφανούς διαρροής στο εσωτερικό δίκτυο του καταναλωτή, με ταυτόχρονη προσπάθεια για την επίλυση των σχετικών προβλημάτων.

Στην επίσκεψη αυτή ο Συνήγορος του Πολίτη πρότεινε, η διαδικασία χορήγησης των εκπτώσεων σε περιπτώσεις αφανούς διαρροής από βλάβη των εσωτερικών εγκαταστάσεων ή οποιασδήποτε άλλης αιτίας, που δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του καταναλωτή και εφ' όσον αυτό διαπιστωθεί από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία της ΕΥΔΑΠ, να γίνει λιγότερο χρονοβόρα και να εξασφαλίσει εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης, βασιζόμενη σε συγκεκριμένο τρόπο υπολογισμού της παρεχόμενης έκπτωσης. Ο τρόπος αυτός θα συνίσταται στη χρέωση όλων των καταναλωθέντων κυβικών, με το χαμηλότερο τιμολόγιο οικιακής

χρήσης για μηνιαία κατανάλωση ανά κυβικό μέτρο. Ο υπολογισμός αυτός να γίνεται έπειτα από αίτηση του καταναλωτή και προσκόμιση των προβλεπόμενων αποδεικτικών στοιχείων στο οριζόμενο αρμόδιο υπηρεσιακό όργανο του κατά τόπους περιφερειακού κέντρου της εταιρείας, χωρίς την διαμεσολάβηση κρίσης συλλογικού οργάνου και την απασχόληση και εμπλοκή υπηρεσιακών οργάνων της κεντρικής διοίκησης.

Το σύστημα αυτό πρέπει να εισαγάγει ενιαία ρύθμιση παρεχόμενης έκπτωσης στους καταναλωτές, εξαιρουμένων των περιπτώσεων πολυτέκνων, ανέργων, αναξιοπαθούντων κτλ, για τους οποίους προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις. Ταυτόχρονα, θα βοηθήσει την επικοινωνιακή ικανότητα της εταιρείας με τον πολίτη - καταναλωτή με την καθιέρωση συστήματος διαφάνειας των διοικητικών διαδικασιών, καλλιεργώντας το πνεύμα της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και περιορίζοντας σημαντικά τον χρόνο απασχόλησης τόσο του πολίτη όσο και της υπηρεσίας.

5.2.4 ΟΤΕ.

Οι αναφορές των πολιτών, και σε αυτήν την περίπτωση, αφορούν διαμαρτυρίες για υπέρογκους λογαριασμούς από την υπηρεσία του ΟΤΕ.

Πολίτης με αίτησή του, διαμαρτυρήθηκε για υπερβολικά υψηλή τηλεφωνική του χρέωση και αρνήθηκε να εξοφλήσει επειδή, όπως ισχυρίζεται, δεν είχε κάνει αυτός τα τηλεφωνήματα. Από την ημερομηνία έκδοσης του τελευταίου υψηλότατου λογαριασμού, ζήτησε να γίνει ο προβλεπόμενος έλεγχος κατά κύριο λόγο από τον αρμόδιο ΟΤΕ και έπειτα από το Γραφείο Εμπορικών Θεμάτων και από το Τμήμα Εξυπηρέτησης Πελατών. Όλες οι παραπάνω υπηρεσίες του ΟΤΕ έκριναν ότι δεν συντρέχουν λόγοι αναμόρφωσης του λογαριασμού της τηλεφωνικής του σύνδεσης.

Σε επικοινωνία του με το Τμήμα Εκπρόθεσμων Οφειλών, ο Συνήγορος του Πολίτη πληροφορήθηκε ότι η οφειλή του πολίτη είχε προσαυξηθεί και ότι το χρέος του θα προωθηθεί ύστερα από κάποιο χρονικό διάστημα στο Δημόσιο Ταμείο, το οποίο μπορεί να προβεί σε συντηρητική κατάσχεση των περιουσιακών του στοιχείων. Ο πολίτης που δεν μπορεί να αποδείξει ότι δεν ευθύνεται, θεωρείται ότι έχει κάνει τα αντίστοιχα τηλεφωνήματα και καλείται να τα επιβαρυνθεί. Δημιουργείται έτσι ένα τεκμήριο ευθύνης σε βάρος του πολίτη, ο οποίος δεν μπορεί να αποδείξει ευθύνη του ΟΤΕ. Ούτε

και ο ΟΤΕ, όμως, μπορεί να αποδείξει ότι ο πολίτης έκανε πραγματικά τις κλίσεις.

Ο Συνήγορος του Πολίτη πληροφόρησε τον αιτούμενο για την ύπαρξη της Επιτροπής Επίλυσης Διαφορών ΟΤΕ και Πελατών – Συνδρομητών, την οποία μπορεί να προσφύγει σε τρίτο βαθμό για την διευθέτηση της οφειλής του. Ακόμη, έστειλε επιστολή προς τα μέλη της επιτροπής, με την οποία επισήμανε ότι η παραπάνω πρακτική αντιμετώπισης της υπόθεσης αυτής από τον ΟΤΕ έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της χρηστής διοίκησης, η οποία ισχύει και σε περιπτώσεις που οι δημόσιες επιχειρήσεις αναπτύσσουν την παραγωγική τους δραστηριότητα με καθεστώς νομικού ή πραγματικού μονοπωλίου. Επισήμανε ακόμη, ότι κατά την εξέταση της υπόθεσης αυτής, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και η αρχή της ισότητας και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του πολίτη ενώπιον του δημοσίου και κατ' επέκταση και των δημόσιων νομικών προσώπων.

5.2.5 ΕΛΤΑ.

Πολίτης κατάγγειλε ότι απέστειλε με το ΕΛΤΑ δέμα στο γιο του στο Λονδίνο, το οποίο ουδέποτε έλαβε ο παραλήπτης. Έπειτα από μεγάλο χρονικό διάστημα και επισκέψεις του στο αρμόδιο ταχυδρομικό γραφείο, διαπιστώθηκε ότι το δέμα επιστράφηκε παραβιασμένο και με λιγότερο βάρος. Την ίδια ημέρα κατέθεσε αίτηση αποζημίωσης, αλλά έως την υποβολή της αναφοράς του προς τον Συνήγορο του Πολίτη ουδεμία απάντηση είχε λάβει.

Ύστερα από παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, τα ΕΛΤΑ, απάντησαν στον πολίτη ότι δικαιούται αποζημίωσης, με βάση τους διεθνείς κανονισμούς, κατά βάρος. Ακόμα, αποτέλεσε αφορμή για διαμεσολάβηση του Συνηγόρου σε ότι αφορά τον τρόπο ενημέρωσης των πολιτών από πλευράς των ΕΛΤΑ για τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους, σχετικά με τις δυνατές επιλογές αποστολής επιστολών, δεμάτων κ.τ.λ., πέραν των μέχρι τώρα απλών και γνωστών τρόπων. Η ενημέρωση αυτή είναι ιδιαίτερα χρήσιμη στους πολίτες που δεν γνωρίζουν δυνατότητες εξυπηρέτησής τους.

Έτσι ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει, τη σύνταξη εντύπου παρόμοιου με αυτό του καταστατικού χάρτη δικαιωμάτων του πολίτη του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, που ήδη κυκλοφορεί, ή η ανάρτηση σχετικών πινάκων στα ταχυδρομικά γραφεία της χώρας. Με τον τρόπο αυτό ο πολίτης θα είναι ενημερωμένος και θα

μπορεί να επιλέγει τον επιθυμητό κατά περίπτωση τρόπο αποστολής δεμάτων, επιστολών κ.τ.λ.

5.2.6 ΟΤΑ.

Στην κατηγορία αυτή ο Συνήγορος του Πολίτη έχει λάβει αναφορές που αφορούν άρνηση δήμου για ανάκληση άδειας λειτουργίας καταστημάτων, άρνηση δήμου για την γνωστοποίηση διοικητικών εγγράφων καθώς και θέματα που αφορούν άρνηση δήμου να συμμορφωθεί με δικαστική απόφαση.

Για παράδειγμα, πολίτης καταγγέλλοντας το δήμο, αιτήθηκε τη συμμόρφωσή του με απόφαση του κατά τόπου αρμόδιου τριμελούς πρωτοδικείου, η οποία επέβαλε τη διαγραφή ποσών που είχαν βεβαιωθεί στο όνομά του και αφορούσαν δημοτικό τέλος και προσαυξήσεις δημοτικού τέλους. Ο δήμος καθυστέρησε να προβεί σε διαγραφή, χρησιμοποιώντας ως δικαιολογία την πρόθεσή του να ασκήσει έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης.

Σε επικοινωνία του Συνηγόρου του Πολίτη με το δήμαρχο και με το νομικό σύμβουλο του δήμου τονίστηκε το γεγονός ότι στην περίπτωση αυτή η προθεσμία για την άσκηση έφεσης δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Με τον τρόπο αυτό προκλήθηκε σύγκληση του δημοτικού συμβουλίου, που συζήτησε το θέμα και πήρε απόφαση διαγραφής των ποσών, η οποία και κοινοποιήθηκε επισήμως στον Συνήγορο του Πολίτη και στη συνέχεια στον ενδιαφερόμενο.

5.2.7 Κακοδιοίκηση.

Ο Κύκλος Σχέσεων Κράτους – Πολίτη είναι αυτός που συγκεντρώνει τις περισσότερες αναφορές καθ' όλη τη διάρκεια της πορείας του θεσμού. Και αυτό γιατί όπως διαφαίνεται, μέσα από τις αναφορές των πολιτών, υπάρχει αδυναμία από πλευράς των δημόσιων υπηρεσιών να αντιμετωπίσουν τον πολίτη με μεγαλύτερη ευελιξία, περισσότερη κατανόηση και οπωσδήποτε λιγότερη γραφειοκρατία. Ελάχιστα από τα θέματα κακοδιοίκησης που αντιμετώπισε ο Συνήγορος του Πολίτη αφορούν, καθυστέρηση καταβολής δανείου από τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας για αγορά κατοικίας, αντικατάσταση άδειας οδήγησης ύστερα από απώλεια του ατομικού φακέλου από την Διεύθυνση Μεταφορών της Νομαρχίας Αθηνών, άρνηση εφαρμογής δικαστικής απόφασης από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Αναφέρουμε ένα παράδειγμα που αφορά άρνηση επίδειξης των γραπτών από διαγωνισμό της Ολυμπιακής Αεροπορίας. Πολίτης που απέτυχε σε διαγωνισμό για πλήρωση θέσεων στην Ολυμπιακή, ζήτησε να λάβει γνώση των γραπτών του. Ύστερα από αλληπάλληλες αρνήσεις, κατέφυγε στον Συνήγορο του Πολίτη. Μετά από αλληλογραφία του Συνηγόρου με την Διεύθυνση Πτητικής της Ολυμπιακής, προέκυψε ότι η Ο.Α. έδωσε στον ενδιαφερόμενο λανθασμένα στοιχεία για το διαγωνισμό που έλαβε μέρος. Τον πληροφόρησε δηλαδή, ότι ο εν λόγω διαγωνισμός ακυρώθηκε, παραπέμποντάς τον σε εγκύκλιο που αφορούσε άλλο διαγωνισμό. Με αυτό τον τρόπο η Ο.Α. προσπάθησε να εμποδίσει των πολίτη να ασκήσει το νόμιμο δικαίωμά του να λάβει γνώση των γραπτών του, ενημερώνοντάς τον παραπλανητικά.

Μετά την διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη, η επίσημη άποψη της Ολυμπιακής Αεροπορίας, η οποία γνωστοποιήθηκε και διατυπώθηκε εγγράφως, είναι ότι ψάχνουν τα γραπτά και όταν τα βρουν θα ενημερωθεί η Αρχή. Πρόκειται για μια από τις ποιο εμφανείς περιπτώσεις κακοδιοίκησης που εκθέτει το σύνολο του δημόσιου τομέα.

5.3 Στατιστικά Στοιχεία του Κύκλου Σχέσεων Κράτους – Πολίτη.

Η ανάγκη θεσμοθέτησης του Συνηγόρου του Πολίτη, ως μορφή εξωτερικού και εξωδικαστικού ελέγχου της δημόσιας διοίκησης επιβεβαιώνεται στην πράξη όχι μόνο από τη μεγάλη προσέλευση πολιτών, αλλά και από τη φύση και το περιεχόμενο των αναφορών, που υποβάλλουν οι πολίτες, μέρους των οποίων αναφέραμε παραπάνω.

Ο αριθμός των αναφορών που υποβλήθηκαν στον Συνήγορο του Πολίτη το διάστημα 1998 – 2000 και περιήλθαν στον Κύκλο Σχέσεων Κράτους Πολίτη ανέρχονται στις 7156. Συγκεκριμένα για τους τρεις πρώτους μήνες λειτουργίας του θεσμού, Οκτώβριος – Δεκέμβριος 1998, οι αναφορές ήταν 458, ποσοστό 32% επί του συνόλου των αναφορών. Το έτος 1999 οι αναφορές ανήλθαν στις 2683 ποσοστό 32.63% επί του συνόλου των αναφορών, ενώ το 2000 έχουμε 4015 αναφορές ποσοστό 31.34% επί του συνόλου των αναφορών του έτους. Τα παραπάνω απεικονίζονται στο *διάγραμμα 5.1*.

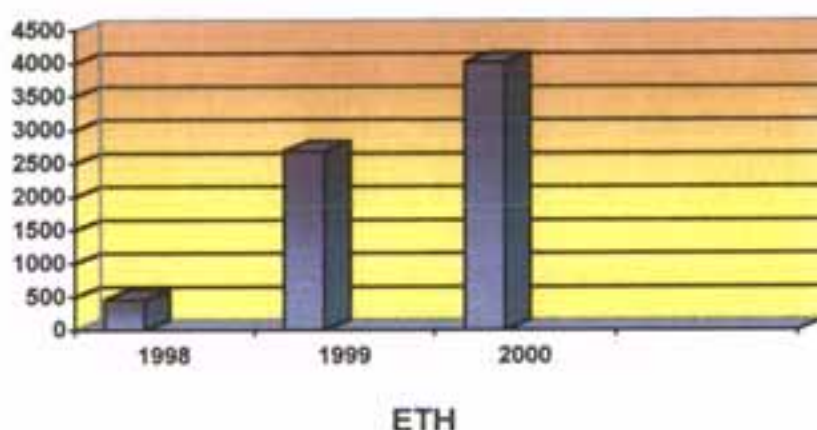
Διαπιστώνουμε λοιπόν, σε σχέση με τις προηγούμενες θεματικές κατηγορίες, ότι ο Κύκλος Σχέσεων Κράτους – Πολίτη κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό αναφορών. Από τις αναφορές που επεξεργάστηκε το επιστημονικό προσωπικό του θεσμού, παρατηρεί

κάνεις ότι η παγιωμένη προσκόλληση των δημοσίων υπηρεσιών στην αυστηρή τήρηση του << γράμματος>> των νόμων έχει ως αποτέλεσμα την ανελαστική και πολλές φορές εχθρική μεταχείριση των πολιτών κατά τις συναλλαγές τους με το δημόσιο. Ακόμα, παρατηρείται άγνοια του πολίτη σχετικά με τις τηρούμενες διαδικασίες λόγω πολυνομίας καθώς και η προκατάληψή του για τη δυσμενή αντιμετώπισή του από τις δημόσιες υπηρεσίες.

Με άλλα λόγια μέσω των αναφορών του κύκλου, διαφαίνεται ένα κλίμα στο οποίο ο πολίτης νιώθει απροστάτευτος, ανίσχυρος και έχει την αίσθηση ότι έχει να αντιμετωπίσει μια εχθρική, απρόσωπη και << παντοδύναμη >> δημόσια διοίκηση.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.1
ΡΟΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ
1998 - 2000

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

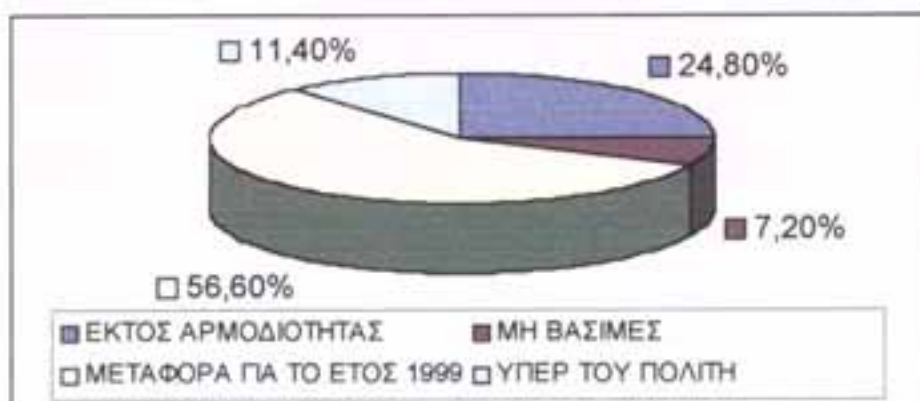


Πολλές από τις αναφορές όμως του κύκλου κρίθηκαν εκτός αρμοδιότητας από την Αρχή και τέθηκαν στο αρχείο. Έτσι για το έτος 1998, 114 αναφορές κρίθηκαν εκτός αρμοδιότητας, ποσοστό 24.8% του συνόλου των αναφορών του κύκλου, λόγω εκκρεμοδικίας, αοριστίας ή του ότι αφορούσαν υπηρεσιακή κατάσταση προσωπικού δημοσίων υπηρεσιών. Το 7.2% των αναφορών του κύκλου, δηλαδή 33 αναφορές, κρίθηκαν μη βάσιμες λόγω παραίτησης του προσφεύγοντος πολίτη, είτε λόγω αδυναμίας της Αρχής να επικοινωνήσει με τον πολίτη εξαιτίας έλλειψης διεύθυνσης,

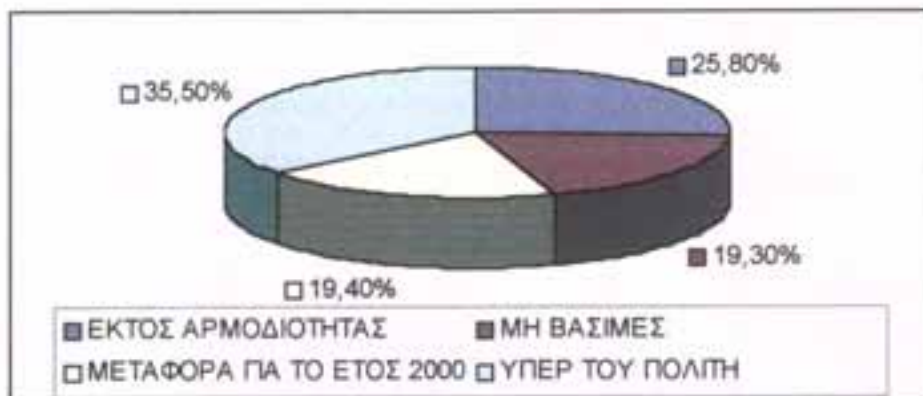
τηλεφώνου ή φαξ, ή ακόμα λόγω ικανοποίησης του αιτήματος του πολίτη από την αρμόδια δημόσια υπηρεσία χωρίς την διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη. Τέλος, για το έτος 1998, 259 αναφορές, ποσοστό 56.6%, μεταφέρθηκε για το 1999 ενώ το 11.4% του συνόλου των αιτήσεων, 52 υποθέσεις, επιλύθηκαν υπέρ του πολίτη. Τα παραπάνω παρουσιάζονται στο *γράφημα 5.2*.

Αντίστοιχα, για το έτος 1999, 692 αναφορές κρίθηκαν εκτός αρμοδιότητας, ποσοστό 25.8%, μη βάσιμες κρίθηκαν 518 αναφορές, ποσοστό 19.3% και τέθηκαν στο αρχείο, για λόγους που αναφέρονται παραπάνω. Από τις 2683 αναφορές του κύκλου οι 521 μεταφέρθηκαν για το έτος 2000, ποσοστό 19,4%, ενώ το 35.5% των αναφορών, δηλαδή 952 αναφορές επιλύθηκαν υπέρ του πολίτη, ικανοποιήθηκε δηλαδή το αίτημά του. (*Γράφημα 5.3*)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.2
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1998



ΓΡΑΦΗΜΑ 5.3
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1999



Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι η Αρχή κατέβαλε κάθε προσπάθεια για την διεκπεραίωση όσο το δυνατόν περισσότερων αναφορών κατά το έτος 1999 σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Θα πρέπει να αναφέρουμε όμως ότι κάποιες από τις αναφορές που μεταφέρονται για το επόμενο έτος συμπεριλαμβάνονται και αναφορές οι οποίες γίνονται στο τέλος του έτους και είναι λογικό να μην μπορεί η Αρχή να προβεί στην έρευνα και την διεκπεραίωσή τους. Για το έτος 2000 δεν κατέστη εύκολο να βρεθούν τα ακριβή στατιστικά στοιχεία των αναφορών κάθε κύκλου.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΔΙΕΘΝΩΣ.

Στα προηγούμενα κεφάλαια είδαμε πως λειτουργεί ο Συνήγορος του Πολίτη. Ποια είναι τα θέματα τα με οποία ασχολείται. Ποιες είναι οι αρμοδιότητες του, και γενικότερα πως λειτουργεί αυτός ο θεσμός στην Ελλάδα. Στο κεφάλαιο αυτό θα κάνουμε μια μικρή περιγραφή όλων αυτών σε σχέση με τον αντίστοιχο θεσμό στην Ευρώπη. Με άλλα λόγια θα δούμε τα θέματα με τα οποία ασχολείται ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής καθώς επίσης και τον αντίστοιχο θεσμό στην Κύπρο, ονομαζόμενος Επίτροπος της Διοικήσεως.

Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής, ονομαζόμενος Ombudsman, διορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ύστερα από κάθε εκλογή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και για τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου. Η εντολή του είναι ανανεώσιμη. Επιλέγεται μεταξύ προσωπικοτήτων, που είναι πολίτες της Ένωσης, απολαύουν πλήρως των αστικών και πολιτικών τους δικαιωμάτων, παρέχουν εχέγγυα ανεξαρτησίας και πληρούν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται στη χώρα τους για την άσκηση δικαστικών καθηκόντων ανώτατης βαθμίδας ή διαθέτουν αναγνωρισμένη πείρα και ικανότητες για να ανταποκριθούν στα καθήκοντα του διαμεσολαβητή.

6.1 Θέματα και διαδικασία υποβολής καταγγελίας.

Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής εξετάζει τις καταγγελίες περιπτώσεων κακής διοικήσεως από πλευράς των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Βέβαια, δεν μπορεί να επιληφθεί καταγγελίες που αφορούν τη δημόσια, περιφερειακή ή τοπική διοίκηση των κρατών-μελών. Οπότε μπορεί να γίνει καταγγελία στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή θέματα που αφορούν κρούσματα κακής διοίκησης στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των κοινοτικών θεσμικών οργάνων και υπηρεσιών.

Τι συνιστά όμως περίπτωση κακής διοικήσεως; Περίπτωση κακής διοικήσεως σημαίνει πλημμελή ή κατωτέρας ποιότητας διοίκηση. Αυτό συμβαίνει όταν ένα θεσμικό όργανο δεν πράττει κάτι το οποίο έπρεπε να πράξει, εάν το πράττει εσφαλμένα ή εάν πράττει κάτι το οποίο δεν έπρεπε να πράξει. Μερικά παραδείγματα κακής διοικήσεως είναι τα εξής:

➤ Διοικητικές παρατυπίες

- Αδικία
- Διακρίσεις
- Κατάχρηση εξουσίας
- Έλλειψη ή άρνηση παροχής πληροφοριών
- Μη αναπόφευκτη καθυστέρηση

Η διαδικασία υποβολής της καταγγελίας είναι η εξής. Μπορεί να σταλθεί επιστολή στο Διαμεσολαβητή σε οιαδήποτε από τις 11 επίσημες γλώσσες της Ένωσης, εκθέτοντας σαφώς ποιος την αποστέλλει, για ποιο θεσμικό όργανο ή υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας γίνεται η καταγγελία και ποιοι είναι οι λόγοι της καταγγελίας (βλ. παραρτήματα). Η καταγγελία θα πρέπει να γίνει εντός μιας διετίας από την ημερομηνία που συνέβησαν τα γεγονότα στα οποία βασίζετε η καταγγελία.

Ο Διαμεσολαβητής δεν επιλαμβάνεται υποθέσεις οι οποίες βρίσκονται ενώπιον της δικαιοσύνης ή επί των οποίων έχει ήδη αποφανθεί δικαστήριο. Ακόμα, ο Διαμεσολαβητής μπορεί να συμβουλέψει τον καταγγέλοντα να απευθυνθεί σε άλλη αρχή εφόσον ο ίδιος δεν έχει την αρμοδιότητα να επιληφθεί επί του θέματος. Οι καταγγελίες που υποβάλλονται στον διαμεσολαβητή δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα όσον αφορά τις προθεσμίες σχετικά με την άσκηση δικαστικής ή διοικητικής προσφυγής. Εάν ο διαμεσολαβητής, λόγω εκκρεμούσας ή περατωθείσας δικαστικής διαδικασίας ως προς τα προβαλλόμενα πραγματικά περιστατικά, οφείλει να κηρύξει την καταγγελία απαράδεκτη ή να θέσει τέλος στην εξέτασή της, τα αποτελέσματα των ερευνών τις οποίες ενδεχομένως διεξήγαγε προηγουμένως τίθενται στο αρχείο.

Δεν μπορεί να υποβληθεί στον διαμεσολαβητή καταγγελία σχετικά με τις εργασιακές σχέσεις μεταξύ θεσμικών οργάνων της Κοινότητας και των μονίμων ή λοιπών υπαλλήλων τους, παρά μόνο εάν έχουν εξαντληθεί από τον ενδιαφερόμενο, όλες οι εσωτερικές δυνατότητες απαιτήσεως ή διοικητικής προσφυγής. Τέλος, ο Διαμεσολαβητής θα εξετάσει την καταγγελία και θα ενημερώσει για τα αποτελέσματα της έρευνας. Όπως διαπιστώνουμε, ισχύουν τα ίδια που ισχύουν και στο Συνήγορο του Πολίτη.

6.2 Όροι Άσκησης των Καθηκόντων του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή.

Οι όροι άσκησης των καθηκόντων του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή, σύμφωνα με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο διαμεσολαβητής διενεργεί κάθε έρευνα που κρίνει αναγκαία για τη διαφώτιση περιπτώσεων κακοδιοίκησης κατά τη δράση των κοινοτικών θεσμικών οργάνων ή οργανισμών, κατόπιν καταγγελίας ή ίδια πρωτοβουλία.

Τα κοινοτικά θεσμικά όργανα – οργανισμοί, υποχρεούνται να παρέχουν στο διαμεσολαβητή τις πληροφορίες που τους ζητά, και να του επιτρέπουν την πρόσβαση σε σχετικά έγγραφα. Μπορούν να αρνηθούν μόνο για δικαιολογημένους λόγους απορρήτου. Επιτρέπεται η πρόσβαση σε έγγραφα που προέρχονται από ένα κράτος – μέλος και καλύπτονται από απόρρητο, μόνο με τη συγκατάθεση του εν λόγω κράτους – μέλους. Ακόμα και για τα υπόλοιπα, μη απόρρητα, έγγραφα κράτους – μέλους επιτρέπεται η πρόσβαση αφού ειδοποιηθεί σχετικά το εν λόγω κράτος – μέλος. Και στις δύο περιπτώσεις. Ο διαμεσολαβητής δεν μπορεί να κοινολογήσει το περιεχόμενο αυτών των εγγράφων.

Οι αρχές των κρατών – μελών υποχρεούνται, μέσω των Μόνιμων Αντιπροσωπιών τους στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, να θέτουν στην διάθεση του Διαμεσολαβητή όλες τις πληροφορίες που μπορούν να συμβάλλουν στην διαλεύκανση περιπτώσεων κακής διοίκησης εκ μέρους κοινοτικών θεσμικών οργάνων – οργανισμών. Εκτός εάν οι πληροφορίες αυτές καλύπτονται είτε από νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις περί απορρήτου, είτε από οποιαδήποτε άλλη διάταξη που εμποδίζει την κοινοποίησή τους. Στη δεύτερη περίπτωση, το ενδιαφερόμενο κράτος – μέλος μπορεί να επιτρέψει στο διαμεσολαβητή να λάβει γνώση αυτών των πληροφοριών με την δέσμευση όμως ότι δεν θα κοινοποιήσει το περιεχόμενό τους.

Στο μέτρο του δυνατού, ο διαμεσολαβητής, αναζητεί από κοινού με το ενδιαφερόμενο θεσμικό όργανο ή οργανισμό, λύση ικανή να εξαλείψει τις περιπτώσεις κακής διοικήσεως και να ικανοποιήσει τον καταγγέλοντα. Όταν ο διαμεσολαβητής ανακαλύπτει κρούσμα κακοδιοίκησης, το θέτει υπόψη του σχετικού θεσμικού οργάνου ή οργανισμού, υποβάλλοντας ενδεχομένως, σχέδια συστάσεων. Το θεσμικό όργανο – οργανισμός πρέπει εντός προθεσμίας τριών μηνών, να αποστείλει αιτιολογημένη σχετική γνώμη.

Στη συνέχεια, ο διαμεσολαβητής υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο ενδιαφερόμενο θεσμικό όργανο – οργανισμό. Ο καταγγέλλων, ενημερώνεται από το διαμεσολαβητή, για το αποτέλεσμα της έρευνας, για τη γνώμη του ενδιαφερόμενου

θεσμικού οργάνου ή οργανισμού καθώς και για τις συστάσεις που ενδεχομένως έχει υποβάλει ο διαμεσολαβητής. Στο τέλος κάθε ετήσιας συνόδου, ο διαμεσολαβητής υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών τους.

Ο διαμεσολαβητής και το προσωπικό του, υποχρεούνται να μην κοινολογούν τις πληροφορίες και τα σχετικά έγγραφα των οποίων λαμβάνουν γνώση στο πλαίσιο των ερευνών τους. Είναι επίσης υποχρεωμένοι να τηρούν εχεμύθεια για κάθε πληροφορία που θα μπορούσε να βλάψει τον καταγγέλοντα ή κάθε άλλο ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

Εάν ο διαμεσολαβητής λάβει γνώση, στο πλαίσιο των ερευνών του, γεγονότων που εμπίπτουν στο ποινικό δίκαιο, ενημερώνει πάραυτα σχετικώς τις αρμόδιες εθνικές αρχές, μέσω των Μόνιμων Αντιπροσωπειών των κρατών μελών στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, καθώς και ενδεχομένως, το κοινοτικό όργανο στο οποίο υπάγεται ο εν λόγω υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού. Ο διαμεσολαβητής μπορεί να ενημερώσει το ενδιαφερόμενο κοινοτικό θεσμικό όργανο – οργανισμό σχετικά με γεγονότα που, από πειθαρχική άποψη, βαρύνουν τη συμπεριφορά υπαλλήλου τους ή μέλους του λοιπού προσωπικού τους.

Ο διαμεσολαβητής ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον των Κοινοτήτων και των πολιτών της Ένωσης. Κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων του δεν ζητεί ούτε δέχεται οδηγίες από καμιά κυβέρνηση ή οργανισμό, απέχει δε από κάθε πράξη αντιβαίνουσα προς τη φύση των καθηκόντων του. Κατά την ανάληψη των καθηκόντων του, δεσμεύεται επισήμως ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ότι θα εκτελεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία και αμεροληψία, ότι θα τηρεί καθ' όλη τη διάρκεια της άσκησης των καθηκόντων του και μετά το πέρας της, τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το λειτούργημά του, ιδίως δε την υποχρέωση να ενεργεί με εντιμότητα και διακριτικότητα όσον αφορά την ανάληψη, μετά την αποχώρησή του, ορισμένων δραστηριοτήτων ή την αποδοχή ορισμένων προνομίων. Κατά τη διάρκεια της θητείας του, ο διαμεσολαβητής δεν επιτρέπεται να ασκεί άλλα πολιτικά ή διοικητικά καθήκοντα, ή επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη.

Η άσκηση των καθηκόντων του διαμεσολαβητή λήγει είτε με τη λήξη της θητείας του, είτε κατόπιν εκούσιας ή αναγκαστικής παραιτήσεως. Πλην της περίπτωσης αναγκαστικής παραιτήσεως, ο διαμεσολαβητής εξακολουθεί να ασκεί τα καθήκοντά του έως ότου αντικατασταθεί. Σε περίπτωση πρόωρης παύσης των καθηκόντων του διαμεσολαβητή, ορίζεται διάδοχός του εντός τριών μηνών από της ενάρξεως της χηρείας, και τούτο αποκλειστικώς για το

εναπομένον, έως τη λήξη της κοινοβουλευτικής περιόδου, χρονικό διάστημα. Διαμεσολαβητής ο οποίος δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις τις απαραίτητες για την άσκηση των καθηκόντων του ή έχει υποπέσει σε σοβαρό παράπτωμα είναι δυνατόν να παυτεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μετά από αίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

6.3 Θεσμικά Όργανα και Υπηρεσίες.

Αναφέραμε παραπάνω ότι στο διαμεσολαβητή γίνονται καταγγελίες για θέματα κακής διοίκησης όσον αφορά τις δραστηριότητες των κοινοτικών και θεσμικών οργάνων και υπηρεσιών. Ποια είναι όμως τα θεσμικά όργανα και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας; Τα κύρια θεσμικά όργανα είναι τα εξής:

- Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Είναι ο θεματοφύλακας των Κοινοτικών Συνθηκών. Είναι όργανο νομοθετικό, εκτελεστικό και αποφασιστικό. Έργο της είναι η διασφάλιση της λειτουργίας και ανάπτυξης της κοινής αγοράς.
- Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Είναι ένα από τα σπουδαιότερα όργανα της Κοινότητας. Δεν είναι μόνο όργανο άσκησης, λήψης και εκτέλεσης αποφάσεων. Συμβάλει στην παραγωγή του παράγωγου κοινοτικού δικαίου.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ασκεί τον έλεγχο επί των άλλων κοινοτικών οργάνων και ιδίως επί της Επιτροπής. Δεν έχει όμως νομοθετική εξουσία.
- Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (πλην της ασκήσεως δικαιοδοσίας).
- Το Ελεγκτικό Συνέδριο. Είναι θεσμικό όργανο της Κοινότητας. Σκοπός του είναι να εξασφαλίζει τον έλεγχο των λογαριασμών.
- Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Αποτελείται από αντιπροσώπους των διαφόρων κλάδων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής (εμπόρων, γεωργών, μεταφορέων, εργαζομένων, βιοτεχνών κ.α.).

- Η Επιτροπή των Περιφερειών. Αποτελείται από αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης. Εκφέρει γνώμη προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή όταν αυτό προβλέπεται από τις διατάξεις των συνθηκών.
- Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα. Ιδρύθηκε με τη συνθήκη του Μάαστριχ. Διοικείται από το συμβούλιο με επικεφαλής τον πρόεδρο που ορίζεται από τα κράτη – μέλη.
- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Είναι ανεξάρτητη έναντι των κρατών-μελών και των κοινοτικών οργάνων. Υπόκειται σε έλεγχο νομιμότητας των πράξεών της από το ΔΕΚ.
- Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Σκοπός της είναι να διευκολύνει με την παροχή δανείων και εγγυήσεων την χρηματοδότηση κάποιων σχεδίων σε όλους τους τομείς της οικονομίας π.χ. αξιοποίηση υποανάπτυκτων περιοχών, εκσυγχρονισμό.

6.4 Επαφή με τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή.

Κάθε πολίτης της Ένωσης ή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε κράτος μέλος της Ένωσης δικαιούται να υποβάλει στον διαμεσολαβητή απευθείας ή μέσω βουλευτού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καταγγελία σχετική με περίπτωση κακής διοικήσεως των θεσμικών οργάνων ή οργανισμών, πλην του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου όταν ασκούν τα δικαιοδοτικά τους καθήκοντα. Ο διαμεσολαβητής ενημερώνει το θεσμικό όργανο ή οργανισμό αμέσως μόλις λάβει την καταγγελία. Στην καταγγελία εμφανίζεται το θέμα της καθώς και η ταυτότητα του καταγγέλλοντος. Αυτός μπορεί να ζητήσει η καταγγελία να παραμείνει εμπιστευτική.

Για να έρθει κανείς σε επαφή με τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή δεν είναι και ότι πιο δύσκολο. Οι τρόποι είναι πέντε και είναι οι εξής:

- ♦ Ταχυδρομικώς:
The European Ombudsman
1 avenue du Président Robert Schuman
B.p. 403
F - 67001 Strasbourg Cedex

- ♦ Τηλεφωνικώς:
(33) 38174001
- ♦ Μέσω fax:
(33) 388179062
- ♦ Μέσω E-Mail:
euro-ombudsman@europarl.eu.int.
- ♦ Μέσω internet:
<http://www.euro-ombudsman.eu.int>.

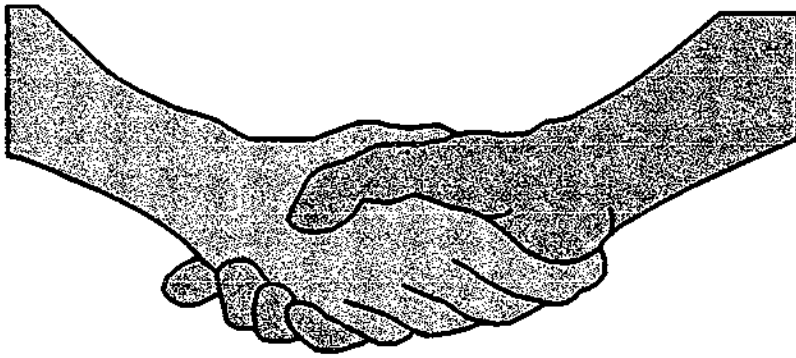
6.5 Εφαρμογή του Θεσμού στην Κύπρο.

Ο θεσμός του Συνήγορου του Πολίτη στην Κύπρο εφαρμόζεται ήδη από το 1991 με μεγάλη επιτυχία και με την ονομασία «Θεσμός του Επιτρόπου Διοικήσεως». Οι λόγοι που ώθησαν στην δημιουργία του, ήταν η αλλοίωση της μορφής των σχέσεων του πολίτη με το Κράτος και η ανάγκη συμπλήρωσης και επέκτασης των παραδοσιακών τρόπων ελέγχου της δημόσιας διοίκησης.

Ο θεσμός έχει καταξιωθεί και εδραιωθεί στην συνείδηση των Κύπριων πολιτών. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία εκατοντάδες από τους διοικούμενους που προσέτρεξαν στις υπηρεσίες, δικαιώθηκαν και πρακτικά αποκαταστάθηκαν με την άρση της αδικίας που τους έγινε. Ο συνήθης λόγος που ωθεί τους πολίτες να απευθύνονται στον Επίτροπο Διοικήσεως είναι όταν αισθάνονται αδικημένοι από μια διοικητική απόφαση ή παράλειψη, σύμφωνα με στατιστικά που έχουν γίνει.

Όσον αφορά τη συνεργασία με την εκάστοτε κυβέρνηση ο Επίτροπος Διοικήσεως με συνέντευξή του είχε αναφέρει ότι γίνονται αποδεκτές στην πλειοψηφία οι εισηγήσεις του, από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες. Σε αυτό συνέβαλε, όπως λει, η πολιτική υποστήριξη που είχε ο θεσμός τόσο από τους διατελέσαντες κατά την διάρκεια της θητείας του δύο Προέδρους της Δημοκρατίας, όσο και από τις ηγεσίες των πολιτικών κομμάτων, καθώς επίσης και η στενή συνεργασία που είχε με τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας πάνω σε νομικά θέματα.

Η ανανέωση του Επιτρόπου Διοικήσεως στην Κύπρο γίνεται ανά 6 χρόνια και έχει τη δυνατότητα να επανεκλεγεί για την θέση αυτή, κάτι το οποίο δεν ισχύει για τον Συνήγορο του Πολίτη του οποίου η θητεία είναι πενταετής.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα αποτελέσματα από τη μέχρι τώρα λειτουργία του θεσμού του Συνηγόρου του Πολίτη κρίνονται απόλυτα ικανοποιητικά. Αυτό προκύπτει από τις επίσημες εκθέσεις της ανεξάρτητης διοικητικής αρχής και μέσω των στατιστικών μελετών, οι οποίες και παρουσιάζονται στη συνέχεια του κεφαλαίου. Η επιτυχία του θεσμού βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στην υλικοτεχνική υποδομή, την υψηλή ποιότητα στελέχωσης του θεσμού, στη νομιμοποίηση στα μάτια των πολιτών και της διοίκησης, την ενεργό στήριξη του θεσμού από την πολιτική ηγεσία της χώρας και την αποδοχή και υποστήριξή του από τα Μ.Μ.Ε.

Στο παραπάνω συμπέρασμα μας οδηγεί κατ' αρχάς η θετική αντίδραση στο θεσμό τόσο των πολιτών όσο και των δημόσιων υπηρεσιών. Η θετική αντίδραση των πολιτών συνάγεται από την καθημερινή επικοινωνία τους με το προσωπικό του Συνηγόρου του Πολίτη καθώς επίσης και από τις πολυάριθμες ευχαριστήριες επιστολές που αποστέλλουν στην Αρχή, πολίτες ικανοποιημένοι από τον χειρισμό των υποθέσεών τους. Από την πλευρά των δημόσιων υπηρεσιών, η θετική αντίδρασή τους προκύπτει από την βελτίωση σε μεγάλο βαθμό των σχέσεων της Αρχής με όλες τις βαθμίδες της δημόσιας διοίκησης.

Ακόμα, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι ήταν εξίσου θετική και η αντιμετώπιση που επιφύλαξαν στον Συνήγορο του Πολίτη τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Κατά τη διάρκεια του έτους 2000 και μετά, τόσο τα έντυπα όσο και τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης επέδειξαν αυξανόμενη αποδοχή του θεσμού, η οποία αποδείχθηκε με την κάλυψη που του παρείχαν. Αυτό δεν σημαίνει ότι από τα πρώτα βήματα του θεσμού, τα Μ.Μ.Ε. παρέμειναν αδιάφορα απέναντι στο θεσμό, όμως η ενημέρωση και η στήριξή του δεν ήταν τόσο εμφανής όσο τον τελευταίο ενάμιση χρόνο.

Η ποιότητα της υλικοτεχνικής υποδομής, ενίσχυσε την ικανότητα της Αρχής να αντιμετωπίζει αιτήματα πολιτών με ταχύτητα, πληρότητα και αποτελεσματικότητα. Βέβαια σε αυτό συνέβαλε και η στελέχωση της Αρχής από επιστημονικό προσωπικό, τέτοιο ώστε να αντεπεξέλθει στις αυξημένες ανάγκες της Αρχής. Συγκεκριμένα το 2000 έγινε πρόσληψη προσωπικού από την Αρχή, από το οποίο το 62,7% του συνόλου ήταν κάτοχοι

διδακτορικών ή μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών, ενώ το υπόλοιπο προσωπικό ήταν πτυχιούχοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Πορεία αναφορών το διάστημα 1998 – 2000.

Όπως παρουσιάζεται στο πίνακα 7.1, η ροή των αναφορών, για το διάστημα των τριών πρώτων ετών της λειτουργίας του Συνηγούρου του Πολίτη, είναι 1430 αναφορές για το τρίμηνο Οκτώβριος – Δεκέμβριος 1998, 8223 για το 1999 ενώ το 2000 οι αναφορές έφτασαν τις 12811. Διαπιστώνουμε ότι σε σχέση με το 1999, το 2000 παρουσιάζεται μια αύξηση των αναφορών της τάξεως του 55,8%.

	Σύνολο Αναφορών	Σύνολο Διεκ/σων Αναφορών	Αναφορές που Μετεφέρθησαν	Εντός Αρμοδιότητας	Εκτός Αρμοδιότητας	Θετική Έκβαση
1998	1430	547 ή 38,3%	883 ή 61,7%	1087 ή 76%	343 ή 24%	109 ή 53,4%
1999	8223	5652 ή 68,7%	2571 ή 31,3%	6260 ή 76,1%	1963 ή 23,9%	2104 ή 57%
2000	12811	9298 ή 72,6%	3513 ή 27,4%	9100 ή 71%	3711 ή 29%	4656 ή 83,34%

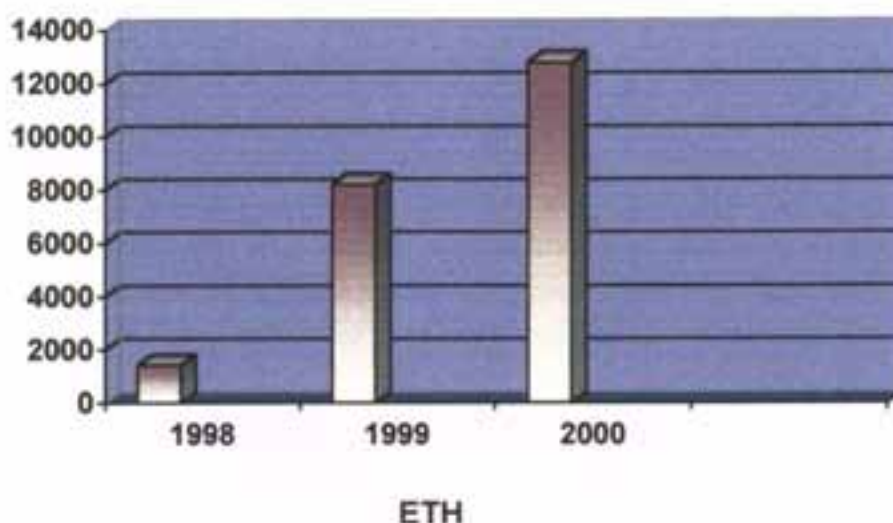
Πίνακας 7.1: Συνολική Ροή των Αναφορών για τα έτη 1998 - 2000

Από το γεγονός αυτό μπορούμε να συμπεράνουμε ότι σταδιακά ο θεσμός αρχίζει να αποκτά την εμπιστοσύνη του πολίτη και να γίνεται αποδεκτός από αυτόν. (Διάγραμμα 7.1)

Πιο συγκεκριμένα, για το έτος 1998 (Οκτώβριος – Δεκέμβριος) από το σύνολο των 1430 αναφορών, οι 547 ερευνήθηκαν από την Αρχή, ποσοστό 38,3%, ενώ 883 μεταφέρθηκαν για το επόμενο έτος, ποσοστό 61,7%. Από τις 1430 αναφορές, το 24% δηλαδή 343 αναφορές τέθηκαν στο αρχείο λόγω αναρμοδιότητας της Αρχής. Από τις υπόλοιπες 1087 αναφορές που κρίθηκαν εντός αρμοδιοτήτων της Αρχής, οι 109 επιλύθηκαν υπέρ του πολίτη, δηλαδή ποσοστό 53,4% επί του συνόλου των διεκπεραιωθεισών αναφορών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7.1 ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΡΟΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

ΑΝΑΦΟΡΕΣ



Αντίστοιχα για το έτος 1999, από το σύνολο των αναφορών που έλαβε ο Συνήγορος του Πολίτη, δηλαδή 8223, ποσοστό 68,7% , διεκπεραιώθηκαν από την Αρχή, 5652 δηλαδή αναφορές. Από αυτές οι 2104 αναφορές επιλύθηκαν υπέρ των πολιτών δηλαδή ποσοστό 57%. Οι υπόλοιπες 2571 αναφορές μεταφέρθηκαν για το επόμενο έτος, ποσοστό 31,3%. Οι αναφορές που κρίθηκαν εντός αρμοδιότητας έφτασαν τις 6260 αναφορές ποσοστό 76,1%, ενώ οι υπόλοιπες 1963 αναφορές, ποσοστό 23,9% τέθηκαν στο Αρχείο λόγω αναρμοδιότητας ή λόγω του ότι χαρακτηρίστηκαν από την Αρχή ως μη βάσιμες.

Τέλος, για το 2000 έχουμε 12811 αναφορές συνολικά ενώ το 72,6% από αυτές διερευνήθηκαν από την Αρχή, δηλαδή 9298 αναφορές. Από αυτές οι 4656 αναφορές επιλύθηκαν υπέρ του πολίτη δηλαδή ποσοστό 83,34%. Οι υπόλοιπες 3513 αναφορές μεταφέρθηκαν για το επόμενο έτος, ποσοστό 27,4% το οποίο σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια είναι αρκετά χαμηλότερο. Εκτός αρμοδιότητας χαρακτηρίστηκαν 3711 αναφορές, ποσοστό 29%, ενώ 9100 αναφορές κρίθηκαν εντός των αρμοδιοτήτων της Αρχής.

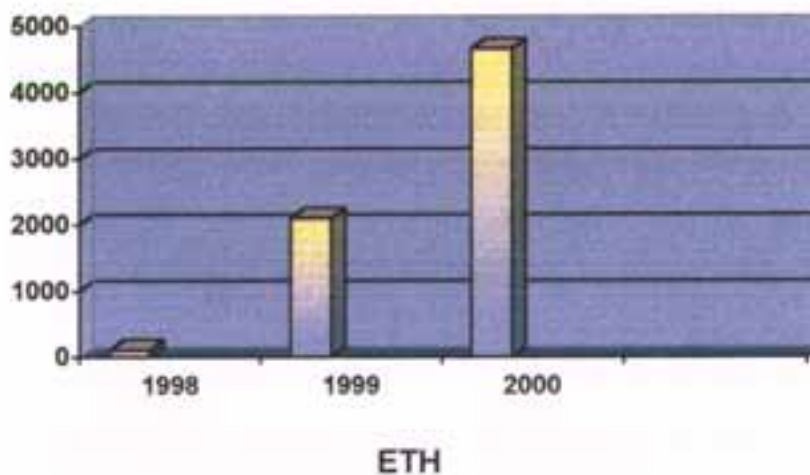
Διαπιστώνουμε μια αρκετά μεγάλη αύξηση των αναφορών που επιλύθηκαν από την Αρχή το τελευταίο έτος (Διάγραμμα 7.2). Αυτό αφήνει ένα αισιόδοξο μήνυμα σε ότι αφορά την ικανότητα της Αρχής να αντεπεξέλθει στους στόχους της και μάλιστα σε χρονικό διάστημα τριών ετών. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι τα ποσοστά που αναφέρονται στις αναφορές που επιλύθηκαν υπέρ των

πολιτών, υπολογίζονται με βάση των αναφορών που κατόπιν έρευνας διεκπεραιώθηκαν, κατά τη διάρκεια του έτους από την Αρχή, και όχι με βάση το σύνολο των αναφορών, όπως έγινε στα προηγούμενα κεφάλαια, σε κάθε κύκλο ξεχωριστά.

Για παράδειγμα, το 2000 διεκπεραιώθηκαν 9298 αναφορές από τις οποίες αφαιρούμε τις 3711 αναφορές που κρίθηκαν εκτός αρμοδιότητας. Έτσι οι 4656 αναφορές που επιλύθηκαν υπολογίζονται με ποσοστό 83,34% βάση των 5587 αναφορών που διεκπεραιώθηκαν και ερευνήθηκαν κατ' ουσία.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7.2
ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΑΝΑΦΟΡΕΣ



Τόπος διαμονής πολιτών.

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 7.2 η πλειονότητα των προσφευγόντων στην Αρχή διαμένουν στην Αττική, και κυρίως στο πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας. Τις αμέσως μετά περισσότερες αναφορές τις έχουμε στην Κεντρική Μακεδονία. Αυτή η κατανομή αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό την συμμετοχή του πληθυσμού της χώρας, με έναν υπερτονισμό της συμμετοχής των πολιτών που διαμένουν στην Αττική. Αυτό οφείλεται ασφαλώς στην ευχερέστερη πρόσβαση στα γραφεία του Συνηγόρου, των πολιτών που διαμένουν στην Αττική και ειδικότερα στην Αθήνα καθώς επίσης και στην καλύτερη πληροφόρησή τους.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ	1998	1999	2000
Αν. Μακεδονία και Θράκη	2,8%	2,3%	3,5%
Κεντρική Μακεδονία	8,7%	11,9%	12,8%
Δυτική Μακεδονία	2%	1,6%	2,1%
Ήπειρος	2,6%	2,4%	2,4%
Θεσσαλία	2,7%	3,3%	3,8%
Στερεά Ελλάδα	4,3%	3,2%	3,5%
Δυτική Ελλάδα	3,6%	3,5%	3,7%
Αττική	56,2%	57,9%	52,4%
Πελοπόννησος	4,3%	3,7%	4,4%
Κρήτη	3%	3,1%	3,6%
Νησιά Νοτίου Αιγαίου	2,2%	1,9%	2,6%
Νησιά Βορείου Αιγαίου	1%	1,7%	2%
Ιόνια Νησιά	1,5%	1,5%	1,7%
Εξωτερικό	1,5%	2,1%	2,1%

Πίνακας 7.2 : Κατανομή Αναφορών Ανά Περιφέρεια.

Στον πίνακα 7.3 ενδεικτικά παρουσιάζουμε την κατανομή των αναφορών σύμφωνα με τον τόπο διαμονής ανά κύκλο, για το έτος 1999. Το χαμηλότερο ποσοστό αναφορών από πολίτες, οι οποίοι είναι κάτοικοι Αττικής, καταγράφεται στον κύκλο Ποιότητας Ζωής (62%), ενώ το χαμηλότερο (53.3%) στον κύκλο Κοινωνικής Προστασίας. Σε αυτόν τον κύκλο μάλιστα παρουσιάζεται ένα σχετικά υψηλό ποσοστό αναφορών από πολίτες διαμένοντες στη Θεσσαλονίκη (12,1%).

Από τον πίνακα 7.2 διαπιστώνουμε επίσης ότι το 45,5% των αναφορών για το έτος 2000 που έφτασαν στα γραφεία του Συνηγούρου του Πολίτη είναι από την επαρχία. Δηλαδή από τις 12811 αναφορές οι 6000 αφορούσαν την υπόλοιπη εκτός Αττικής χώρα. Η Κεντρική Μακεδονία είναι η δεύτερη γεωγραφική περιοχή με μεγαλύτερο ποσοστό σε αναφορές. Για το λόγο αυτό μια φορά

το μήνα ο Συνήγορος στέλνει κλιμάκιο εννέα επιστημόνων. Ακολουθούν η Πελοπόννησος, η Θεσσαλία και η Δυτική Ελλάδα με ποσοστό 3,7%.

Τόπος Διαμονής	Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας	Κύκλος Ποιότητας Ζωής	Κύκλος Σχέσεων Κράτους Πολίτη	ΣΥΝΟΛΙΚΑ
ΑΤΤΙΚΗ	57,6%	53,3%	62%	58,7%	57,9%
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	7,5%	12,1%	6,6%	7,4%	8,5%
ΛΟΙΠΗ ΕΛΛΑΔΑ	30,5%	31,8%	30,4%	32,6%	31,5%
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	4,4%	2,8%	1%	1,3%	2,1%

Πίνακας 7.3 : Κατανομή Αναφορών των Κύκλων με Βάση τον Τόπο διαμονής των πολιτών το 1999.

Όπως διαπιστώνουμε, η ανάγκη για την αποκέντρωση του θεσμού είναι πολύ μεγάλη. Έως τώρα, ο μόνος τρόπος επικοινωνίας του θεσμού με τους πολίτες εκτός Αττικής είναι τα κλιμάκια τα οποία ανά τακτά χρονικά διαστήματα αποστέλλονται στις περιοχές εκτός Αττικής. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι κατά τη διάρκεια προγραμματισμού των κλιμακίων αυτών, γίνεται πληροφόρηση των κατοίκων της περιοχής όπου θα επισκεφτεί ο Συνήγορος του Πολίτη, μέσω του Τύπου ή των Μ.Μ.Ε., ή ακόμα και μέσω αφισών. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, οι βοηθοί συνήγοροι και το επιστημονικό προσωπικό αφού ενημερώσει τους φορείς, τους κατοίκους και τις δημόσιες υπηρεσίες της πόλης, για τους στόχους και τη λειτουργία της Αρχής, συναντά έναν έναν τους ενδιαφερόμενους-πολίτες και ακούει τα παράπονά τους.

Έτσι λοιπόν, εφόσον ο ιδρυτικός νόμος προβλέπει τη δυνατότητα λειτουργίας περιφερειακών γραφείων, και μετά από τα στατιστικά στοιχεία των τριών ετών, επιτακτικός στόχος της Αρχής πρέπει να είναι η όσο το δυνατό μεγαλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών των πολιτών εκτός Αττικής, μέσω δημιουργίας περιφερειακών γραφείων.

Για να γίνει βέβαια κάτι τέτοιο χρειάζεται μεγάλο χρονικό διάστημα προετοιμασίας. Θα πρέπει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες υποδομής. Άριστος ηλεκτρονικός εξοπλισμός και κυρίως κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, εκπαιδευμένο να

αντιμετωπίσει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των πολιτών. Βέβαια αν κρίνουμε από τις ανάλογες προσπάθειες σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπου ο θεσμός υπάρχει και λειτουργεί πολύ μεγαλύτερο διάστημα, διαπιστώνουμε ότι η ιδέα της αποκέντρωσης δεν είναι και τόσο θετική. Μόνο σε δύο χώρες έχει πετύχει η αποκέντρωση π.χ. στην Αγγλία όπου υπάρχουν πολλοί «Συνήγοροι του Πολίτη», ένας για κάθε τομέα, ενώ στην Γαλλία υπάρχει ο κεντρικός Συνήγορος που έχει εκπροσώπους σε διάφορες περιοχές αλλά οι υποθέσεις επιλύονται στο κέντρο. Πάντως οι προσπάθειες για την επίτευξη του στόχου αυτού βρίσκονται στο αρχικό στάδιο και η πρώτη πόλη η οποία θα αποκτήσει Συνήγορο του Πολίτη, όπως φαίνεται και από τις αναφορές και τα στατιστικά στοιχεία που αναλύσαμε παραπάνω, θα είναι η Θεσσαλονίκη.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΙΟ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ.

Ο Συνήγορος του Πολίτη στην πραγματικότητα είναι αντιγραφή του Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή. Οι διαφορές είναι ελάχιστες και αυτές αφορούν την οργανωτική κυρίως δομή και όχι τόσο τον τρόπο λειτουργίας, τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες του θεσμού.

Η ανάγκη δημιουργίας ενός μηχανισμού διαμεσολάβησης μεταξύ πολίτη και κοινωνίας προέρχεται από την ανάγκη του πολίτη να προστατεύσει τα ατομικά του συμφέροντα απέναντι στον κρατικό μηχανισμό. Η αυτούσια όμως μεταφορά της διοικητικής εμπειρίας κρατών με διαφορετική δομή και κουλτούρα δεν οδηγεί σε επιτυχή αποτελέσματα. Η εμπειρία μια χώρας δεν μπορεί να μεταφερθεί αυτούσια σε μια άλλη η οποία διαφέρει από πλευράς συνταγματικών αρχών και διοικητικής οργάνωσης.

Για παράδειγμα, στη Βρετανία η μεσαία τάξη θεωρεί ότι μπορεί να υπερασπιστεί τα συμφέροντά της μέσω άτυπων προσωπικών επαφών με τους αποφασίζοντες. Αντίστοιχα, σε κάποιες χώρες, οι διαμεσολαβητές τους φέρουν στην ίδια θέση με τη μεσαία τάξη. Στη Γαλλία, η σχέση των πολιτών με τη διοίκηση είναι τυπική και απρόσωπη. Το ίδιο ισχύει και στη Γερμανία όπου ο νόμος θεωρείται η-βασική-οργανωτική-αρχή-της-κοινωνίας.

Από τα παραπάνω ανάγεται το συμπέρασμα ότι εφόσον η μεταφορά θεσμών από μια χώρα, η οποία διαφέρει σε οργανωτική δομή, κουλτούρα, πολιτισμό, και αξίες, σε μια άλλη χώρα είναι αδύνατον να επιτευχθεί, τουλάχιστον μπορεί να μελετηθεί και να αξιολογηθεί ως προς την εφαρμογή της. Δηλαδή, η μελέτη και αξιολόγηση του τρόπου λειτουργίας του θεσμού και η προσπάθεια

διεξαγωγής συμπερασμάτων και πρακτικών, που είναι συμβατά με τις κοινωνικές συνθήκες της κάθε χώρας.

Γενικά Συμπεράσματα.

Για να πετύχει τους στόχους του ένα ορθολογικό σύστημα διαμεσολαβητών απαιτείται να μην είναι σχεδιασμένο εκ των άνω. Το αντίθετο μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μέσα σε ένα βαθιά φιλελεύθερο δημοκρατικό σύστημα διακυβέρνησης. Έτσι η δημιουργία ανεξάρτητων διοικητικών αρχών δεν μπορεί να στηρίζεται είτε οικονομικά είτε κατά όποιων άλλο τρόπο από την κυβέρνηση. Η χρηματοδότηση τέτοιων θεσμών από κυβερνητικούς φορείς εμποδίζει την ελευθερία δράσης τους και για αυτό θα πρέπει να τηρούνται κάποιες αποστάσεις.

Σε αυτή τη σχέση φαίνεται ότι στηρίζεται και η διστακτικότητα που ένιωθε ο πολίτης, και που μπορεί να πει κανείς ότι ακόμα νιώθει, απέναντι στους πραγματικούς στόχους της Αρχής. Κατά πόσο δηλαδή εξυπηρετούνται τα συμφέροντα του πολίτη και θίγονται τα συμφέροντα του κράτους.

Έτσι, βασικός στόχος της Αρχής θα πρέπει να είναι η προσπάθειά της για συνεχή ποιοτική βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχει στους πολίτες. Δεν θα πρέπει να εφησυχαστή από τα νούμερα και τα στατιστικά δεδομένα που αποδεικνύουν μια επιτυχία της τάξεως του 65% κατά μέσο όρο.

Ακόμα, από τις αναφορές που λόγω αναρμοδιότητας δεν έγιναν αντικείμενο ουσιαστικής επεξεργασίας από τον Συνήγορο του Πολίτη, προκύπτει η ανάγκη για πληρέστερη και ουσιαστικότερη πληροφόρηση των πολιτών, τόσο για την ύπαρξη του θεσμού, όσο και για τη δράση του, τους στόχους του και κυρίως το εύρος των αρμοδιοτήτων του. Μέσω της πληροφόρησης θα μπορέσει να αποδείξει και την «ανεξαρτησία» της από οποιοδήποτε κυβερνητικό φορέα.

Χαρακτηριστικό της ελλιπούς ενημέρωσης αλλά και της λανθασμένης αντίληψης για τη φύση της Αρχής, ως διαμεσολαβητικού—μηχανισμού—επίλυσης—διαφορών—μεταξύ—πολιτών και του δημόσιου τομέα, είναι το γεγονός ότι μεγάλος αριθμός αναφορών έχει ως αίτημα την επίλυση ιδιωτικών διαφορών. Μεγάλος αριθμός πολιτών ζητάει την παρέμβαση της Αρχής σε διενέξεις με φορείς οι οποίοι σαφώς εξαιρούνται από τις αρμοδιότητες της, όπως για παράδειγμα τράπεζες και άλλα Ν.Π.Ι.Δ.

Ανάλογη ανάγκη για πληρέστερη ενημέρωση προκύπτει και για την πλευρά της δημόσιας διοίκησης. Μπορεί να πει κανείς ότι έχει

βελτιωθεί σημαντικά ο βαθμός εξοικείωσής της με το θεσμό. Όμως η έλλειψη επαρκούς και ακριβούς πληροφόρησης, ως προς τις αρμοδιότητές του και τις υποχρεώσεις της διοίκησης απέναντί του, υπενθυμίζει αδιαμφισβήτητα την ύπαρξη πολλών περιθωρίων βελτίωσης.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι στις αρμοδιότητες της Αρχής συμπεριλαμβάνεται και το δικαίωμα της άσκησης ποινικής και πειθαρχικής ή υπηρεσιακής δίωξης. Εφόσον διαπιστωθεί πειθαρχικό αδίκημα από υπάλληλο, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει το δικαίωμα είτε να τον παραπέμψει στο υπηρεσιακό συμβούλιο να ασκηθεί υπηρεσιακή ή πειθαρχική δίωξη, είτε να τον παραπέμψει στον εισαγγελέα για την άσκηση ποινικής δίωξης. Ακόμα, υπάρχει η δυνατότητα ο Συνήγορος να απευθυνθεί στον αρμόδιο υπουργό ο οποίος από μέρους του μπορεί να προβεί σε πειθαρχικές ή διοικητικές πράξεις. Η τελευταία αναφερθείσα περίπτωση είναι και από τις πιο σύνηθες κινήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη.

Από την άλλη πλευρά ο Συνήγορος θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές του και απέναντι στην εκάστοτε κυβέρνηση. Ο χαρακτήρας του είναι τέτοιος όπου ουσιαστικά πιέζει την κυβέρνηση με σκοπό να ανταποκριθεί στις ανάγκες των πολιτών. Όσο αυξάνουν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του πολίτη άλλο τόσο δημιουργείται η ανάγκη από πλευράς κυβερνήσεως να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Επικρατεί η αντίληψη ότι η στελέχωση της δημόσιας διοίκησης έχει επηρεασθεί από λογικές οι οποίες δεν υπακούουν σε αξιολογικές διαδικασίες και διαγωνισμούς διαφάνειας. Για να εξασφαλιστεί μια υγιής δημόσια διοίκηση είναι επιτακτική η ανάγκη στελέχωσής της με αξιολογικά αλλά παράλληλα και υψηλά κριτήρια απαιτήσεως δυνατοτήτων. Θα πρέπει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης κοινωνίας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω επαναξιολόγησης του υπάρχοντος εργασιακού δυναμικού ή και την επανακατάρτησή του. Θα πρέπει το προσωπικό να είναι σε θέση να γνωρίζει και να μπορεί να χειριστεί τα μέσα και τις μεθόδους που απαιτεί η σύγχρονη κοινωνία.

Κατά συνέπεια δύο από τα βασικότερα συμπεράσματα που συνάγονται από την μέχρι τώρα πορεία του Συνηγόρου του Πολίτη είναι:

- Η ανάγκη για την ανάπτυξη εύληπτης επικοινωνιακής πολιτικής, ικανής να μεταδώσει μία σαφή εικόνα της φύσης, των σκοπών και των αρμοδιοτήτων του θεσμού και ταυτόχρονα εστιασμένη προς τα δύο κρίσιμα ακροατήριά του, τους πολίτες και την δημόσια διοίκηση.

- Η συμβολή στη σταδιακή διαμόρφωση μιας εναλλακτικής κουλτούρας, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας θα είναι η αποδοχή του ρόλου των δημοσίων υπηρεσιών ως μηχανισμών που έχουν όχι μόνο την νομική αλλά και την ηθική υποχρέωση να εξυπηρετήσουν τον πολίτη κατά τρόπο απλό, σαφή, ταχύ, αποτελεσματικό και ευγενικό. Κάτι τέτοιο βέβαια προϋποθέτει και την πληρέστερη ενημέρωση των δημοσίων υπηρεσιών για τα δικαιώματα των πολιτών. Ένα από αυτά είναι το δικαίωμα να πληροφορούνται, από τις αρμόδιες υπηρεσίες, τις διαδικασίες που αυτοί πρέπει να ακολουθήσουν, προκειμένου να διασφαλίσουν τα έννομα συμφέροντά τους.

Εν' κατακλείδι οι πολίτες λόγω έλλειψης γνώσεων και δεξιοτήτων απαραίτητων για να υπερασπιστούν τα έννομα συμφέροντά τους, έχουν ανάγκη από έναν διαμεσολαβητή. Αυτό άλλωστε αποδεικνύεται και από το σύνολο των αναφορών που έχουν περιέλθει στις αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη. Έτσι λοιπόν ενώ ο θεσμός αυτός θα πρέπει να ενδυναμωθεί για να προστατεύσει αποτελεσματικότερα, προνομιακούς και μη πολίτες, παράλληλα οι πολίτες θα πρέπει να εκπαιδευτούν από αυτόν έτσι ώστε στο μέλλον να μπορούν να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους. Δηλαδή, αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι ότι πρέπει να μην οδηγηθούμε στο μέλλον σε υποκατάσταση του πολίτη αλλά σαφέστατα στην υποστήριξή του.



- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ -



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 59

18 Απριλίου 1997

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2477

Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Επιθεωρητών
Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗΆρθρο 1
Ίδρυση - Αποστολή

1. Συστήνεται ανεξάρτητη διοικητική αρχή που ονομάζεται "Συνήγορος του Πολίτη" και έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, όπως αυτές καθορίζονται στο άρθρο 3 παρ. 1 του παρόντος, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικό όργανο ή κρατική αρχή.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη επικουρείται από τέσσερις (4) βοηθούς Συνηγόρους. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας.

Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν ευθύνονται, δεν διώκονται και δεν εξετάζονται για γνώμη που διατύπωσαν ή πράξη που εξετέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Δίωξη επιτρέπεται κατόπιν εγκλησεως μόνο για σκεφαντική δυσφήμιση, εξύβριση ή παραβίαση του απορρητού.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, οι Βοηθοί Συνήγοροι, οι ειδικοί επιστήμονες και οι αποσπασμένοι υπάλληλοι με προσόντα ειδικών επιστημόνων, σε περίπτωση που

διώκονται ή ενάγονται για πράξη ή παράλειψη κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, μπορεί να παρίστανται ενώπιον των δικαστηρίων με μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη υποστηρίζεται από τριάντα (30) ειδικούς επιστήμονες, σαράντα (40) αποσπασμένους υπαλλήλους με προσόντα ειδικού επιστήμονα και Γραμματεία.

5. Οι απαιτούμενες πιστώσεις για τη λειτουργία της αρχής εγγράφονται σε ειδικό φερέα, που ενσωματώνονται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Διατάκτης της δαπάνης είναι ο Συνήγορος του Πολίτη ή ο αναπληρωτής του.

Άρθρο 2
Εκλογή - Θητεία

1. Ως Συνήγορος του Πολίτη και Βοηθοί Συνήγοροι επιλέγονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, που διαθέτουν υψηλή επιστημονική καταγωγή και απολαύουν ευρείας κοινωνικής αποδοχής.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλέγεται από το Υπουργικό Συμβούλιο μετά από προηγούμενη γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διασφαλείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και διορίζεται με προεδρικό διάταγμα.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι, μεταξύ των οποίων και ο αναπληρωτής του Συνηγόρου του Πολίτη, διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη.

Αναπλήρωση του Συνηγόρου του Πολίτη χωρεί εφόσον αδυνατεί να ασκήσει τα καθήκοντά του για οποιονδήποτε λόγο.

3. Η θητεία του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων είναι πενταετής. Επανεκλογή του ίδιου προσώπου ως Συνηγόρου του Πολίτη δεν επιτρέπεται. Η

πρόωρη λήξη της θητείας του Συνηγόρου του Πολίτη, για οποιονδήποτε λόγο, επιφέρει αυτοδίκαια και τη λήξη της θητείας των Βοηθών Συνηγόρων.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται να παυθεί με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου και προηγούμενη γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, για ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων του λόγω νόσου ή αναπηρίας, σωματικής ή πνευματικής.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι μπορεί να παυθούν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη για ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων τους, λόγω νόσου ή αναπηρίας, σωματικής ή πνευματικής, καθώς και για ανεπάρκεια κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

5. Κατά τη διάρκεια της θητείας του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων αναστέλλεται η άσκηση οποιουδήποτε άλλου δημοσίου λειτουργήματος. Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν επιτρέπεται να ασκούν καμία επαγγελματική δραστηριότητα ή να αναλαμβάνουν άλλα καθήκοντα, μειζόμενα ή μη, στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα.

6. Βουλευτής που εκλέγεται ως Συνήγορος του Πολίτη ή Βοηθός Συνήγορος οφείλει να παραιτηθεί από τη βουλευτική ιδιότητα προτού αναλάβει καθήκοντα.

7. Οι αποδοχές του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών, κατά παρεκκλίση των διατάξεων που ισχύουν

Άρθρο 3 Αρμοδιότητες

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος για θέματα που αναγονται στις υπηρεσίες: α) του Δημοσίου, β) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμίδας, γ) των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και δ) των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας που απασχολούνται με: i) τη διύλιση και διανομή ύδατος, την αποχέτευση και απογώγιση ακαθαρτών υδάτων και λυμάτων, ii) τη διανομή ηλεκτρικού ρεύματος και καυσίμου αερίου, iii) τη μεταφορά προσώπων και αγαθών από την ξηρά, τη θάλασσα και τον αέρα και iv) τις τηλεπικοινωνίες και τα ταχυδρομεία. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται ο όρος "δημόσια υπηρεσία" ή "δημόσιες υπηρεσίες" νοούνται οι αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο της παραγράφου αυτής.

Στην αρμοδιότητά του δεν υπάγονται οι υπουργοί και υφυπουργοί ως προς τις πράξεις που ανάγονται στη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας, τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δικαστικές αρχές, οι στρατιωτικές υπηρεσίες ως προς τα θέματα που αφορούν την εθνική άμυνα και ασφάλεια, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών για δραστηριότητες που ανάγονται στην εξωτερική πολιτική ή στις διεθνείς σχέσεις της χώρας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και οι ανεξάρτητες δικαστικές αρχές ως προς την κύρια λειτουργία τους.

Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υπόθε-

σεων που αφορούν την κρατική ασφάλεια. Δεν υπάγονται επίσης στην αρμοδιότητά του θέματα που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων.

Ιδίως ερευνά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες όργανο δημόσιας υπηρεσίας, ατομικό ή συλλογικό:

i) προσβάλλει, με πράξη ή παράλειψη, δικαίωμα ή συμφέρον προστατευόμενο από το Σύνταγμα και το νόμο,

ii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη δικαστική απόφαση,

iii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη,

iv) ενεργεί ή παραλείπει νόμιμη οφειλόμενη ενέργεια, κατά παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά κατάχρηση εξουσίας

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστικής αρχής

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη συντονίζει το έργο των Βοηθών Συνηγόρων. Επίσης, εποπτεύει και καταρθώνει τους ειδικούς επιστημονες και το προσωπικό της Γραμματείας.

Είναι προϊστάμενος προϊσταμένου του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού και μπορεί να επιβάλλει ποινή επιπλήξης ή προτίμου έως τις αποδοχές ενός (1) μηνός.

Μπορεί να εξουσιοδοτεί έναν ή περισσότερους από τους Βοηθούς Συνηγόρους και τους προϊσταμένους υπηρεσιακών μονάδων να υπογράφουν έγγραφα ή να προβαίνουν σε άλλες ενέργειες.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει ετήσια έκθεση, στην οποία εκθέτει το έργο της Αρχής, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Η έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη υποβάλλεται το Μάρτιο κάθε έτους στον Πρωθυπουργό και τον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και να κοινοποιεί στον κατά περίπτωση αρμόδιο υπουργό, εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους. Η ετήσια έκθεση του Συνηγόρου συζητείται σε ειδική συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της και δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου.

Άρθρο 4 Διαδικασία έρευνας

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερομένου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων. Επίσης, δύναται να επιληφθεί αυτεπαγγέλτως υπαθέ-

σεων που έχουν προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεων, κατά τις οποίες η δικιητική ενέργεια έχει γεννήσει δικαιώματα ή έχει δημιουργήσει ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων, που ανατρέπονται μόνο με δικαστική απόφαση, εκτός εάν προφανώς συντρέχει παρανομία ή έχουν σχέση κατά το κύριο αντικείμενό τους με την προστασία του περιβάλλοντος.

3. Η αναφορά υποβάλλεται μέσα σε έξι (6) μήνες αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει στο Συνήγορο του Πολίτη, καταχωρείται δε σε ειδικό μητρώο. Η υποβολή της δεν εξαρτάται από την παράλληλη άσκηση αίτησης θεράπευσης ή ιεραρχικής προσφυγής και δεν διακόπτεται ούτε αναστέλλεται τις προβλεπόμενες από το νόμο προθεσμίες για την άσκηση ενδίκου μέσου ή βοηθήματος. Σε περίπτωση που ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται του θέματος πριν αποφασίσει το αρμόδιο όργανο ή παρέλθει άπρακτη προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της προσφυγής.

Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται με πράξη του να θέσει στο αρχείο αναφορά που κρίνεται προφανώς αόριστη, αβασμη ή ασημαντή.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται κατά την έρευνα των υποθέσεων να ζητά τη συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητά από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο για την υποθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη. Κατά την εξέταση εγγράφων και άλλων αποδεικτικών στοιχείων, που βρίσκονται στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών, δεν μπορεί να αντιτάξει ο χαρακτηρισμός τους ως απόρρητο, εκτός εάν αφορούν την εθνική αμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας. Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα. Η μη σύμπραξη δημόσιας υπηρεσίας στη διεξαγωγή της αποτελεί αντικείμενο ειδικής έκθεσης του Συνήγορου του Πολίτη προς τον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό.

6. Μετά το πέρας της έρευνας ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες, διαμεσολαβεί δε με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του πολίτη. Ο Συνήγορος του Πολίτη στις προτάσεις του προς τις υπηρεσίες μπορεί να θέσει προθεσμία, μέσα στην οποία οφείλουν να τον ενημερώσουν για τις ενέργειές τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεών του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεών του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς.

7. Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώνει, σε κάθε περίπτωση, τον ενδιαφερόμενο για την τύχη της υποθέσεώς του.

8. Ο Συνήγορος του Πολίτη, οι Βοηθοί Συνήγοροι, οι ειδικοί επιστήμονες, οι αποσπασμένοι υπάλληλοι με προσόντα ειδικού επιστήμονα και το προσωπικό της Γραμματείας υπέχουν καθήκον εχεμύθειας για έγγραφα

και στοιχεία, των οποίων λαμβάνουν γνώση στο πλαίσιο της έρευνας και είναι απόρρητα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή εξαίρουνται από το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων, κατά το άρθρο 16 του ν. 1599/1986 και κάθε άλλη συναφή διάταξη.

9. Άρνηση λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης να συνεργασθεί με το Συνήγορο του Πολίτη, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα παράβασης καθήκοντος, για δε τα μέλη διοίκησης λόγο αντικειμενικότητας τους. Αν κατά την έρευνα διαπιστωθεί παράνομη συμπεριφορά λειτουργού, υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση στο αρμόδιο όργανο και μπορεί να προκαλέσει την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου ή να προτείνει τη λήψη άλλων μέτρων, αν ο υπάιτιος δεν υπόκειται σε πειθαρχικό έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να θέσει εύλογη προθεσμία ενόψει των περιστάσεων, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας παραγγέλλει ο ίδιος τον έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί επίσης σε σοβαρές περιπτώσεις να προκαλέσει με έγγραφό του προς το αρμόδιο όργανο την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου λειτουργού ή υπαλλήλου για την ανωτέρω παραλείψη άσκησης του ενδικοφανούς ελέγχου. Αν προκύπτει από εκθέσεις του Συνήγορου του Πολίτη ότι λειτουργός ή υπάλληλος δημόσιας υπηρεσίας παρεκκλίσει για δεύτερη φορά εντός τριετίας, το έργο της έρευνας ή ανασταί χωρίς σοβαρό λόγο να συμπραξεί στην επίλυση του προβλήματος, μπορεί να του επιβληθεί η ποινή αοριστικής πούσης.

10. Αν προκύψουν αποχρώσεσ ενδείξεις για τελεστή αξιόποινης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση και στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Άρθρο 5 Ειδικά Επιστήμονες - Γραμματεία

1. Συνιστώνται τριάντα (30) θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 1943/1991, με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου διάρκειας πέντε (5) ετών που μπορεί να ανανεώνεται. Η πλήρωση των θέσεων γίνεται ύστερα από δημόσια πρόσκληση του Συνήγορου του Πολίτη για υποβολή υποψηφιότητας.

Η προεπιλογή μεταξύ αυτών που υπέβαλαν υποψηφιότητα γίνεται από το Συνήγορο του Πολίτη, η δε επιλογή ανατίθεται σε πενταμελή επιτροπή, η σύνθεση της οποίας ορίζεται από το Συνήγορο του Πολίτη. Η επιτροπή αποτελείται από το Συνήγορο του Πολίτη, δύο Βοηθούς Συνήγορους, έναν καθηγητή πανεπιστημίου και ένα ανώτατο δικαστικό λειτουργό. Η επιτροπή αξιολογεί τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των υποψηφίων και την προσωπικότητά τους με δημόσια συνέντευξη. Κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία πρόσληψης του προσωπικού καθορίζεται από τον κανονισμό λειτουργίας της Αρχής.

Στις ανωτέρω θέσεις μπορεί να προσλαμβάνονται με την ίδια διαδικασία δικηγόροι, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων. Η πρόσληψη δικηγόρου συνεπάγεται αναστολή του δικηγορικού λειτουργήματος.

Η πρόσληψη του ειδικού επιστημονικού προσωπικού

γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Στο Συνήγορο του Πολίτη αποσπώνται έως σαράντα (40) μόνιμοι ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπάλληλοι του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., τραπεζών ελεγχόμενων από το Δημόσιο ή άλλων φορέων του δημοσίου τομέα που συγκεντρώνουν τα προσόντα της παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 1943/1991 ή υπάλληλοι ΠΕ του δημοσίου τομέα με οκταετή τοιλάχιστον υπηρεσία. Η απόσπαση των υπαλλήλων γίνεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του πρώτου και δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου. Η απόσπαση διενεργείται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του οικείου υπουργού χωρίς γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων. Η διάρκεια της απόσπασης ορίζεται τριετής και δύναται να ανανεώνεται για μια ακόμη φορά.

3. Στην Αρχή λειτουργεί Γραμματεία της οποίας προϊστάται διευθυντής. Ως διευθυντής επιλέγεται από το Συνήγορο του Πολίτη μόνιμος υπάλληλος που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις του άρθρου 36 του ν. 2190/1994.

Ο διευθυντής επιλέγεται από το Συνήγορο του Πολίτη για τρία χρόνια μεταξύ όσων έχουν υποβάλει υποψηφιότητα, μετά από δημόσια ανακοίνωση. Ο διευθυντής αποσπάται για τρία χρόνια με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης χωρίς γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων.

4. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος νόμου η πλήρωση των θέσεων της Γραμματείας μπορεί να γίνει με μετατέση ή με απόσπαση υπαλλήλων από δημόσιες υπηρεσίες, μετά από δημόσια ανακοίνωση. Οι αποσπώμενοι πρέπει να κατέχουν τα προσόντα της θέσης στην οποία αποσπώνται. Η μετατέση ή απόσπαση αποφασίζεται με κοινή πράξη του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του οικείου υπουργού, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού ή άλλου συμβουλίου, κατά παρέκκλιση από τις κείμενες γενικές και ειδικές διατάξεις. Η απόσπαση ανακαλείται οποτεδήποτε και κόντως με την πλήρωση της αντίστοιχης θέσης.

5. Για τις θέσεις των προϊσταμένων των υπηρεσιακών μονάδων της Γραμματείας μπορεί να επιλεγούν και υπάλληλοι με απόσπαση. Η απόσπαση λήγει αυτοδικαίως με ανάκλησή της.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών καθορίζονται οι αποδοχές των τριάντα (30) ειδικών επιστημόνων που προσλαμβάνονται κατά την παρ. 1 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου. Οι αποδοχές αυτές δεν μπορεί να είναι μικρότερες από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 92Α του Κώδικα περί Δικηγόρων.

Οι υπάλληλοι που αποσπώνται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου λαμβάνουν το μισθό και όλες τις τυχόν επιπλέον τακτικές αποδοχές, καθώς και τα κάθε είδους τακτικά επιδόματα της οργανικής τους θέσης που καταβάλλονται νόγια και τα οποία εξακολουθούν να καταβάλλονται από την υπηρεσία, από την οποία αποσπώνται. Επίσης, λαμβάνουν ειδική πρόσθετη εμπίδη που ορίζεται κατά παρέκκλιση από τις

κείμενες διατάξεις, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών.

7. Το υπηρεσιακό συμβούλιο των υπαλλήλων της Αρχής συγκροτείται με απόφαση του Συνηγόρου του Πολίτη από ένα Βοηθό Συνήγορο, ως πρόεδρο, με αναπληρωτή του επίσης Βοηθό Συνήγορο, δύο τακτικά μέλη, με αντίστοιχα αναπληρωματικά και δύο αμετούς εκπροσώπους του προσωπικού της Αρχής. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, όπως ισχύουν κάθε φορά.

8. Το προσωπικό της Αρχής υπάγεται, ως προς την επικουρική του ασφάλιση, στο Ταμείο Αρωγής Υπαλλήλων Υπουργείου Εξωτερικών, Προεδρίας της Κυβέρνησης και Πολιτισμού. Εξαιρούνται οι δικηγόροι που προσλαμβάνονται ως ειδικοί επιστήμονες. Ως προς αυτούς ισχύει η ειδική επικουρική ασφάλιση του Ταμείου τους.

9. Η οργάνωση και η λειτουργία της Αρχής, η κατανομή του ειδικού επιστημονικού προσωπικού, η οργάνωση της Γραμματείας, ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού και η κατανομή τους στις κεντρικές υπηρεσιακές μονάδες και στα περιφερειακά γραφεία, η κατανομή του προσωπικού σε κλάδους και ειδικότητες και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζονται στον κανονισμό λειτουργίας της Αρχής. Ο κανονισμός αυτός θεσπίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μετά από σύμφωνη γνώμη του Συνηγόρου του Πολίτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

Άρθρο 6

Ίδρυση-Συγκρότηση

1. Συσταται Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.) με αρμοδιότητα τη διενέργεια επιθεωρήσεων, έκτακτων ελέγχων και ερευνών με σκοπό τη διασφάλιση της ευθύνης και αποτελεσματικής λειτουργίας της διοίκησης, ιδίως δε την επισημάνση φαινόμενων κακοδιοίκησης, αδίστατων διαδικασιών, αναποτελεσματικότητας, χαμηλής παραγωγικότητας και ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. είναι όργανο εσωτερικού ελέγχου της Δημόσιας Διοίκησης που υπάγεται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Στην αρμοδιότητά του υπάγεται ο έλεγχος των υπηρεσιών: α) Του Δημοσίου, β) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α και β βαθμίδας και των επιχειρήσεων τους και γ) των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. δεν επιλαμβάνεται θεμάτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των ανεξαρτητών δικηγορικών αρχών και του Σώματος Οικονομικών Επιθεωρητών του Υπουργείου Οικονομικών.

2. Το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. συγκροτείται από το Γενικό Επιθεωρητή και πενήντα (50) Επιθεωρητές-Ελεγκτές, οι οποίοι είναι μόνιμοι υπάλληλοι, αποσπώμενοι, κατά παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις, από δημόσιες υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., κατηγορίας ΠΕ με βαθμό Α' ή απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης με

διετή τουλάχιστον υπηρεσία, οι οποίοι έχουν διακριθεί για την επαγγελματική τους κατάρτιση, την υπηρεσιακή επίδοση και το ήθος τους. Ειδικά για το Γενικό Επιθεωρητή απαιτείται ακόμη να έχει τα προσόντα προκειμένου να επιλεγεί προϊστάμενος γενικής διεύθυνσης δημόσιας υπηρεσίας.

3. Ο Γενικός Επιθεωρητής και οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές Δημόσιας Διοίκησης αποσπώνται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ύστερα από ιδιαίτερη για κάθε περίπτωση δημόσια πρόσκληση προς υποβολή υποψηφιοτήτων. Η πρόσκληση δημοσιεύεται σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας και κοινοποιείται σε όλες τις υπηρεσίες της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994.

Ο Γενικός Επιθεωρητής επιλέγεται από το Ειδικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο του άρθρου 29 του ν. 2190/1994.

4. Η αποσπασή των Επιθεωρητών-Ελεγκτών στο Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. διαρκεί τρία (3) έτη, δύναται να παραταθεί για άλλη μια τριετία και είναι υποχρεωτική για την υπηρεσία του υπαλλήλου. Ο χρόνος της αποσπασής λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος συνεχούς και πραγματικής υπηρεσίας στην οργανική θέση του υπαλλήλου. Ανάκληση της αποσπασής μπορεί να γίνει ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου ή για εξαιρετικούς λόγους ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του Γενικού Επιθεωρητή.

5. Οι αποσπασμένοι στο Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. λαμβάνουν το μισθό και όλες τις επιπλέον τακτικές αποδοχές, καθώς και τα κάθε είδους επίδομα και απολαβές της οργανικής τους θέσης. Ο Γενικός Επιθεωρητής και οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές λαμβάνουν επίσης ειδική προσθετή αμοιβή, που καθορίζεται κατά παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών και καταβάλλεται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η προβλεπόμενη εκτός έδρας αποζημίωση και τα οδοιπορικά έξοδα καταβάλλονται με χρηματικά εντάλματα προπληρωμής.

Άρθρο 7 Γενικός Επιθεωρητής

1. Ο Γενικός Επιθεωρητής διοικεί το Σώμα, προϊστάται των Επιθεωρητών-Ελεγκτών, είναι πειθαρχικός προϊστάμενος τους και μπορεί να επιβάλλει ποινή επίπληξης ή προστίμου μέχρι των αποδοχών ενός μηνός και απευθύνει στους Επιθεωρητές-Ελεγκτές τις εντολές επιθεώρησης, ελέγχου και έρευνας. Ο Γενικός Επιθεωρητής αναπληρώνεται από Επιθεωρητή-Ελεγκτή που ορίζει ο ίδιος.

2. Οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές αξιολογούνται από το Γενικό Επιθεωρητή, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που ορίζουν το χρόνο, τον τύπο, το περιεχόμενο και τη διαδικασία σύνταξης των εκθέσεων και γενικότερα το σύστημα αξιολόγησης της υπηρεσίας ή του φορέα τους.

Ο Γενικός Επιθεωρητής αξιολογεί επίσης κάθε χρόνο με ειδική έκθεση το συνολικό έργο κάθε Επιθεωρητή-Ελεγκτή. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δη-

μόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από εισήγηση του Γενικού Επιθεωρητή, ρυθμίζονται τα κριτήρια, ο τύπος, ο τρόπος και οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την αξιολόγηση αυτή. Εάν σε δύο ειδικές εκθέσεις κριθεί το έργο Επιθεωρητή-Ελεγκτή ως μη ικανοποιητικό, ανακαλείται η απόσπασή του.

Άρθρο 8 Ελεγκτική διαδικασία

1. Ο Γενικός Επιθεωρητής δίνει εντολή για επιθεώρηση, έλεγχο ή έρευνα στους Επιθεωρητές-Ελεγκτές αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν εντολής του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, του οικείου υπουργού για τις υπηρεσίες του ή τα εποπτευόμενα από αυτόν Ν.Π.Δ.Δ. Διενέργεια ελέγχου ή έρευνας μπορεί να ζητήσει και ο Συνήγορος του Πολίτη.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, του Υπουργού Οικονομικών και του εκάστοτε αρμόδιου υπουργού δύναται να συγκροτούνται κοινές ομάδες Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, Οικονομικών Επιθεωρητών και Επιθεωρητών του οικείου υπουργείου για την πραγματοποίηση επιθεώρησης, ελέγχου ή έρευνας.

3. Ο Γενικός Επιθεωρητής κατανοεί τις εντολές σε Επιθεωρητή-Ελεγκτή ή σε κλιμάκιο Επιθεωρητών-Ελεγκτών και παρακολουθεί την εύκολη εκτέλεσή τους. Με την εντολή καθορίζει το χρόνο μέσα στον οποίο πρέπει να περατωθεί ο έλεγχος με την υποβολή της έκθεσης.

4. Οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές μπορούν για την εκπλήρωση του έργου τους να επισκέπτονται την υπηρεσία όπου γίνεται ο έλεγχος. Επίσης έχουν δικαίωμα πρόσβασης στους φακέλους συμπεριλαμβανομένων και των απορρήτων, εκτός εάν αυτά αφορούν ζητήματα που ανάγονται στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής, την εθνική άμυνα και την κρατική ασφάλεια. Οι Επιθεωρητές υποχρεούνται να διευκολύνουν το απορρήτο κατά τις κείμενες διατάξεις. Οι υπηρεσίες οφείλουν να παρέχουν όλα τα απαραίτητα για το έργο των Επιθεωρητών-Ελεγκτών στοιχεία, που πηγαίνουν υποχρεωτικά στη διάθεση τους και να τους διευκολύνουν με κάθε τρόπο.

Κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης και του ελέγχου μπορούν επίσης να ζητούν πληροφορίες και στοιχεία από τους αρμόδιους υπαλλήλους της υπηρεσίας, να ζητούν εξηγήσεις και να συνεργάζονται με υπηρεσίες που ασχολούνται με την εξεταζόμενη υπόθεση.

Η μη χορήγηση των παραπάνω πληροφοριών ή στοιχείων, ως και η αποκρυψη στοιχείων ή πληροφοριών, καθώς επίσης η χορήγηση εν γνώσει ανακριβών στοιχείων και γενικά η παρακώλυση και η παραπλάνηση του έργου των Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, πέρα από ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες, συνιστά αυτεπάγγελτο πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο μπορεί να επιβληθεί μια από τις ποινές που προβλέπονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 207 του Υπαλληλικού Κώδικα.

Αν κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί μη σύννομη συμπεριφορά λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, η έκθεση του Επιθεωρητή-Ελεγκτή διαβιβάζεται στο αρμόδιο όργανο με πρόταση για την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου ή τη λήψη άλλων μέτρων.

Αν προκύψουν αποχρώσεις ενδείξεις για τελεση α-

εξόφλησης πράξης από λειτουργό ή υπάλληλο της ελεγχόμενης υπηρεσίας ή μέλος διοίκησης, η έκθεση διαβιβάζεται και στον αρμόδιο εισαγγελέα.

5. Μετά το πέρας της επιθεώρησης, του ελέγχου ή της έρευνας ο Επιθεωρητής-Ελεγκτής υποβάλλει στο Γενικό Επιθεωρητή τεκμηριωμένη έκθεση. Ο Επιθεωρητής-Ελεγκτής μπορεί να διατυπώσει και προτάσεις. Ο Γενικός Επιθεωρητής-Ελεγκτής γνωστοποιεί το πόρισμα στους καθ' ύλην αρμόδιους υπουργούς και στις υπηρεσίες που έγινε η επιθεώρηση, ο έλεγχος ή έρευνα και, εφόσον διαπιστώσει παράνομη συμπεριφορά λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, πρότεινει την άσκηση πειθαρχικής δίωξης.

6. Οι υπηρεσίες υποχρεούνται το ταχύτερο δυνατόν να αναφέρουν στο Γενικό Επιθεωρητή και στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης τις ενεργειες στις οποίες προέβησαν.

7. Στο Σ.Ε.Ε.Δ. παρέχεται γραμματειακή υποστήριξη από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

8. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, θεσπίζεται ο Κανονισμός Λειτουργίας του Σ.Ε.Ε.Δ. και καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευσή του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 17 Απριλίου 1997

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΑΔ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 18 Απριλίου 1997

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΛΟΣΙΩΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΥΑΓΓ. ΠΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Άρθρο 9

Το ύψος του καταβλητέου χρηματικού ποσού της παρ. 7 του άρθρου 5 του ν. 1943/1991 καθορίζεται από την αρμόδια επιτροπή, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Σχέσεων Κράτους - Πολίτη του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, στην οποία υποβάλλεται και η σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου.

Άρθρο 10

Μετά παρέλευση δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης που συνεστήθη με τους νόμους 1892/1990 και 1943/1991, όπως τροποποιήθηκαν με το ν. 2266/1994 και παύουν να ισχύουν όλες οι σχετικές με αυτό διατάξεις. Εντός της παραπάνω προθεσμίας το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης διεκπεραιώνει τις εκκρεμείς υποθέσεις.

Άρθρο 11

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.



ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ
Χατζηγιάννη Μάζη 5, 11528 Αθήνα
Τηλ.: 72-89-600 Fax: 72-92-129

ΕΝΤΥΠΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
Προς το Συνήγορο του Πολίτη
(ΥΠΟΒΑΛΕΤΑΙ ΑΤΕΛΩΣ)

1. ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (Παρακαλούμε συμπληρώστε με ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα)

ΟΝΟΜΑ:.....
ΕΠΩΝΥΜΟ:.....
ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ:.....
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΟΔΟΣ/ΑΡΙΘΜΟΣ.....
ΠΟΛΗ..... ΤΑΧ. ΚΩΔ.....
ΑΡΙΘΜ. ΔΕΛΤΙΟΥ ΑΣΤΥΝ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ/ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ:.....
ΤΗΛΕΦΩΝΟ:..... FAX:.....

2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ Ή ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΣΑΣ.....

3. ΠΕΡΙΓΡΑΨΤΕ ΜΕ ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΑΣ (Παρακαλούμε συμπληρώστε με κληροιά και ευανάγνωστα γράμματα, με μπλε ή μαύρο στυλό, και εξηγήστε σύντομα και με τρόπο σαφή και αντικειμενικό, το πρόβλημά σας. Είναι απαραίτητο να αναφέρετε στοιχεία, όπως για παράδειγμα: την ακριβή ημερομηνία και τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες ανέκυψε το πρόβλημά σας καθώς και τον τρόπο με τον οποίο ζητάτε να επιλυθεί, αν έχετε ήδη απευθυνθεί στην αναφερόμενη υπηρεσία, αν λάβατε απάντηση, αν έχετε ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή ή αν η υπόθεσή σας εμπεριέχει ενώπιον δικαστικών αρχών).....

Lined writing area with 20 horizontal dotted lines.

4. ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΩ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΓΓΡΑΦΑ:

- α.
- β.
- γ.
- δ.
- ε.
- στ.

Ημερομηνία

...../...../.....

Υπογραφή

.....

Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής
ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΓΙΑ ΚΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- 1. Αποστολέας (ονοματεπώνυμο):

Εξ ονόματος:

Διεύθυνση:

Αριθ. τηλ./φαξ:

- 2. Εναντίον ποίου θεσμικού οργάνου ή οργανισμού επιθυμείτε να υποβάλετε καταγγελία;

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών
Κοινοτήτων

Οικονομική και Κοινωνική
Επιτροπή

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής
Ενώσεως

Επιτροπή των Περιφερειών

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Ελεγκτικό Συνέδριο

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών
Κοινοτήτων*

Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

*πλην της ασκήσεως δικαιοδοσίας

- 3. Απόφαση λόγω της οποίας γίνεται η καταγγελία. Ημερομηνία λήψεως της αποφάσεως ή της κοινοποιήσεώς της - Τυχόν συνημμένα δικαιολογητικά.

- 4. Ποιο αποτέλεσμα ελπίζετε να επιφέρει η καταγγελία σας;

-
- 5. Έχετε επικοινωνήσει ήδη με το σχετικό θεσμικό όργανο ή οργανισμό προκειμένου να επιτύχετε ικανοποίηση του αιτήματός σας ;

- 6. Σε περίπτωση καταγγελιών που έχουν σχέση με τις εργασιακές σχέσεις

μεταξύθεσμικών οργάνων και οργανισμών και υπαλλήλων τους: έχουν εξαντληθεί οι δυνατότητες υποβολής εσωτερικών διοικητικών ερωτημάτων και καταγγελιών και ιδίως οι διαδικασίες που αναφέρονται στο άρθρο 90(1) και (2) του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως; Εάν ναι, έχουν εξαντληθεί τα χρονικά όρια για απαντήσεις εκ μέρους των θεσμικών οργάνων και οργανισμών;

- 7. Έχει αποτελέσει το θέμα της καταγγελίας ήδη αντικείμενο δικαστικής αποφάσεως ή εκκρεμεί ενώπιον της δικαιοσύνης;

- 8. Εάν ο Διαμεσολαβητής αποφανθεί ότι δεν είναι αρμόδιος να την εξετάσει, συμφωνείτε να διαβιβασθεί η καταγγελία σε άλλη αρχή (της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ή κράτους μέλους)

Ημερομηνία και υπογραφή:

Σημ.1. Ο Διαμεσολαβητής εξετάζει τις καταγγελίες δημόσια, είναι δυνατόν όμως να ζητηθεί το απόρρητο των καταγγελιών.

Σημ.2. Παρακαλείσθε να επισυνάψετε μόνον αντίγραφα των εγγράφων που απαιτούνται προς προκαταρκτική εξέταση της καταγγελίας.

Le Mediateur europeen 1 avenue du President Robert Schuman B.P. 403 F - 67001 Strasbourg
Cedex

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1). **ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ**: Συνήγορος του Πολίτη. Ετήσια Έκθεση 1998 – ΑΘΗΝΑ 1999
- 2). **ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ**: Συνήγορος του Πολίτη. Ετήσια Έκθεση 1999 – ΑΘΗΝΑ 2000
- 3). **ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ Δ. ΧΡΥΣΙΚΟΥ**: Στοιχεία Διοικητικού και Δημοσιονομικού Δικαίου. - ΑΘΗΝΑ 1998
- 4). **ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Ν. ΑΛΚΗΣ**: Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση. - ΠΑΤΡΑ
- 5). **ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ** : Στοιχεία Ευρωπαϊκού Δίκαιο. - ΠΑΤΡΑ
- 6). **ΕΘΝΟΣ** : Όταν ο Πολίτης Ξέρει ότι Έχει Συνήγορο το Δίκαιο του. – Κατηγορία Προσωπικά. Σελ. 36-37 – 12/07/2000.
- 7). **ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ** : Ένας τους δύο βρήκε το δίκαιο του. – Σελ. 36-37, Σελ. 24. – ΑΘΗΝΑ 08/04/2001.
- 8). **ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ** : Ο Συνήγορος πάει Επαρχεία. Σελ. 32 ΑΘΗΝΑ - 17/06/2001
- 9). **ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΑ** : Ετήσια Έκθεση 2000 του Συνηγόρου του Πολίτη. Αρ. Φύλλου 156 – Σελ. 1-2 , Σελ. 8. 02/05/2001.
- 10). **ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΑ** : Χάρτες Υποχρεώσεων του Πολίτη. Αρ. Φύλλου 160 - Σελ. 1 , 8. 29/05/2001
- 11). **<http://www.euro-ombudsman.eu.int/>**: Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής. Πως Να Παραπνεθώ. – 25/10/2000

- 12). <http://www.in.gr> : Ικανοποιητική η Λειτουργία του Θεσμού του Συνηγόρου του Πολίτη. ΑΘΗΝΑ 03/01/2001.
- 13). <http://www.thea.gr> : Η Σύσταση του Συνηγόρου του Πολίτη. ΑΘΗΝΑ 1999.
- 14). <http://www.in.gr> : Απόφαση Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Σχετικά με το Καθεστώς του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή και τους Γενικούς Όρους Άσκησης των Καθηκόντων του. – ΑΘΗΝΑ 2000.
-
-